

*Poruncă nouă vă dau vouă:
Să vă iubiți unul pe altul (In. 13, 34)*

CUPRINS

Porunca iubirii apare cu binecuvântarea **Arhiepiscopiei Sibiului**

C A L E A	Credința și dragostea dinții		C R E D I N Ț A
	Sfânta Cruce - fața (iubirea) lui Dumnezeu		
	Îndreptată către oameni - <i>Arhim. Teofil Părăian ..</i>	5	
	Dumnezeu ne iubește - <i>Preot Costică Moroianu ...</i>	23	
	Bucuria celor necăjiți - <i>Preot Costică Moroianu ...</i>	25	
A D E V Ă R U L	Comoara din suflet - <i>Preot Costică Moroianu</i>	27	N Ă D E J D E A
	Raze de lumină - <i>Preot Costică Moroianu</i>	30	
	Predica de pe Munte - cale spre Împărăția Cerurilor (III) - <i>Prof. Pătru Veronica</i>	33	
	De la Facere la Apocalipsă		
	Rătăcirii și regăsiri		
V I A Ț A	Scrisoare a monahilor athoniti despre probleme ale ortodoxiei contemporane... ..	46	D R A G O S Ț E A
	EPISTOLĂ a Cuviosului Paisie Aghioritul... ..	53	
	Sfântul Benedict de Nursia (+547) și Cuviosul Dionisie Străromânul (Exiguul, +555) - <i>Pr. prof. univ. dr. Gheorghe Drăgulin</i>	58	
	Despre onoare - pentru unii curaj, pentru alții nebunie - <i>Dr. Iosif Niculescu</i>	67	
	Misiunea Bisericii		
Tinerii - Familia - Lumea	Butoniada - <i>Cristian Șerban</i>	74	A G O S T E A
	Copilul în lumea televiziunii, între a devora și a fi devorat - <i>Cristian Șerban.</i>	76	
	Este internetul periculos pentru copii?... ..	79	
	Nume din cartea vieții: Rebeca – mireasa lui Isaac - <i>Corneliu C.</i>	84	

*Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu,
miluiește-mă pe mine, păcătosul.*

CUPRINS - continuare -

Actualitatea religioasă comentată

Comuniune frățească în Biserică și misiune spirituală în societate – P.F. Părinte Daniel	87
Episcopul Calinic contrazice CNSAS	90
Mănăstirea Făget – Boholț - Ioan Cișmăleanu	93
Abonamente. Difuzare. Publicitate	98
Cartea ortodoxă prin poștă	99

Pace ște, cititorule!

Icoană din biserica de pe Dealul Patriarhiei, unde Domnul Hristos este reprezentat **Înviat pe Cruce**

**Credința și
dragostea dintâi**

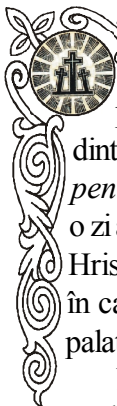
SFÎNTA CRUCE

fața (iubirea) lui Dumnezeu îndreptată către oameni

Arhim. Teofil Părăian

Zile de cinstire ale Sfintei Cruci

Sărbătoarea „Înălțarea Sfintei Cruci” (14 septembrie) sau cum zic oamenii pe scurt - „Ziua Crucii”, începe cu o înainte prăznuire, cu o înainte sărbătorire în ziua de 13 septembrie și se continuă până în 21 septembrie inclusiv. În toată această vreme în atenția credincioșilor este pusă Sfânta Cruce, care în biserică este așezată la loc de închinare, pentru a se închina credincioșii și pentru a fi în atenția credincioșilor. Chiar dacă avem o sărbătoare anume a Sfintei Cruci – ziua de 14 septembrie - și o atmosferă creată de această sărbătoare pe perioada *13-21 septembrie*, noi suntem familiarizați cu gândul la Crucea Mântuitorului nostru Iisus Hristos pentru că în fiecare zi de *miercuri* și *vineri* se pomenesc patimile Mântuitorului nostru Iisus Hristos – bineînțeles cu unele excepții, pentru că sunt și miercuri și vineri în care sunt alte praznice și atunci nu se ia aminte în mod special la Crucea Mântuitorului nostru Iisus Hristos, la patimile Mântuitorului. Când ne gândim la Crucea Domnului, ne gândim și la patimile Domnului, la jertfa Domnului Hristos. Așa se face că în zilele de miercuri și vineri, fiind și zile de post – de altfel cu zi de post este și Ziua Crucii, respectiv 14 septembrie, în orice zi ar cădea – ni se pune în atenție jertfa Domnului Hristos cuprinsă în Crucea Domnului Hristos, Crucea Domnului Hristos

fiind o realitate și un simbol pentru patimile Domnului Hristos. Ne-am pomenit ca cinstitori ai Crucii Domnului Hristos și cred că mulți dintre credincioși știu că *în a treia duminică din postul pregătitor pentru Sfintele Paști este, la fel, o zi de cinstire a Sfintei Cruci*, o zi a Crucii. Mai avem încă 2 zile de pomenire ale Crucii Domnului Hristos, și anume: *31 iulie*, ca înainte prăznuire și *1 august*, ca zi în care se pomeniște o aducere a Crucii Domnului Hristos în palatele împărătești la Constantinopol.

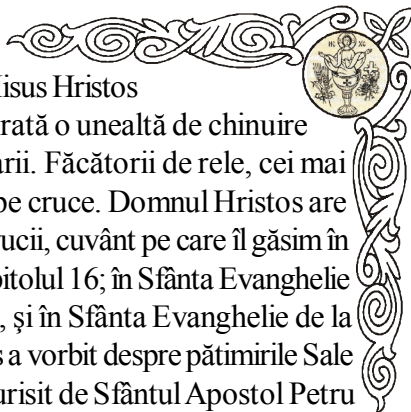
Noi suntem familiarizați cu gândul la Crucea Mântuitorului în înțelesul că ne-am pomenit ca unii care ne facem semnul Sfintei Cruci. Crucea este impregnată în gândirea noastră, în simțirea noastră, în viața noastră.

Puterea și purtarea Crucii

La sfârșitul slujbelor noastre de miercuri și de vineri, la Ziua Crucii și în toată vremea în care se sărbătorește și se pomeniște Crucea Mântuitorului la slujbele noastre, se spune: *„Hristos, adevăratul Dumnezeu nostru, pentru rugăciunile Preacuratei Maicii Sale, cu puterea cinstitei și de viață făcătoarei Cruci”* și apoi și celelalte pe care le mai pomenim. În evlavia noastră ortodoxă, după Domnul Hristos, Fiul lui Dumnezeu (care s-a făcut om prin Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, prin Preasfânta Fecioară Maria) urmează totdeauna Maica Domnului, Preasfânta Născătoare de Dumnezeu și apoi Crucea Mântuitorului, când se pomeniște *„puterea cinstitei și de viață făcătoarei Cruci”*. Așa e cunoscută Crucea Domnului Hristos, ca făcătoare de viață, ca ceea ce are putere, putere apărătoare. Într-o rugăciune de la Sfântul Maslu se spune o alcătuire către Mântuitorul nostru Iisus Hristos: *„Doamne, armă asupra diavolului, Crucea Ta ai dat nouă, că se îngrozește și se cutremură, nesuferind a căuta spre puterea ei. Că morții ai sculat și moartea ai surpat, pentru aceasta ne închinăm îngropării Tale și Învierii”*.

Înainte de a fi luată în

seamă Crucea Mântuitorului nostru Iisus Hristos pentru cinstire, Crucea era considerată o unealtă de chinuire pentru că pe ea erau răstigniți tâlharii. Făcătorii de rele, cei mai mari făcători de rele erau răstigniți pe cruce. Domnul Hristos are un cuvânt îndemnător la purtarea Crucii, cuvânt pe care îl găsim în Sfânta Evanghelie de la Matei, în capitolul 16; în Sfânta Evanghelie de la Marcu, în capitolul 8 la sfârșit, și în Sfânta Evanghelie de la Luca, în capitolul 9 (Domnul Hristos a vorbit despre pătimirile Sale din Ierusalim). După ce a fost mărturisit de Sfântul Apostol Petru că „*este Hristos, Fiul lui Dumnezeu celui viu*”, Domnul Hristos le-a spus ucenicilor că Mesia va avea de pățimit, că El însuși va avea de pățimit. Cu prilejul acesta, Sfântul Apostol Petru și-a arătat nemulțumirea că Învățătorul Său avea să pătimească, și a zis: „*Învățătorule, să nu Ți se întâmple Ție una ca aceasta*”, lucru pe care Domnul Hristos l-a întâmpinat, spunându-i Sfântului Apostol Petru „*că nu cugetă cele ce sunt ale lui Dumnezeu, ci cele ce sunt ale oamenilor*”. Apoi, chemând mulțimile, le-a spus ucenicilor Săi și mulțimilor care erau de față: „*Cel ce vrea să vină după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea sa și să-Mi urmeze Mie*”. Îndemnul acesta adresat Mântuitorului nostru Iisus Hristos celor care doreau să-I fie următori, are în vedere crucea ca o osteneală, ca un efort, ca o parte de suferință, ca suferință pe care trebuie să și-o ia omul ca să urmeze Domnului Hristos. Cei care L-au ascultat atunci nu știau că Domnul Hristos avea să fie răstignit și, în orice caz, nu se gândeau la cruce așa cum ne gândim noi astăzi și cum s-a gândit creștinătatea de-a lungul veacurilor.

Când a spus Domnul Hristos „*Cel ce vrea să vină după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea sa și să-Mi urmeze Mie*”, desigur, s-a gândit la cruce ca ceva care implică suferința, implică chinuirea. Oamenii de atunci știau despre cruce că este o unealtă de chinuire și Domnul Hristos cuprinde în acest cuvânt de *cruce* efortul pe care trebuie să-l facă credincioșii pentru a se depăși pe ei înșiși. Domnul Hristos a avut în vedere pătimirile pe care urma să le aibă

Ce înțelegem prin crucea omului? Partea de suferință, partea de efort, partea de osteneală câtă o avem de dus și de împlinit în lumea aceasta. Crucea omului trebuie purtată cu gândul la Crucea Domnului. Fiecare dintre noi, într-o măsură mai mare sau mai mică, facem un efort de îmbunătățire; fiecare dintre noi, într-un fel sau altul, poate avem de suferit în viața noastră. Dar să ne primim și noi crucea, partea noastră de suferință, să ne luăm crucea în fiecare zi, după cum e cuvântul în Sfânta Evanghelie de la Luca: „*Cel ce vrea să vină după Mine, să se lepede de Sine, să-și ia crucea în fiecare zi și să-Mi urmeze Mie*”. Asta înseamnă că în condițiile de viață pe care le avem să fim purtători de cruce, să ne luăm în seamă partea de suferință câtă ne-a rânduit-o Dumnezeu și cât o îngăduie Dumnezeu pentru noi și să ne ducem viața în așa fel încât să fim și noi pe urmele Domnului Hristos ca purtători de cruce.

Ce înțeles primește Crucea prin pătimirea Domnului Hristos?
Mai întâi de toate, știm că Domnul Hristos a vrut să pătimească pentru noi. Fiul lui Dumnezeu, care S- a făcut Om, a venit în lumea

aceasta, unindu-Se cu firea omenească ca în firea omenească să

se răstignească pentru noi și pentru a noastră mântuire.

Mărturisim în Crez: „S-a pogorât din Cer și S-a întrupat de la Duhul Sfânt și din Maria Fecioară și S-a făcut Om, pentru noi și pentru a noastră mântuire” și, mai departe, că S-a răstignit

pentru noi în vremea lui Ponțiu Pilat. A venit Fiul lui Dumnezeu în lumea aceasta ca să nimicească păcatul și S-a răstignit de bună voie. N-a fost silit să se răstignească, deci pătimirea Lui a avut înțeles de jertfă. S-a adus pe Sine jertfă pentru Mântuirea oamenilor, iar jertfa aceasta a Mântuitorului nostru Iisus Hristos, fiind legată

de Cruce și de iubire, pune în valoare **Crucea ca altar de jertfă**.

Deci, Domnul Hristos S-a răstignit pe Cruce și Crucea a devenit altar de jertfă. Nu așa era cu crucea tâlharului credincios sau cu crucea celor doi tâlhari, ci pentru aceia crucea a fost doar unealtă de chinuire. Pentru Domnul Hristos, care Se aducea pe Sine jertfă de bunăvoie, din iubire față de Dumnezeu și de oameni, Crucea devine altceva decât ceea ce era când o purta Domnul Hristos sau față de ceea ce era în intenția celor care L-au răstignit pe cruce, adică unealtă de chinuire, ci a devenit altar de jertfă. Orice altar este cinstit, este în cinstea credincioșilor care au altar.

În parohiile noastre există o biserică și în biserică există un altar. Nici o clădire din cuprinsul unei parohii nu este de valoarea pe care o are biserica, biserica fiind un lăcaș al lui Dumnezeu și, mai departe gândind, fiind și „Cercul cel de pe pământ”. Cuvântul *altar*, în limba noastră, vine de la cuvântul *alta ara* din limba latină, și înseamnă *loc înalt*. Bineînțeles, noi când zicem *altar* nu ne gândim la etimologia cuvântului, dar având în vedere că cuvântul *altar* vine de la *alta ara*, adică *loc înalt*, înțelegem că locul cel mai înalt dintr-o biserică este altarul. Altarul este în cinstire. Preotul când slujește la altar și tămâiază, întâi tămâiază *alta ara*, locul cel înalt, tămâiază altarul în semn de cinstire.

Așa este și cu Crucea Domnului Hristos, fiind loc de jertfire a Mântuitorului nostru Iisus Hristos, a devenit altar, deci Crucea este un altar. Ori zici *altarul bisericii*, ori zici *Crucea ca semn al jertfei*

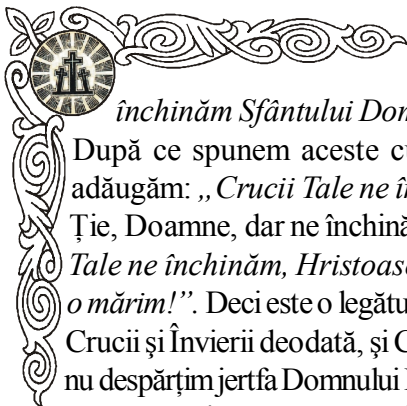
Mântuitorului nostru Iisus Hristos, zici tot altar. Fiul lui Dumnezeu a venit din iubire în lumea aceasta, ca să mântuiască lumea. Dumnezeu Tatăl - „*Care atât de mult a iubit lumea încât pe Fiul Său cel Unul născut L-a dat ca oricine care crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică*” - și-a arătat în jertfa Mântuitorului iubirea. Iubire și-a arătat Dumnezeu Fiul, care pentru noi și pentru a noastră mântuire S-a răstignit. Cineva a spus că „*Crucea este fața lui Dumnezeu îndreptată spre om*”. Cuvântul acesta a fost rostit la noi la mănăstire de un preot, pe atunci romano-catolic, dar a devenit după aceea ortodox. A vorbit la noi la mănăstire în limba franceză, eu am tradus pentru credincioșii care erau de față, și a spus între altele că „*Crucea este fața lui Dumnezeu îndreptată către oameni*”, adică Dumnezeu este iubire și Fiul lui Dumnezeu S-a răstignit din iubire față de oameni și în jertfa Mântuitorului nostru Iisus Hristos, realizată pe Cruce și simbolizată de Cruce, se arată iubirea lui Dumnezeu față de oameni, deci este fața lui Dumnezeu îndreptată către oameni.

Dar Crucea nu este numai atât, adică nu este numai altar de jertfă, nu este numai semn al iubirii al lui Dumnezeu Tatăl și al lui Dumnezeu Fiul față de oameni și nu este numai fața lui Dumnezeu față de oameni, ci este încă ceva, și acel ceva este foarte important: *Crucea este și semn al biruinței*. În Cruce se cuprinde nu numai neputința, ci se cuprinde și biruința, biruința Mântuitorului nostru Iisus Hristos prin Înviere. Cei care luați parte la sfintele slujbe ale Bisericii noastre, la slujbele de duminică, știți căo:, după ce se citește din Sfânta Evanghelie despre Învierea Mântuitorului nostru Iisus Hristos, se spune următoarea alcătuire: „*Învierea lui Hristos văzând, să ne închinăm Sfântului Domnului Iisus, Unuia aceluia fără de păcat. Crucii Tale ne închinăm Hristoase și Sfântă Învierea Ta o laudăm și o mărim, că Tu ești Dumnezeul nostru, afară de Tine pe altul nu știm, numele Tău Îl numim. Veniți toți credincioșii, să ne închinăm Sfintei Învierii lui Hristos, că iată a venit prin Cruce, bucurie la toată lumea. Totdeauna binecuvântând pe Domnul, laudăm Învierea Lui, că răstignire răbdând pentru noi cu moartea pe moarte a stricat*”. Cuvintele acestea sunt adresate mai întâi Domnului nostru Iisus

Hristos, Cel înviat din morți și este
 întâi o chemare la închinare. Căci
 zicem: „*Învierea lui Hristos văzând*”, deci nu zicem „*crezând*
în Învierea lui Hristos”, ci zicem: „*Învierea lui Hristos*
văzând”. De ce spunem „*văzând*”, și nu zicem „*crezând*”?
 Pentru că credința este și un fel de vedere. Dacă nu este și vedere,
 încă nu este deplină, încă nu este astăzi ceea ce trebuie să fie.
 Când credem în Învierea Domnului nostru Iisus Hristos e ca și
 când am vedea-o, ca și când am fi văzut-o.

Sunt 11 pericope, adică părți din Sfânta Evanghelie în legătură
 cu Învierea Domnului Hristos, care se citesc la slujbele noastre, la
 slujbele de duminică. Una din acele 11 citindu-se, de fiecare dată după
 ce se sfârșește citirea Evangheliei și se spune cu cântare: „*Mărire Ție,*
Doamne, mărire Ție”, se adaugă această alcătuire în care spunem că
 Învierea lui Hristos este „*văzută*” de noi. Adică, e ca și cum noi am fi
 fost acolo de față și am fi văzut mormântul gol de Trupul Mântuitorului,
 giulgiurile singure zăcând, pe îngerul vestitor al Învierii, ca și cum noi am
 fi fost acolo când s-a cutremurat pământul și au căzut ostașii cu fețele la
 pământ din pricina luminii pe care o răspândeau îngerii bine vestitori. Ca
 și când ne-am fi întâlnit și noi cu Domnul Hristos când S-a arătat femeilor
 mironosițe și le-a zis: „*Bucurați-vă și nu vă temeți*”. E ca și când am fi
 fost și noi pe drumul spre Emaus cu cei doi ucenici și cu Domnul Hristos,
 care S-a întâlnit cu ei și le tâlcuia Scripturile și le-a dat bucurie. Când
 credem în Învierea Domnului Hristos e ca și când ne-am fi întâlnit noi
 înșine împreună cu apostolii, cu Domnul Hristos, și ne-am fi bucurat
 văzând că este Domnul. E ca și când am fi fost și noi de față acolo unde
 au fost adunați apostolii împreună cu Sfântul Apostol Toma a opta zi
 după Înviere. Ca și când am fi fost și noi la Marea Tiberiadei, unde au
 fost cei șapte ucenici care L-au văzut pe Domnul înviat. Sau pe Muntele
 Galileii unde a fost mulțime mare care L-a văzut pe Domnul Hristos
 înviat. Ca și cum noi am fi fost pe Muntele Înălțării Domnului Hristos.
 Acesta înseamnă să vezi: înseamnă să crezi până la așa măsură ca și
 când ai fi văzut, ca să poți fi martor adevărurilor de credință care s-au
 întâmplat, care sunt de propovăduit în Biserica noastră.

Deci, „*Învierea lui Hristos văzând*”, ce să facem? „*Să ne*

închinăm Sfântului Domnului Iisus, Unuia fără de păcat”.

După ce spunem aceste cuvinte de chemare spre închinare, adăugăm: „*Crucii Tale ne închinăm, Hristoase!*”. Ne închinăm Ție, Doamne, dar ne închinăm Hristoase și Crucii Tale: „*Crucii Tale ne închinăm, Hristoase, și Sfântă Învierea Ta o lăudăm și o mărim!*”. Deci este o legătură între Cruce și Înviere! Ne închinăm Crucii și Învierii deodată, și Crucii și Învierii. De ce? Pentru că noi nu despărțim jertfa Domnului Hristos de biruința prin Înviere. Pentru că pentru noi în Cruce se cuprinde și Învierea. Zicem aceste cuvinte: „*Crucii Tale ne închinăm, Hristoase, și Sfântă Învierea Ta o lăudăm și o mărim, că Tu ești Dumnezeuul nostru, afară de Tine pe altul nu știm, numele Tău Îl numim*”. Și apoi, ca și când n-am fi mulțumiți că numai noi cei care suntem convinși de Învierea Domnului Hristos, îi chemăm și pe alții să facă același lucru, și zicem: „*Veniți toți credincioșii să ne închinăm Sfintei Învierii lui Hristos*”. De ce? „*Că iată a venit prin Cruce bucurie la toată lumea*”. Încă o dată legătura între Înviere și Cruce: „*Veniți toți credincioșii să ne închinăm Sfintei Învierii lui Hristos, că iată a venit prin Cruce bucurie la toată lumea*”. Avem noi bucurie din Învierea Domnului Hristos? Avem! Dar cum s-a ajuns la această bucurie? S-a ajuns prin Cruce: că iată a venit prin cruce, prin jertfă, prin suferință, prin iubirea Domnului Hristos bucurie la toată lumea. „*Totdeauna binecuvântând pe Domnul*” - zicem noi mai departe - „*lăudăm Învierea Lui, că răstignire răbdând pentru noi cu moartea pe moarte a călcat*”, a călcat, a nimicit. Cum a nimicit moartea Domnul Hristos? Prin moartea Lui. Cum s-a ajuns la moartea Mântuitorului? Prin răstignirea Lui: „*Că răstignire răbdând pentru noi, cu moartea pe moarte a călcat*”, înviind din morți, se înțelege. A înviat din morți și așa a putut să biruie moartea.

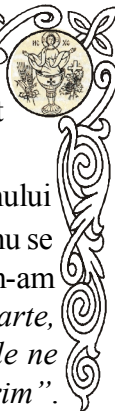
Așadar, Crucea Domnului Hristos nu este numai semn al neputinței, al suferinței, al chinuirii, ci este semn al jertfei, semn al iubirii și, mai ales, este semn al Învierii. Dacă Domnul Hristos n-ar fi înviat

atunci, într-adevăr, Crucea n-ar fi avut nici o putere, n-ar fi Sfânta Cruce, n-ar fi altar de jertfă, ci ar fi simplă unealtă de chinuire, cum a fost pentru cei doi tâlhari răstigniți împreună cu Domnul Hristos.

Nu toți credincioșii sunt cinstitori ai Crucii Domnului Hristos. Sunt creștini care nu sunt cinstitori ai Crucii, care nu se închină. Noi, la Ziua Crucii, la 14 septembrie, la Liturghie n-am cântat: „*Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluiește-ne pe noi*”, ci am cântat la slujbă: „*Crucii Tale ne închinăm, Stăpâne, Sfântă Învierea Ta o laudăm și o mărim*”. De ce? Pentru că aceasta e rânduiala Bisericii. Și rânduiala Bisericii este să aducem închinare Crucii Domnului Hristos.

Domnul Hristos a rânduit la Cina cea de Taină - când a vorbit de Trupul și Sângele Său, despre jertfa Lui, și a zis: „*Luați, mâncați, acesta este Trupul Meu, care se frânge pentru voi spre iertarea păcatelor. Beți dintru acesta toți, acesta este Sângele Meu al Legii celei noi, care pentru voi și pentru mulți se revarsă spre iertarea păcatelor*”. Apoi a adăugat: „*Aceasta să faceți întru pomenirea Mea*”, până la venirea Mea - a pus în atenția credincioșilor jertfa Lui, să nu se uite de jertfa Lui. Să se repete jertfa Lui, să se pună în valoare jertfa Lui de-a lungul veacurilor, să se facă actuală jertfa Lui de odinioară pentru toți credincioșii și pentru toate generațiile de credincioși. Noi suntem cinstitori ai Crucii Mântuitorului pentru că suntem cinstitori ai jertfei Mântuitorului, iar cei care nu se închină Crucii, nu au în vedere Crucea ca altar de jertfă, nu au în vedere Crucea ca arătare a iubirii Domnului, nu au în vedere Crucea ca față a lui Dumnezeu îndreptată către oameni, nu au în vedere Crucea ca biruință asupra morții prin Învierea Domnului Hristos, ca semn al Învierii Domnului Hristos, și zic că Crucea este o unealtă de chinuire. Da, a fost :și unealtă de chinuire, dar noi nu o privim ca unealtă de chinuire, ci o privim ca altar de jertfă, ca semn al iubirii, ca față a lui Dumnezeu îndreptată către oameni, ca semn al biruinței prin Înviere.

Sigur că cei care nu cinstesc
Crucea Mântuitorului nostru Iisus

Hristos nu gândesc drept, nu au în vedere învățătura Bisericii noastre, ci se încred în mintea lor și neglijează, nu iau aminte niște lucruri care sunt importante. **Noi nu desprindem niciodată Crucea de Domnul Hristos!** Noi nu cinstim Crucea ca cruce; luăm o cruce și o cinstim pentru că e cruce. Nu! Ci o cinstim totdeauna ca Crucea Mântuitorului Hristos.

Suntem cinstitori ai Crucii Domnului Hristos

De altfel, noi ne-am pomenit ca cinstitori ai Crucii Domnului Hristos. De pildă, eu personal nu-mi aduc aminte când am învățat să-mi împreunez degetele de la mâna dreaptă, degetul mare cu degetul arătător și cu degetul mijlociu, și să-mi închid în podul palmei degetul inelar și degetul mic, și nu-mi aduc aminte când am învățat să duc mâna la frunte și să zic „*În numele Tatălui*”, și la piept, sub piept, de fapt, să zic „*și al Fiului*”, și la umărul drept, și la umărul stâng și să zic „*și al Sfântului Duh. Amin*”, deci: „*În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin*”. Sau nu-mi aduc aminte când am învățat să zic: „*Mărire Tatălui și Fiului și Sfântului Duh. Amin*”, ci m-am pomenit cu asta cum m-am pomenit cu graiul, cum m-am pomenit cu lucrurile pe care le-am învățat înainte de a ști că le învăț. Și așa s-au pomenit mulți din vremea mea și se vor mai fi pomenit și alții din familii creștine care nu-și aduc aminte când au început să fie cinstitori ai Crucii Domnului Hristos, pentru că, ați face semnul Crucii înseamnă să fii cinstitor al Crucii Domnului Hristos. Ce îmi aduc aminte din copilărie este că am învățat niște rugăciuni în care se pomenea și Crucea. De pildă: „*Cruce-n cer; Cruce-n pământ/ Cruce-n locu-n care mă culc/ Cruce-n casă, Cruce-n masă/ Dumnezeu cu noi la masă, îngeri împrejur de casă*”. Era o teologie populară, o teologie pe care n-au învățat-o oamenii din cărți și pe care nici n-o pot găsi undeva scrisă, ci sunt niște gânduri ale oamenilor care au trăit cu gândul la Sfânta Cruce.

„*Cruce-n cer*” - noi nu știm cum e în cer, dar nu ne putem închipui să nu fie amintit acolo Crucea Domnului Hristos în toate înțelesurile ei.

„*Cruce-n pământ*” - Cruce pe pământ, adică noi înțelegem viața creștină, viața ortodoxă ca o viață cu Cruce, Crucea cea din cer și Crucea cea de pe pământ.

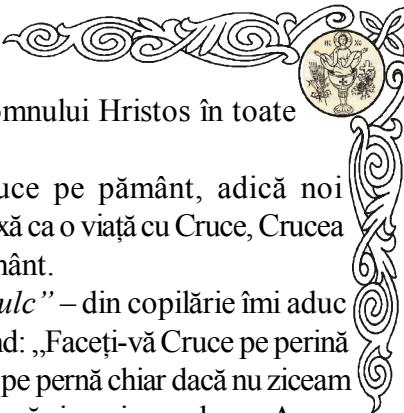
„*Cruce-n locu-n care mă culc*” – din copilărie îmi aduc aminte cum m-a învățat mama, zicând: „Faceți-vă Cruce pe perină și apoi culcați-vă”. Ne făceam Cruce pe pernă chiar dacă nu ziceam nimic, făceam Semnul Crucii pe pernă și apoi ne culcam. Așa se gândea, așa se trăia pe vremea noastră. Apoi:

„*Cruce-n casă*” - casele creștinilor au și Cruce, semn al credinței noastre.

„*Cruce-n masă*” - Cruce pe masă.

„*Îngerii împrejur de casă*” - adică nu suntem numai noi, oamenii, în lumea aceasta, ci mai sunt și îngerii împreună cu noi. „*Îngerii împrejur de casă*” - parcă ne aduce aminte de cuvântul acela de la slujbe: „*Ocroțește-ne pe noi cu sfinții Tăi îngeri, înconjură-ne pe noi cu sfinții Tăi îngeri*” - sau ce frumos se spune la logodnă pentru cei care se logodesc, care urmează să se cunune: „*Îngerii Domnului să meargă înaintea lor în toate zilele vieții lor*”. Nu poate fi o altă urare de măsura aceasta.

„*Dumnezeu cu noi la masă*”. Nu suntem numai noi, ci și Dumnezeu și în felul în care gândeam noi lucrurile pe vremea aceea, în copilăria noastră, și cu oamenii care trăiau cu noi, cu părinții noștri, cu bunicii noștri ne gândeam cumva că Dumnezeu e cu noi la masă în înțelesul că înainte de a ne așeza la masă, totdeauna ne făceam rugăciune, ziceam „Tatăl nostru”. Ziceam: „Haideti să zicem Tatăl nostru să ne putem apuca să mâncăm”. Așa era o rânduială, nu ne apucam înainte de a face rugăciune, de a ne face cruce. Sau când începeam o pâine, înainte de a o începe ziceau părinții: „Fă cruce pe pită” și făceam cruce cu cuțitul. Eu cred că și acum sunt oameni care s-au obișnuit de atunci și fac cruce pe pâine. Și eu de

aminte și îi fac cruce întâi, apoi mă apuc să mănânc. Așa a fost, așa am trăit, așa au fost gândurile oamenilor din vremea aceea.

Am învățat o rugăciune când eram copil, tot în legătură cu Crucea, pe care acum nu o mai zic, dar zic altele, tot cinstitoare ale Crucii. De exemplu: „*Doamne, armă asupra diavolului Crucea Ta ai dat nouă, că se îngrozește și se cutremură, nesuferind a căuta spre puterea ei, că morții ai sculat și moartea ai surpat, pentru aceasta ne închinăm îngropării Tale și Învierii*”. Sau: „*Mântuiește, Doamne, poporul Tău și binecuvântează moștenirea Ta, biruință binecredincioșilor creștini asupra celui potrivnic dăruiește și cu Crucea Ta păzește pe poporul Tău*”. Sunt gânduri pe care le zicem din cărți, pe care le-am învățat și parcă se potrivesc acum mai bine cu viața noastră decât în trecut. Atunci poate că nu le-am înțeles.

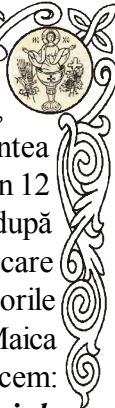
Dar am învățat și o rugăciune din copilărie, aceasta chiar știu că mă învăța mama, să spun după ea: „*Sfântă Cruce culcă-mă. Fiule deșteaptă-mă. Duhule umbrește-mă. Precesto păzește-mă. Pe Preasfânta Cruce o fac și mă culc noaptea cu drag. Și o fac pe trupul meu, numele lui Dumnezeu. Biserica cerească, cântare îngerească, Dumnezeu de boală să ne păzească și să ne mântuiască*”. Așa ne era împodobită viața și gândirea în copilăria noastră odinioară. Chiar dacă lucrurile nu erau foarte bine puse la punct, zicem din punct de vedere teologic, dacă le analizezi. Dar era revărsarea de gând prin care Crucea era de față.

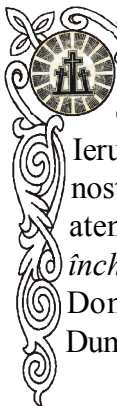
Maica Domnului și Crucea Domnului

Sunt lucruri care arată că oamenii trăiau cu gândul la Cruce, nu numai că își făceau Cruce. Mi-aduc aminte că ne învăța mama: „De câte ori plecați undeva faceți-vă Cruce și ziceți: Doamne ajută”. Apoi, cu vremea, am auzit multe în Biserică. Dacă ne gândim bine, iată că sunt două sărbători legate acum una de alta: Nașterea Maicii Domnului și Crucea Domnului - Ziua Crucii. Sunt legate una de alta

prin învecinarea lor. După Anul Nou bisericesc - 1 septembrie, prima sărbătoare este Nașterea Maicii Domnului - 8 septembrie, dar sărbătoarea începe cu o zi de înainte prăznuire, și înaintea prăznuirii este în 7 septembrie. Deci, din 7 septembrie până în 12 septembrie e cuprinsul sărbătorii Nașterii Maicii Domnului, după care urmează sărbătoarea Sfintei Cruci – 14 septembrie, care începe în 13 septembrie și ține până în 21 septembrie, sărbătorile acestea fiind învecinate așa cum sunt învecinate și gândul la Maica Domnului și gândul la Crucea Domnului. V-am spus că zicem: **„Pentru rugăciunea Maicii Sale, cu puterea cinstitei și de viață făcătoarei Cruci”**. Dar, la Ziua Crucii este rânduit să se spună în Biserică, cu cântare, o alcătuire care are următorul cuprins: **„Rai de taină ești, Născătoare de Dumnezeu, care ai odrăslit nelucrat pe Hristos întru care lemnul Crucii cel de viață purtător în pământ s-a sădit. Pentru aceasta, înălțat fiind acum, închinându-ne Lui, pe Tine te mărim”**. Vorbim deci cu Maica Domnului despre Crucea Domnului și zicem: **„Rai de taină ești, Născătoare de Dumnezeu”**. Ce e Maica Domnului? *Rai*. Ce fel de Rai? *Rai de taină*, Rai tainic. Să știți că noi suntem obișnuiți cu cuvântul acesta că Maica Domnului e Rai. Suntem obișnuiți cu gândul acesta pentru că și în alte alcătuiuri spunem despre Maica Domnului același lucru. De exemplu, la Liturghia Sfântului Vasile cel Mare zicem: **„De Tine se bucură, ceea ce ești plină de dar, toată făptura, soborul îngeresc și neamul omenesc. Ceea ce ești Biserică sfințită și rai cuvântător, lauda fecioriei”**. Ce-i Maica Domnului? **„Biserică sfințită și rai cuvântător, lauda fecioriei”**. Deci: **„Rai de taină ești, Născătoare de Dumnezeu, care ai odrăslit nelucrat pe Hristos”** - adică L-ai născut pe Hristos, Fiul lui Dumnezeu, altfel decât se nasc oamenii în mod obișnuit: nu după fire, ci mai presus de fire. **„Întru care”** - prin care, prin Hristos - **„lemnul Crucii cel de viață purtător pe pământ s-a sădit”**. Unde e Domnul Hristos e și Crucea Domnului Hristos. S-a sădit pe pământ lemnul Crucii. **„Pentru aceasta, înălțat fiind acum”** - lemnul Crucii, înălțată fiind Crucea. (Știți în ce împrejurare s-a întâmplat:

Sfânta Elena a găsit Crucea Mântuitorului nostru Iisus Hristos, a dezgropat-o din pământ din Golgota și a dus-o la biserica din Ierusalim. Episcopul de atunci a prezentat Crucea Mântuitorului nostru Iisus Hristos în fața credincioșilor. A înălțat-o, a pus-o în atenția credincioșilor). „*Pentru aceasta, înălțat fiind acum, închinându-ne Lui*” - adică aducându-ne aminte de Crucea Domnul Hristos - „*pe Tine te mărim*”, pe tine, Maica lui Dumnezeu, care și tu ești în legătură cu Crucea Domnului Hristos.

Cuvintele Domnului Hristos pe Cruce

Când ne gândim la Crucea Mântuitorului nostru Iisus Hristos e cazul să ne gândim și la niște cuvinte rostite de Domnul Hristos pe Cruce, la cele șapte cuvinte rostite de Domnul Hristos când era pe altarul de jertfă, când era pe Cruce. Sunt șapte cuvinte, de fapt șapte ziceri. În Sfânta Evanghelie de la Matei și în Sfânta Evanghelie de la Marcu avem un singur cuvânt, același și la Sfântul Evanghelist Matei, și la Sfântul Evanghelist Marcu, și anume: ni se spune cuvântul în limba ebraică:

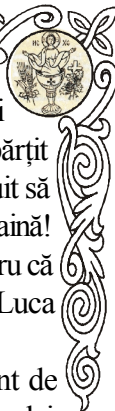
„*Eli, Eli lama sabahtani?*” și e cu traducerea: „*Dumnezeul meu, Dumnezeul Meu pentru ce m-ai părăsit?*”. E un cuvânt pe care nu îl înțelegem pentru că noi știm că Dumnezeu niciodată nu ne-a părăsit. Firea omenească și firea dumnezeiască, în persoana Mântuitorului, s-au unit pe veșnicie și nu pot să fie despărțite, însă noi nu știm cum, e o taină pentru noi. Domnul Hristos a trebuit să aibă și simțământul părăsirii din partea lui Dumnezeu, pentru că numai în felul acesta era deplină simțirea poverii păcatului, păcatul despărțind pe om de Dumnezeu. Simțământul acesta al părăsirii făcea parte din jertfă. Nu știm cum s-a întâmplat. De ce nu știm? Pentru că noi știm că Biserica noastră învață că Domnul Hristos fiind în mormânt, murind pe Cruce și fiind înmormântat, era „*în mormânt cu Trupul, în iad cu sufletul și în rai cu tâlharul, ca un Dumnezeu, împreună cu Tatăl și cu Duhul șezând pe scaun Cel ce este necuprins*”. Asta înseamnă că cu

dumnezeirea Dumnezeu a fost pretutindeni. Firea dumnezeiască a fost și în mormânt cu Trupul și în iad cu sufletul și pretutindeni și în Rai cu tâlharul. Așa încât e o taină pentru noi, nu știm cum s-a despărțit sau dacă s-a despărțit - credem că nu s-a despărțit - dar a trebuit să ajungă Domnul Hristos și la simțământul acesta al părăsirii. E o taină! Încă o dată vă spun, să nu căutăm să cercetăm lucrul acesta pentru că oricât l-am cerceta, tot nu-l putem lămuri. În Evanghelia de la Luca sunt trei ziceri ale Domnului Hristos rostite pe Cruce, și anume:

„*Părinte, iartă-le lor că nu știu ce fac*” - un cuvânt de rugăciune adresat lui Dumnezeu Tatăl pentru răstignitorii Mântuitorului. Sfântul Apostol Pavel, în Epistola către Corinteni, scrie că: „*Dacă ar fi avut înțelepciunea lui Dumnezeu n-ar fi răstignit pe Domnul slavei*”. Înseamnă că Domnul Hristos a spus cuvântul că cei care L-au răstignit n-au știut ce fac. L-au răstignit fără să știe ce fac. Dacă ar fi știut ce fac n-ar fi răstignit pe Domnul slavei, și atunci Domnul Hristos cere de la Tatăl ca Tatăl să-i ierte: „*Părinte, iartă-le lor că nu știu ce fac*”.

„*Adevăr grăiesc ție: astăzi vei fi cu Mine în rai*”. E o mare bucurie pentru noi să știm că cel dintâi om care a fost primit în rai a fost un tâlhar mântuit. Deci, a fost un tâlhar. Noi zicem în fața Sfântului Potir când ne împărtășim cu dumnezeieștile Taine: „*Ci ca tâlharul mărturisindu-mă, strig Ție: pomenește-mă, Doamne, întru Împărăția Ta!*”. Apoi oricum, noi nu suntem tâlhari, nu suntem ca tâlharul, dar dacă l-a primit Dumnezeu ne va primi și pe noi, cu neputințele noastre și cu păcatele noastre câte le avem, pentru că a primit pe unul mai păcătos ca noi, deși noi când ne împărtășim, înainte de a ne împărtăși zicem: „*Cel dintâi dintre păcătoși sunt eu*”. Vrem să spunem prin aceasta că nu ne interesează cât sunt de păcătoși alții, fiecare dintre noi ne socotim cel mai mare păcătos și atunci nu ne mai interesează ce fac alții. Dar, în orice caz, știm că tâlharul a fost primit și că noi nu suntem tâlhari, nădăjduim să ne primească Dumnezeu și pe noi, care, ca tâlharul mărturisindu-ne, strigăm: „*Pomenește-ne, Doamne, întru Împărăția Ta!*” Și mai e ceva. Cea dintâi femeie care L-a văzut pe Domnul Hristos înviat din morți a fost Maria Magdalena din care - scrie

evangelistul Marcu - a scos Domnul Hristos cândva șapte draci. Adică șapte patimi, șapte răutăți mari, șapte lucruri asupritoare, poate mai mult decât șapte, însă cuvântul „șapte” înseamnă ceva deplin. E o mare bucurie și o mare nădejde aceasta.

„Părinte, în mâinile Tale încredințez duhul Meu”. Când și-a dat duhul Domnul Hristos, înainte de a-și da duhul pe Cruce, a zis cuvântul acesta: „Părinte, în mâinile Tale încredințez duhul Meu”. Iar în Sfânta Evanghelie de la Ioan avem, de asemenea, trei ziceri, anume: cuvântul rostit către Maica Domnului și către Sfântul Evanghelist Ioan:

„Femeie, iată Fiul Tău! Fiule, iată mama Ta!”, apoi cuvântul: „Mi-e sete!” și, în cele din urmă: „Săvârșitu-s-a”.

Nu știm cum au fost rostite, ordinea în care cuvintele au fost rostite pentru că fiecare evangelist ne spune unul sau mai multe cuvinte fără să fixeze o ordine, dar nu știm cum au alternat, cum au urmat cuvintele, unele după altele privindu-le după Evangheliile care ne-au rămas drept mărturie despre cuvintele care ne-au rămas drept mărturie, despre cuvintele Domnului. Nici n-are importanță. Cred eu că cuvântul care are cea mai mare importanță pentru noi, pentru viața noastră, ar fi acela: „Părinte, iartă-le lor că nu știu ce fac” î:. Adică un cuvânt de îngăduință, de iertare, să fim și noi mai iertători, mai îngăduitori, mai binevoitori.

Iată niște gânduri în legătură cu Crucea Domnului Hristos, în legătură cu Sfânta Cruce, într-o vreme de cinstire a Crucii - de altfel toată vremea este pentru noi și vreme de cinstire a Crucii - dar într-o vreme de sărbătorire a Înălțării Sfintei Cruci, potrivite pentru vremea de astăzi, pentru vremea de acum.

*

Sfârșesc aceste cuvinte de amintire a însemnătății pe care o are în Ortodoxie Sfânta Cruce a Mântuitorului nostru Iisus Hristos și zic încă o dată: „Doamne, armă asupra diavolului Crucea Ta ai dat nouă, că se îngrozește și se cutremură nesuferind a căuta spre puterea ei, că morții ai sculat și moartea ai surpat, pentru aceasta ne închinăm îngropării Tale și Învierii”. Și: „Hristos,

adevăratul Dumnezeuul nostru, pentru rugăciunea Preacuratei Maicii Sale, cu puterea cinstitei și de viață făcătoarei Cruci și cu rugăciunile tuturor sfinților, să ne miluiască și să ne mântuiască pe noi ca un bun și de oameni iubitor”. Amin.

Dumnezeu să ne ajute!

Răspunsuri la întrebări

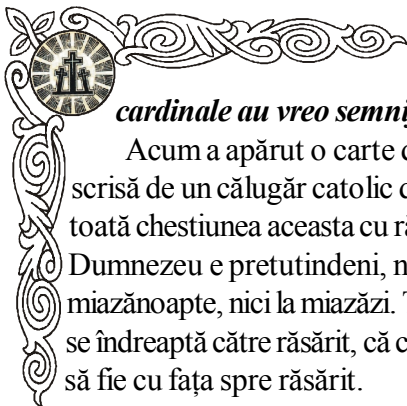
În Vechiul Testament se vorbește undeva despre semnul Crucii (semnul tau care era pus pe ușile caselor)?

Da, chiar în mai multe prezentări. De exemplu: în vremea când evreii rățăceau prin pustie au început să fie chinuiți de mușcături de șarpe și atunci Moise a înălțat pe o prăjină un șarpe de aramă la care privind cei care erau mușcați de șerpi se vindeau. Asta este o înaintă prezentare a Crucii. Sau: patriarhul Iacob și-a pus mâinile peste fiii lui Iosif: Efrem și Manase în formă de cruce. Sau despre Moise se spune că cu toiagul a despărțit Marea Roșie făcând semnul Crucii (cel puțin Biserica zice așa): „*Crucea însemnând Moise întreg cu toiagul Marea Roșie a despărțit*”. Însă acestea sunt niște preziceri, niște preînchipuiri ale Crucii Mântuitorului.

Cât privește Crucea ca semn, cum a fost Crucea Domnului Hristos, noi știm de pe monedele care au fost imprimate de către împărații romani creștini, însă sunt discuții între oameni în legătură cu forma Crucii. Unii zic că a fost ca un T, alții că a fost așa cum e crucea noastră, alții că a avut un suport jos. Noi ne ținem de învățătura Bisericii noastre și poate să fie și acel *tau* un semn de preînchipuire a Crucii. Știu că există și o cruce a Sfântului Andrei în formă de X, că a fost răstignit pe o cruce în formă de X.

Dar noi nu de aceea cinstim Crucea pentru că a fost preînchipuită. Noi cinstim Crucea pentru că ne-am pomenit ca cinstitori ai Crucii. Pe noi nu ne deranjează cum îi deranjează pe alții care fac atâta caz că, totuși, nu-i cazul să te închini. Uite, noi ne închinăm și suntem siguri că facem bine.

Referitor la așezarea bisericii, a crucii și altele, dacă punctele cardinale au vreo semnificație din punct de vedere religios?

Acum a apărut o carte despre practica rugăciunii personale scrisă de un călugăr catolic din Elveția, Bunge, și acolo frământă toată chestiunea aceasta cu răsăritul, că să te întorci spre răsărit... Dumnezeu e pretutindeni, nu-i nici la răsărit, nici la apus, nici la miazănoapte, nici la miazăzi. Totuși, credința creștină este că altarul se îndreaptă către răsărit, că crucea mormintelor se pune ca mortul să fie cu fața spre răsărit.

Doamne!

Ca un fur
Ai venit
Și m-ai răpit.

Eram rătăcit
În mijlocul pădurii
vieții mele,
Și hăituit
De vise, de gânduri și idei.

Cuvioase animale
Și izvoare limpezi
Multe mi-au dat să înțeleg!

Dulce poiană, nerătăcitoare,
Izvor nesecat,
Sub copac fără umbră
Sunt aici unde
Luminează Soarele:
ÎN INIMATA, PRIETENE...

Aici m-ai adus într-o noapte...

Vasile Solcanu

DUMNEZEU NE IUBEȘTE

Preot Costică Morotanu

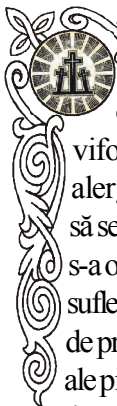
Dumnezeu ne iubește. Iubirea dumnezeiască ocrotește, vindecă rănilor, dă viață și nu ucide, se jertfește și nu dă pierzării. „Dumnezeu așa a iubit lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul Născut L-a dat ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică”.¹

Și firea frunzelor, și murmurul râurilor, și sclipirile stelelor, și vulturul în zbor, și privirile câprioarei, și vuietul valurilor mării, și adierea vântului, și înălțimile munților, și splendoarea ninsorilor, și argintul zăpezilor, și aurul grânelor, și mireasma florilor, și seninul cerului, și, mai presus de toate, încununarea creației lui Dumnezeu, omul, atât de minunat, împărat al universului, ființa umană în nuntirea ei cu Logosul, toate ne arată iubirea și ocrotirea lui Dumnezeu, pentru a-și împlini fiecare menirea dată de Creator. Și viața pământului și codrii înfrunziți și primăverile ce înfloresc la fereastră și în suflet și stelele luminându-se în noapte simt iubirea și ocrotirea lui Dumnezeu, I se supun și se află într-o continuă căutare a Lui.

Am în suflet cuvintele părintelui Nicanor, un monah tânăr în vremea când l-am cunoscut, care ne-a spus cum o câprioară a simțit iubirea și ocrotirea lui Dumnezeu în preajma unor oameni înduhovniciți, în preajma sfințelor icoane. I-a rânduit Bunul Dumnezeu părintelui Nicanor să ducă viața de monah într-o mănăstire din județul Tulcea, smerit, într-o chilie sfințită de privegheri, lacrimile și rugăciunile atâtor duhovnici știuți de Dumnezeu de-a lungul anilor. Părintele Nicanor era mic de statură, cu înălțimi cerești în gânduri, tăcut în cele lumești, vorbitor în cele duhovnicești, lăsând în privirile și în sufletul său să se odihnească cerul pe care îl dăruia celor din preajmă în cuvintele blândului său grai. Îl văd și acum în gândurile mele, dăruindu-ne seninul ceresc din privirile sale, în lumina Cuvântului, retrăind amintirea unei bucurii duhovnicești...

Era o iarnă aspră, geroasă, cu ninsori abundente, viscolite din loc în loc, și-a început povestea părintele Nicanor. Viforița încetase, ninge a liniștit, cu fulgi mari. Ușa chiliei era deschisă. Admiram

frumusețea ninsorii și Îi mulțumeam lui Dumnezeu pentru albul purității omătului, pentru primăvara adusă de rugăciuni în suflet, în locul vifornei dezlănțuite. Am zărit în curtea mănăstirii o căprioară alergând spre ușa deschisă a chiliei. Din două, trei salturi a intrat fără să se siască în chilie. Înconjurată de privirile noastre, de sfinții din icoane, s-a oprit învâluindu-se în aurul luminii candeliei aprinse, în lumina căldurii sufletești a celor din preajmă. Venea după zile și nopți de viscoliri, hăituită de primejdii, flămândă și rănită de zăpezile înghețate. Din picurii de sânge ale picioarelor rănite, înfloreau petale de sânge pe albul omătului, flori ale durerii, ofrandă pe întinderile albe de omăt, primăverii ce avea să vină.

Căprioara venea din adâncurile pădurii spre înălțimile cerești din privirile sfinților din icoane, venea din viscolirile iernii spre primăvara din sufletele celor din chilie, fugea de primejdiile ce îi amenințau viața, spre mângâierea, ocrotirea lui Dumnezeu ce le simțea în privirile și rostirile celor ce o înconjurau. Aflat în chilia monahilor cerul, lumina, primăvara, iubirea, tămăduirea rănilor ei și nu a mai vrut să plece, ca o mulțumire adusă lui Dumnezeu și spre bucuria ostenitorilor obștii monahale. A lăsat în urmă un codru înghețat și a aflat o primăvară în suflete și în priviri. Târziu, după venirea primăverii, căprioara a plecat spre frumusețea codrului înfrunzit, știind că în chilie și în sufletele monahilor va găsi oricând adăpost în iernile grele. A căutat iubirea și ocrotirea lui Dumnezeu în zilele și nopțile grele ale vieții ei și le-a aflat la mănăstire, în chilie, în fața icoanelor, în sufletele, privirile și rostirile monahilor.

De le vom căuta și noi cu dor și nădejde, asemenea ei, le vom afla sub bolți de mănăstiri, în fața icoanelor, în rostirile duhovnicilor. Când vom căuta și vom dori imprimăvărarea sufletească, duhurile noastre vor înflori în viscolirile iernilor și vor afla tămăduirea rănilor în iubirea lui Dumnezeu, în lumina Cuvântului, în rugăciunile duhovnicilor. „În ce chip dorește cerbul izvoarele apelor; așa Te dorește sufletul meu. pe Tine, Dumnezeule; însetat-a sufletul meu de Dumnezeul cel viu”², după cum căprioara din povestire de mireasma smirnei, lumina candelor și murmurul rugăciunilor monahilor.

Ajută-ne, Doamne, ca sufletele noastre să fie asemenea

căprioarei care, din două-trei salturi a ieșit din viscoliri ajungând în chilia milostivirii Tale, în antecamera raiului, în înprimăvărarea sufletului, dă-ne să simțim iubirea și bucuria Ta, că ocrotindu-ne, ne-ai adus din viscolirile iernilor în căușul mâinilor Tale, lăsându-ne pe răni mirul iubirii Tale veșnice.

Note:

¹ Ioan 3, 16;

² Psalmul 41, 1-2.

BUCURIA CELOR NESĂJIȚI

Preot Costică Moroianu

Bunătatea și suferințele vieții părintelui Constantin P., din așezarea dobrogeană Runcu, erau cunoscute atât de locuitorii acestui cătun, cât și de cei din împrejurimi, din satele învecinate. Era un om înalt și drept în suflet și la trup, cu părul alb, nins de ani și de argint ceresc, în ochii săi albaștri și în gândurile sale odihnind veșnicia în lumina Cuvântului Căruia Îi slujea. Trecuse prin grele suferințe sufletești, având în îngrijirea sa pe buna lui mamă paralizată și pe soția lui, lipsită de vedere. Le-a ajutat cât i-a stat în puteri, sporindu-le nădejdea în bunătatea, mila și iubirea de oameni a lui Dumnezeu. Cu toate îngrijirile sale, avea să plece din viața pământească buna lui mamă, apoi soția lui.

Au urmat multe alte greutăți prin care i-a fost dat să treacă, dar a rămas ca un stejar drept, neînfrânt de viscoliri și furtuni. Statura lui înaltă, dreaptă, tăcerea lui în înțelepciunea rugilor tănuite, blândețea lui, seninătatea privirilor sale, luminozitatea chipului, iubirea duhovnicească pe care o dăruia tuturor, zâmbetul lui cald, sfânt în nevinovăția lui făceau să fie iubit de toți.

Într-o seară de iarnă, când viscolul spulbera în zări omătul, a trecut pragul magazinului sătesc o femeie în vârstă, care nu avea sprijin pe nimeni în viață decât pe Bunul Dumnezeu, și cu glas șovăit a întrebat pe cel ce gestiona magazinul dacă are cumva de vânzare gaz, puțin, cât de puțin, pentru a aprinde focul în căsuța bătrâneților sale. La

răspunsul afirmativ al vânzătorului, glasul ei a devenit și mai șovăitor:

- Aș lua și eu măcar un litru însă... nu am cu ce să plătesc, știți, nu am primit pensia încă și. unu am cu ce să aprind focul...

Părintele Constantin P. nu a mai lăsat-o să continue și s-a adresat vânzătorului, cu știuta-i calmitate, blândețe în grai și în priviri:

- Am să vă rog să îmi dați măicuței câțiva litri de gaz să poată să aprindă focul, să se încălzească, să aibă la ce găti și cât costă, vă plătesc eu.

Așa a făcut părintele Constantin, a plătit gazul, bucurându-se în adâncul sufletului că Dumnezeu i-a adus în cale femeia necăjită.

- Vă mulțumesc, părinte, a spus femeia cu lacrimi în ochi, dar știți, eu nu am, nu pot să vă dau curând banii pe care i-ați plătit pentru mine.

- Lasă, măicuță, nu vă faceți griji, nu mi dați niciodată, nu am făcut nimic deosebit. Dumnezeu a vrut ca în seara aceasta să ne mângâie pe amândoi cu mila, cu îndurările și cu iubirea Sa de oameni, a vrut ca în clipa aceasta să ne întredeschidă porțile raiului.

Cu aceeași dragoste și bunătate față de toți, dar mai cu seamă față de cei sărmani, a oficiat slujba înmormântării și a rânduit cele necesare unui om ce nu avea pe nimeni, părăsit de toți, dar nu de Dumnezeu. S-a aflat aceasta după plecarea părintelui din viața pământească. Omul fusese găsit într-un grajd părăsit, mort de frigul aspru al iernii. Dacă l-ar fi aflat bunătatea părintelui mai înainte ca sărmanul om să fi înghețat, l-ar fi scos din frigul iernii, l-ar fi încălzit, i-ar fi salvat viața.

Așa îmi spuneau sătenii că era părintele Constantin P., bun și milostiv cu cei în suferință și niciodată nu se supăra pe nimeni, nici chiar pe cel ce îi pricinuiău amărăciuni.

Odată, călătorea cu șareta spre un sat vecin. Avea la el o sumă de bani din vânzările lumânărilor. Unul din enoriașii care îl ajutau pe părinte a observat lipsa banilor și i-a spus acestuia. Privirile blânde ale părintelui au adus pacea în sufletele celor din preajmă.

- Nu mai spuneți la nimeni. Sărmanul! Cel care a luat banii avea nevoie probabil de ei... cine știe ce greutate, amărăciuni o fi având... altfel nu i-ar fi luat. O să-i pun eu la loc din salariu, dar vă rog,

nu mai spuneți la nimeni, să nu umbrim chipul lui Dumnezeu nici chiar din sufletul celui care, din prea mare lipsă, i-a luat.

Așa rămâne în gândurile celor ce l-au cunoscut pe părintele Constantin P., suflet plin de bunătate, senin și făcător de pace, plugar al Cuvântului, semănător de bine, ajutorul sărmanilor, bucuria celor necăjiți.

Chipul duhovniciei sale să lumineze sufletele noastre, îndemnându-ne să înaintăm din bine în bine spre Dumnezeu.

COMORĂ DIN SUFLET

Preot Costică Moroianu

La marginea satului Runcu, în apropierea cimitirului, pe un deal, străjuiau zorile o casă de țară în care își duceau zilele de azi pe mâine, cu credință, și nădejde în Dumnezeu, un bătrân și o bătrână, soț și soție, ajutându-se unul pe celălalt în nevoințele lor. Candela de la icoana Maicii Domnului era aprinsă zi și noapte și mare grijă aveau să nu se termine untdelemnul, să nu se stingă lumina ei.

Și în sufletele lor aveau grijă prin rugăciuni, să nu se termine untdelemnul iubirii, să nu se stingă lumina credinței în Dumnezeu, sporind-o prin citirea Cuvântului Lui din Sfânta Scriptură și prin rugăciunile sincere, curate, rostite sub bolta sfintei biserici și în căsuța lor, spre liniștea și ocrotirea lor sub acoperământul milei Maicii Domnului. Din icoană, lumina privirilor Maicii Domnului și a iubitului ei Fiu și razele candeliei îi învăluiau aureolându-le frunțile înzăpezite de ani. Ușa casei lor era deschisă zi și noapte oricărui călător care s-ar fi abătut din cale, pentru a afla odihnă și adăpost ostenelilor lui. Întotdeauna bunătatea inimii lor se simțea sub ocrotirea lui Dumnezeu și nu le era teamă de întâmplări nefericite, neprevăzute, având nădejde în oblăduirea lui Dumnezeu și a Maicii Sale.

În amurgul unei zile de iarnă, ostent și înfrigurat, un călător le-

a cerut găzduire. Numai Bunul Dumnezeu știa de unde vine și încotro dorea să se îndrepte. Tânărul s-a apropiat de poartă și s-a adresat bătrânei ce se afla în ogradă, cu treburi specifice unei gospodării de țară:

- Bună seara la dumneavoastră!
- Bună, maică, să-ți fie inima! i-a răspuns bătrâna.
- Am să vă întreb, dacă nu vă e cu supărare, sunt străin de locurile acestea, sunt pribeag pe drumuri și am multă amărăciune în suflet, m-ați putea găzdui pentru o noapte? Sunt înfrigurat și n-am mâncat de mult timp și simt că o să mă sfârșesc.

- Fii binevenit, maică, în casa noastră! spuse bătrâna și îi deschise poarta. Am să-i spun și moșneagului meu și o să fie bucuros de oaspeți.

La auzul veștii, bătrânul nu șovăi.

- Mai e vorbă, spuse el, să nu zăbovim cu întrebări, să-l așezăm la masă și să împărțim bucată de pâine împreună, cu ce o da Dumnezeu și să-I mulțumim că l-a trimis la noi. Așa ne mântuim, prin alții, prin fapte bune, nu prin vorbe, spuse moșneagul.

A fost primit cu bucurie în găzduire de bătrâni, considerând că Dumnezeu l-a trimis în casa lor spre a se odihni de ostenele sale.

S-au înfruptat din cele aduse la masă, au mai vorbit de una, de alta, au mulțumit lui Dumnezeu, după care au mers fiecare la culcare. Pentru a se simți cât mai bine călătorul pribeag, i-au rânduit spre odihnă camera de oaspeți în care bătrânul își păstra, într-o laviță, veche un costum nou și pantofi cumpărați după îndelungi străduințe, lipsindu-se de multe ori de cele necesare zilei și puse la păstrare pentru a fi la îndemână în vederea ultimului drum al vieții pământești.

După ce a mulțumit gazdei pentru masă, asigurând-o că în zori, cum se va ivi soarele, va pleca mai departe pe drumul lui, știut numai de el, călătorul a plecat în camera de oaspeți pregătită pentru a se odihni.

Mare a fost uimirea bătrânului când, în zorii zilei, în loc să-și ia rămas bun de la tânărul găzduit, a aflat camera răvășită și pe soția lui plângând.

- Mare supărare ne-a făcut,
omule, i-a spus bătrâna suspinând.

Cel pe care l-am omenit a plecat și a luat cu el tot ce a putut din casă, până și hainele și pantofii noi pe care îi aveai pentru înmormântare. Cum ne-a răsplătit binele, Doamne? plângea bătrâna.

- Să nu mai spui la nimeni, a îndemnat-o bătrânul cu blândețe în glas, fără să îi pară rău de pagubă.

- Cum să nu spun? s-a mirat bătrâna, poate știe careva din vecini încotro a luat-o, poate l-o ajunge din urmă vreun tânăr din sat, măcar costumul de haine și pantofii de înmormântare...

- Să nu-ți pară rău de binele pe care l-am făcut, o îndemnă bătrânul, cât privește costumul și pantofii care i-a luat, să-ți pară bine, să te bucuri!

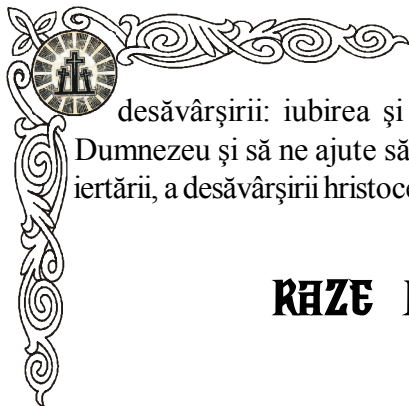
- Cum așa? a întrebat bătrâna nedumerită, să mă bucur și încă...
noi cu paguba, și tot noi să ne bucurăm?

Atâta pagubă! spuse moșneagul. Trebuie să fii bucuroasă! Dacă Dumnezeu i-a îngăduit să le ia, înseamnă că nu voi avea nevoie de ele prea curând. Nu va îngădui Dumnezeu să mor până nu voi putea să îmi cumpăr alte haine și alți pantofi de înmormântare. Cât privește pe cel care le-a luat, sărmanul, poate lui îi vor fi necesare mai curând. Să ne rugăm lui Dumnezeu să ne miluiască și pe noi și pe el cu iubirea Lui de oameni.

În rostirea bătrânului am aflat umorul străbun care face haz de necaz și în lumina iubirii de oameni, primăvara sufletească a bătrânului care vedea binele și acolo unde nu era. Am aflat iubirea hristocentrică oricând renunțând la binele propriu pentru binele altora, iubirea dumnezeiască într-o continuă sporire care îi cuprinde și pe cei ce ne vrăjmașesc și care ne îndeamnă să facem bine și celor ce ne fac rău.

Cămara de oaspeți a fost golită, dar în cămara de taină a sufletelor celor doi bătrâni am aflat oaspeți de seamă: bunătatea, ospitalitatea, iubirea de sărmani, înțelepciunea strămoșească, smerenia, credința în Dumnezeu.

Îmi revine în gânduri chipul bătrânului înțelept ce ne arată calea desăvârșirii: iubirea și iertarea. Să-l pomenească Bunul Dumnezeu și să ne ajute să mergem pe această cale a iubirii și iertării, a desăvârșirii hristocentrice.

RAZE DE LUMINĂ

Preot Costică Moroianu

Cuvintele unui duhovnic sunt razele luminii iubirii lui Dumnezeu în noaptea sufletelor îndurerate. Înlăcrimată în înnoptarea sufletului ei îndurerat pentru plecarea din viața pământească a unicei fiice, o mamă, în amărăciunea gândurilor sale, a fost dusă de îngerul ei călăuzitor la părintele duhovnic Ilie Cleopa. Plângea și striga în durerea sufletului său: *„Fetița mea, mama te așteaptă și tu nu mai vii, ai plecat departe, nu-mi rămân decât lacrimi pe obraji și durere în suflet, cât voi trăi. Fetița mea, n-am să mai pot să te cuprind în brațe, să te mângâi, să te sărut pe frunte, să îți vorbesc. Nu-mi mai rămâne decât să mă rog pentru tine să te ajute și să te ocrotească Dumnezeu pe drumul veșniciei și să mă cheme și pe mine la El spre a fi împreună. Fiica mea, unde te-ai dus? Unde este viața ta?”*

Sărmana mamă, nu mai lua în seamă cuvintele nimănui din preajmă. Viața i se părea acum fără sens și în lacrimile ei se afla zbuciumul sufletului ei întristat. Lacrimile celor îndurerăți sunt în mâinile Maicii Domnului. Ea le dăruiește Fiului ei pentru a le cuprinde în dumnezeiasca Lui milă și a le transforma în rouă de lumină, în iubirea Lui de oameni, nesfârșită.

La icoana Maicii Domnului din biserica Sfântul Ierarh Nicolae din Răzoare, se află și lacrimile enoriașei Elena I. din Constanța. Sunt lacrimile unei mame a cărei unică fiică, Georgeta, la numai optsprezece ani și-a pierdut dureros și brusc viața pământească într-un înfiorător

accident de mașină.

- Era o tânără cu credință

în Dumnezeu, mi-a spus înlăcrimata mamă. În fiecare zi de miercuri și vineri citea un acatist, al Sfântului Gheorghe sau al Sfântului Nicolae. Într-una din zile, în timp ce privirile îi erau aplecate asupra unei cărți de studiu liceal a auzit o voce: „*Să citești și acatistul Sfântului Ioan Botezătorul*”. Din acea zi, în fiecare dimineață de miercuri, fata mea citea acatistul Sfântului Ioan Botezătorul.

Fiica mea a plecat din Constanța spre București într-o zi de joi, dimineață, împreună cu prietenul ei, pe care îl cunoștea de opt ani, și cu bunica acestuia, într-o mașină condusă de el. În sufletul ei, a plecat de acasă cu Sfântul Ioan Botezătorul, al cărui acatist l-a citit cu o zi înainte de plecare, în zorii dimineții. Au trecut pe lângă mănăstirea Cernica, s-au închinat în dreptul ei și la doi kilometri depărtare de mănăstire, drumul vieții pământești le-a fost întrerupt tuturor celor din mașină de un accident îngrozitor. Atât de violentă a fost lovitura unui autovehicul greu asupra lor, încât capul fiicei mele a fost secționat pe verticală de un geam al mașinii în care se afla...

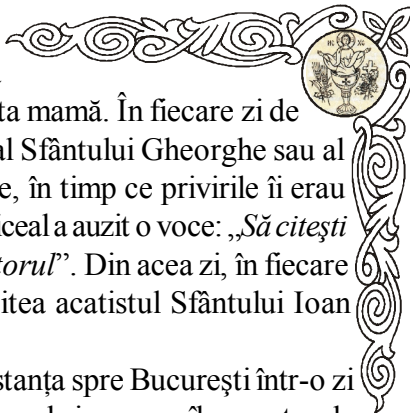
Îndurerată încât nici nu mai vedeam pe unde merg, călcam peste oameni, pentru a fi în preajma părintelui duhovnic Ilie Cleopa, pentru a-i spune amarul și greutatea sufletului meu, pe care nu le mai puteam îndura.

Am revărsat asemenea unui vulcan lava mistuirii mele și cenușa cuvintelor arse de focul despărțirii de fiica mea în viața pământească, la picioarele duhovnicului și lacrimile mele le-am lăsat la sfintele icoane din chilia părintelui. Sfinții mă priveau din ele cu milă, deschizând dorului și gândurilor mele ferestrele icoanelor spre lumile lui Dumnezeu, spre pacea Lui dumnezeiască, de care aveam atâta nevoie, spre zările în care se înălțase sufletul fiicei mele.

În zbuciumul sufletului meu, am izbucnit îndurerată:

- Părinte, mi-a murit fata, o singură fată aveam și n-o mai am... și avea numai optsprezece ani...

- Și era fecioară, părinte, necăsătorită, i-a spus măicuța

care mă însoțea.

Părintele s-a ridicat în picioare, s-a închinat în fața sfințelor icoane și privind dincolo de ele, spre cer, spre lumile lui Dumnezeu, m-a binecuvântat:

- Ferice de mama care a dat un vas ales lui Dumnezeu.

Fecioarele sunt în ceata lui Dumnezeu și în ocrotirea Maicii Domnului.

Am înălțat privirile înlăcrimate spre sfintele icoane și spre chipul duhovnicului și roua cuvintelor lui a picurat asupra sufletului meu împietrit de durere căldura lui Dumnezeu, pacea milostivirii Sale, nădejdea că fiica mea a trecut de la cele vremelnice la cele veșnice, dusă de bunii îngeri și de călăuzitorul ei spre Dumnezeu, Sfântul Ioan Botezătorul, în preajma Maicii Preacurate și a Domnului Hristos.

Din iubirea lui Dumnezeu, cuvintele părintelui duhovnic Ilie Cleopa au devenit raze de lumină ce au risipit noaptea îndoliatului suflet al îndureratei mame, dându-i nădejdea că fiica sa este vas ales înaintea lui Dumnezeu, în care se află lumina vieții veșnice, că tânăra ei fiică se află în ceata fecioarelor, în grija și ocrotirea Maicii Domnului. Cuvintele părintelui duhovnic, raze de lumină, au făcut să răsară în sufletul mamei îndurerate florile mângâierii îngerilor buni, roua bucuriilor cerești, razele nădejzii că Dumnezeu ne iubește și nu ne lasă în întunericul morții, ci ne adună în preajma Lui în lumina Cuvântului veșnic, Căruia I se cuvine slava, cinstea și închinăciunea, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

PREDICĂ DE PE MUNTE

- cale spre Împărăția Cerurilor (III)

Prof. Pătru Veronica

1.3. Predica de pe Munte - exegeză

Introducere (Matei 5, 1-2)

(1) „Văzând mulțimile, Iisus S-a suit la munte și așezându-se, ucenicii Lui au venit la El. (2) Și deschizându-și gura, îi învăța zicând:”

În raportul său sumar asupra activității Domnului Iisus Hristos în Galileea, evanghelistul Matei ne spune că El oriunde venea „învăța” poporul și „vindeca” pe bolnavii pe care îi aduceau la Dânsul. În cele ce urmează Matei ne arată cum știa Domnul să învețe poporul și să dea și dovezi despre vindecările Lui minunate.

Iisus Hristos S-a suit pe munte pentru a antrena împreună cu El mulțimile spre înălțimi, dar ele n-au puterea de a se ridica. După ce Iisus S-a urcat pe munte și a șezut, ucenicii au venit lângă El. Dar, dacă mulțimile priveau numai la minunile lui Hristos, ucenicii dimpotrivă, doreau să audă lucruri și mai înalte. Ucenicii Îl urmează, și chiar lor El le vorbește nu din picioare, ci șezând, odihnindu-se El Însuși: în strălucirea majestății Sale ei nu puteau să-L înțeleagă.¹

Mântuitorul ne arată că se cuvine să ne depărtăm din mijlocul tulburărilor când învățăm. El nu se oprea în mijlocul orașelor și al piețelor, ci în munți și în pustie, învățându-ne să nu facem nimic de ochii lumii, ci să fugim departe de tulburările din viață, mai ales când trebuie să filozofăm și să cugetăm la lucrurile cele de neapărată trebuință.²

Dacă cineva întreabă ce înseamnă „muntele” acesta poate fi înțeles foarte bine ca însemnând marile învățături ale mântuirii; pentru că acesta (Muntele Fericirilor) nu a fost cu nimic mai puțin

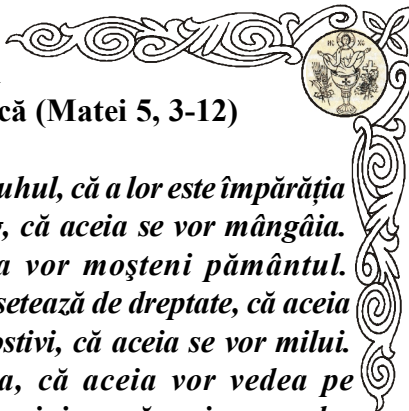
important față de acela (Muntele Sinai) pe care s-a dat Legea evreilor.

În plus, este un singur Dumnezeu, Care, prin Sfinții Săi Prooroci și Slujitori, după o temeinică iconomie de-a lungul veacurilor, nu a dat poporului învățături mai mici, care, ca și astăzi, cere a fi îndreptat de teamă; ci, prin Fiul Său, a dat pe cea mai mare, dar unui popor ce a devenit acum potrivit să fie liber prin dragoste. De aceea, nu este surprinzător că marile învățături sunt date pentru Împărăția Cerurilor și cele mai mici pentru o împărăție pământească. Cu respect pentru cele ale mântuirii, care sunt mai mari, s-a zis prin profetul: „Dreptatea Ta este ca munții lui Dumnezeu” Și acestea pot fi înțelese foarte bine ca fiind spuse numai pentru Stăpânul Însuși, potrivit cu cele învățate, care sunt de mare importanță celor învățați de El pe munte. Atunci El i-a învățat stând, ca Unul Căruia I se cuvenea demnitatea de Învățător, și ucenicii Săi au venit la El ca să ceară învățătură, căci trebuia să fie aproape de El pentru a auzi cuvintele Sale, și ei să se apropie în duh de deplinătatea învățăturilor Sale.³ Sfântul Teofilact comentând aceste versete spune că „noroadele vin la El pentru minuni, iar ucenicii pentru învățătură. De aceea, după ce a săvârșit minunile și a tămăduit trupurile, vindecă și suflete. Ca să cunoaștem că este ziditor și al trupurilor și al sufletelor”.⁴

În cuvintele de la capitolul 5, 2 ni se arată că Mântuitorul învață de multe ori fără a-și deschide gura. Cum? Prin viața Sa și prin minunile pe care le săvârșea. Acum, însă, învață și cu cuvântul. Iar Sfântul Ioan Gură de Aur precizează: „Când auzi «îi învața pe ei» să nu-ți închipui că grăia numai ucenicilor Săi! Nu, ci prin ei tuturor celor care aveau nevoie de învățăturile Lui. Procedând așa, Hristos făcea ca învățătura filozofiei Sale să fie ușor de primit. Aceasta a lăsat-o și Evanghelistul Luca să se înțeleagă când spunea că Iisus își îndrepta spre ucenici cuvintele Sale. În acest chip ceilalți Îl ascultau pe Hristos cu mai multă atenție decât dacă s-ar fi adresat tuturor”.⁵

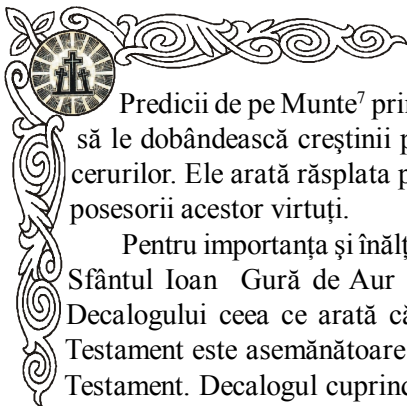
1.3.1. **Fericirile** – principii ale desăvârșirii creștine – explicare exegetică (Matei 5, 3-12)

„(3)Feriți cei săraci cu duhul, că a lor este împărăția cerurilor. (4)Feriți cei ce plâng, că aceia se vor mângâia. (5)Feriți cei blânzi, că aceia vor moșteni pământul. (6)Feriți cei ce flămânzesc și însetează de dreptate, că aceia se vor sătura. (7)Feriți cei milostivi, că aceia se vor milui. (8)Feriți cei curați cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu. (8)Feriți cei curați cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu. (9)Feriți făcătorii de pace, că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema. (10)Feriți cei prizonieri pentru dreptate, că a lor este Împărăția cerurilor. (11)Feriți veți fi voi când vă vor ocări și vă vor prigonii și vor zice tot cuvântul rău împotriva voastră, mințind din pricina Mea. (12)Bucurați-vă și vă veseliți, că plata voastră multă este în ceruri, că așa au prigonit pe proorocii cei dinainte de voi”. (Matei 5,3-12).

Fericirile ne arată pe Domnul cel ce este singur fericit și a săracit în adevăr pentru noi, blând și smerit cu inima, singur drept și flămând și însetoșat de dreptate, pe care o lucrează Milostivul, Înduratul și Singurul curat cu inima, Sfântul și Nespurcatul, făcător de pace, începătorul de pace, Însuși pace, Fiul lui Dumnezeu cu firea, Cel gonit în adevăr pentru dreptate, ocărit și batjocorit, părat prin minciuni, pătimind pentru noi, pentru slava Părintelui Său și pentru mântuirea noastră, având bucurie și veselie negrăită și mărturisind pe cei ce au urmat Lui ca fericiți.

Acești fericiți se arată a fi săraci și blânzi pentru Hristos, trecând la milă, iar de la milă la curăția sufletului. De aici trece la a iubi pe vecinul și a se îngriji de pacea lui. Apoi se suie la desăvârșita dragoste a lui Dumnezeu și sunt prizonieri pentru că iubesc adevărul și dreptatea, sunt batjocoriți pentru credință, dar rabdă pentru Dânsul. Pătimind se bucură și se vor veseli când va fi plata lor în ceruri. Aceste Fericiri se zic ca o învățătură a Mântuitorului și ca o Evanghelie.⁶

Fericirile sunt 9 sentințe scurte rostite de Mântuitorul la începutul

Predicii de pe Munte⁷ prin care se arată virtuțile pe care trebuie să le dobândească creștinii pentru a deveni cetățeni ai Împărăției cerurilor. Ele arată răsplata pe care o vor primi în viața de dincolo posesorii acestor virtuți.

Pentru importanța și înălțimea ideilor morale pe care le cuprind, Sfântul Ioan Gură de Aur le aseamănă cu cele 10 porunci ale Decalogului ceea ce arată că importanța Fericirilor pentru Noul Testament este asemănătoare cu cea a Decalogului pentru Vechiul Testament. Decalogul cuprinde ideile fundamentale ale moralității, care au valabilitate universală, fiind necesare oamenilor de oricând și de oriunde. Fericirile cuprind adevărurile fundamentale ale noii Împărății mesianice și formează „cartea legământului” acestei Împărății. Sfinții Părinți socotesc virtuțile propuse în Fericiri ca o scară cu 9 trepte, iar în această scară se împreunează tot câte 3 virtuți laolaltă, pregătind pentru cel ce le posedă pe primele un nou urcuș duhovnicesc.⁸ Desăvârșirea duhovnicească pe calea împlinirii Fericirilor cuprinde, deci, trei trepte: prima – curățirea de păcate și poftă prin smerenie, tristețe și blândețe; a doua – manifestarea dragostei față de aproapele prin foamea și setea după dreptate, milostenie și curățirea inimii de orice gânduri viclene față de el; a treia – străduința de a împlini mesajul îngeresc „pe pământ pace” prin suferințele îndurate pentru instaurarea dreptății între oameni și prin suferințele și ocările îndurate pentru numele lui Hristos.

Cu cât cineva pășește mai hotărât pe calea iubirii prin împlinirea poruncilor lui Dumnezeu și a cerințelor din cele 9 Fericiri cu atât mai mult se află și înaintează pe calea desăvârșirii. A fi desăvârșit înseamnă a fi desăvârșit în iubire. În vederea desăvârșirii noastre prin iubire trebuie să avem mereu înaintea ochilor sufletești călăuze sigure care să ne conducă pe calea cea dreaptă. „Fiți dar desăvârșiți, precum și Tatăl vostru Cel din ceruri desăvârșit este!”⁹

Cele nouă Fericiri pot fi auzite la biserică la Sfânta Liturghie și la slujba înmormântării. Părintele Teofil Părăian de la Mănăstirea Sâmbăta de Sus spune că de fapt, sunt doar opt Fericiri, dar una este împărțită în două, și atunci apar nouă, și Domnul Hristos a zis de 9 ori „fericiți”. Cu referire la locul unde Mântuitorul a predicat Fericirile avem cuvântul Fericitului Ieronim care ne învață zicând: „Fără a ne ține de literă,

unii frați puțin cam simpliști, cred că El a predicat Fericirile, și tot ceea ce urmează pe Muntele Măslinilor. Nu are nici o importanță locul.

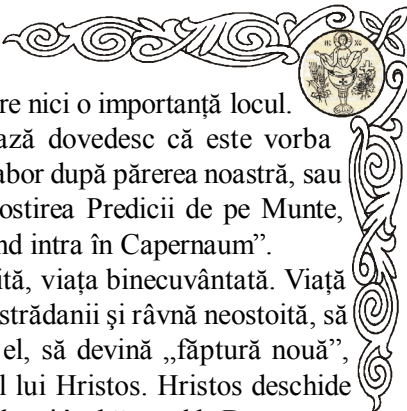
Ceea ce premerge și ceea ce urmează dovedesc că este vorba despre un loc din Galileea, Muntele Tabor după părerea noastră, sau indiferent ce alt loc înalt”.¹⁰ După rostirea Predicii de pe Munte, evanghelistul Matei ne spune: „Pe când intra în Capernaum”.

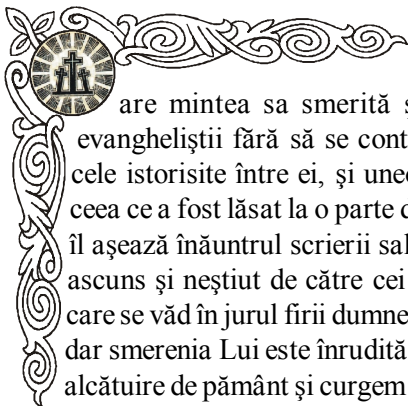
Fericirile descriu viața cea fericită, viața binecuvântată. Viața fericită duce acela care a izbutit prin strădanii și râvnă neostoită, să facă pe „Hristos să prindă chip” în el, să devină „făptură nouă”, după chipul lui Hristos și purtător al lui Hristos. Hristos deschide căile spre viața fericită tuturor oamenilor și înalță omul la Dumnezeu.

Îl călăuzește spre împreunarea cu Dumnezeu ca țintă ultimă a vieții.—¹¹

În *Fericirea întâi* (versetul 3), numim „săraci cu duhul” pe cei smeriți și cu inima zdrobită. Aici sufletul și voința liberă sunt numite „duh”. Mântuitorul pune smerenia ca pe o temelie, astfel că cei zdrobiți cu sufletul sunt „săraci cu duhul”. Sfântul Ioan Gură de Aur într-una din Omiliile sale răspunde la întrebarea, cine sunt cei săraci cu duhul astfel: „Și pentru că sunt mulți oameni smeriți, dar nu de buna lor voie, cei constrânși de împrejurări, Hristos îi lasă pe aceștia la o parte căci nu merită laudă! Și ferecește mai întâi pe cei ce de buna lor voie se smeresc și se micșorează pe ei înșiși”.¹² Și „sărac cu duhul” este pe drept de înțeles aici ca fiind cel umilit și cu frică de Dumnezeu, căci unii ca aceștia sunt cei care nu au sufletul umflat. Nici nu se cuvenea să se înceapă Fericirile indiferent cu oricare dintre virtuți, dacă se pun în discuție într-adevăr, cele despre cea mai înaltă înțelepciune, pentru că mândria este numită „începutul a tot păcatul”.¹³

Smerenia este de mai multe feluri: smerenia unuia e cu măsură, a altuia e fără hotar. Pe cea din urmă o laudă și proorocul David în psalmul 50, 18: „Jertfa lui Dumnezeu e duhul umilit; inima înfrântă și smerită Dumnezeu nu o va urgisi”. Dar și cei trei tineri în Babilon aduc lui Dumnezeu ca jertfă smerenia, zicând: „Cei cu sufletul zdrobit și cu duh de smerenie să fim primiți”. Vorbind despre mândrie ca izvorătoare a celor mai mari rele, Sfântul Ioan Hrisostom afirmă: „Cel dintâi om fiind ispitit de diavol cu nădejdea că va ajunge ca Dumnezeu, s-a mândrit, dar și-a frânt gâtul, și a ajuns muritor, nădăjduind să ajungă Dumnezeu, a pierdut și ceea ce era”.¹⁴

În paralele de la Luca (cap. 6, 20) este numit sărac cu duhul cel ce are mintea sa smerită și oarecum coborâtă: „Așa grăiesc evangheliștii fără să se contrazică între ei, căci adesea ei împart cele istorisite între ei, și uneori străbat aceleași capitole, altădată ceea ce a fost lăsat la o parte de către un evanghelist, alt evanghelist îl așează înăuntrul scrierii sale. (...) pentru ca nimic să nu rămână ascuns și neștiut de către cei ce cred în Hristos”.¹⁵ Toate celelalte care se văd în jurul firii dumnezeiești depășesc măsura firii omenești, dar smerenia Lui este înrudită nouă, celor ce umblăm pe jos și avem alcătuire de pământ și curgem spre pământ. Dar să nu creadă nimeni că virtutea smeritei cugetări se dobândește cu ușurință și fără osteneală. Dimpotrivă, dintre toate virtuțile, aceasta este cea mai anevoioasă. Deoarece, în timp ce omul doarme, prinde rădăcină sămânța cea mai primejdioasă a vrăjmașului vieții noastre: neghina mândriei.¹⁶ „Urmărește așa de mult smerenia ca și cum ai fi îndrăgostit de ea. Îndrăgește-o și te va înălța. Așa vei merge pe calea care duce cu bine la mărirea cea adevărată, mărirea îngerilor, mărirea de la Dumnezeu. Hristos te va mărturisi înaintea îngerilor că ești ucenic al Lui (Luca 12, 8) și te va înălța dacă vei fi următor smereniei Celui ce a spus : «Învățați de la Mine că sunt blând și smerit cu inima și veți afla odihnă sufletelor voastre» (Matei 11, 29)”.¹⁷

Ca o concluzie la prima Fericire aș sublinia faptul că Părintele Teofil Părăian apreciază că aceste cuvinte au în vedere pe oamenii aceia care nu-s mulțumiți de ei înșiși, sunt smeriți, se supun cu mintea în fața Mântuitorului nostru Iisus Hristos, doresc să fie simpli, să-și trăiască viața în simplitate. În nici un caz „săraci cu duhul” nu înseamnă împuținați cu intelectul, cu mintea, ci înseamnă oameni care nu se socotesc îndestulați, care nu se socotesc deplini, care vor întotdeauna mai mult și caută mai mult, caută să se depășească pe ei înșiși. E foarte apropiată Fericirea aceasta de o altă Fericire tot din șirul Fericirilor, și anume: „Feriți cei curați cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu”

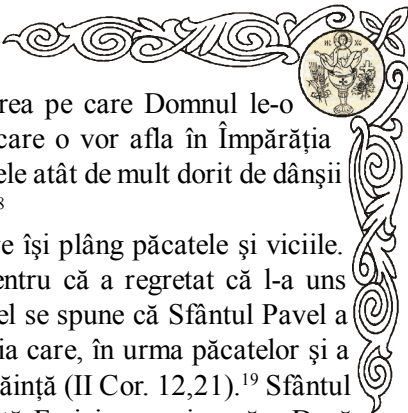
I-a fericit Domnul Hristos și pe „*cei ce plâng*”, aceasta arătându-o și Sfântul Apostol Pavel când zice: „Întristarea după lucrurile lumii aduce moarte; dar întristarea după Dumnezeu lucrează pocăința spre mântuire, fără părere de rău” (II Cor. 7,10). I-a fericit Domnul Hristos pe „*cei ce plâng*” nu pentru că plâng, ci pentru că nu vor mai

plânge și li se făgăduiește mângâiere.

Ei „se vor mângâia”, adică nu vor rămâne în sfera plânsului. Mângâierea pe care Domnul le-o pune în vedere este mângâierea pe care o vor afla în Împărăția cerurilor, când răul va fi biruit și binele atât de mult dorit de dâșii va putea ieși la iveală și să triumfe.¹⁸

Este vorba aici despre aceia care își plâng păcatele și viciile. Astfel a deplâns Samuel pe Saul pentru că a regretat că l-a uns rege peste Israel (I Regi 15,11); astfel se spune că Sfântul Pavel a plâns și că el s-a întristat pentru aceia care, în urma păcatelor și a necurățiilor lor, n-au făcut act de pocăință (II Cor. 12,21).¹⁹ Sfântul Ioan Gură de Aur referitor la această Fericire precizează. „Dacă cei ce plâng moartea copiilor sau a soției sau a unei rude nu mai iubesc în timpul durerii lor nici banii, nici trupurile, nu se mai dau în vânt după slavă, nu-i mai supără ocările altora, nu mai sunt măcinați de invidie și nu mai sunt asaltați de nici o altă patimă, că jalea și plânsul pun stăpânire desăvârșită pe sufletul lor, așa cum trebuie să le plângă. (...) Deoarece Dumnezeu este iubitor de oameni nu-și mărginește răsplata numai la izbăvirea de muncile iadului, nici numai la iertarea de păcate, ci îi ferește pe cei ce-și plâng din inimă păcatele și le dă multă mângâiere”.²⁰ Referitor la această Fericire redată în Evanghelia de la Luca 6,21: „Feriți-vă cei ce plângeți acum, că veți râde” Sfântul Chiril al Alexandriei subliniază: „Plâng nu cei cărora li se scurg lacrimi din ochi pur și simplu. Acest lucru este obștesc și comun și se întâmplă tuturor oamenilor credincioși și necredincioși, dacă se întâmplă ceva din cele ce mâhnesc de obicei. Mântuitorul glăsuiește (aici) de cei care fug și se îndepărtează de viața cea veselă și deșartă și care se află în desfătări și plăceri lumești”.²¹

În *Fericirea a treia* Mântuitorul fericește pe cei blânzi. A fi blând înseamnă mai întâi de toate și mai presus de toate să nu fii violent, ci să fii calm și binevoitor. Domnul Hristos a spus cu un prilej oarecare: „Învățați-vă de la Mine că sunt blând și smerit cu inima și veți avea odihnă sufletelor voastre”. Deci, n-am o blândețe și o smerenie superficială, ci o blândețe și o smerenie în adâncul inimii. Cine-i blând și smerit cu inima nu poate să fie altfel decât blând și smerit cu inima. Câtă vreme căutăm blândețea și smerenia înseamnă că încă nu le avem. Dar dacă le avem revărsăm blândețea și smerenia din inima noastră și atunci nu le mai căutăm pentru că le avem. Sfântul Ioan Scărarul

învațați-vă nu din carte, nu de la înger, nu de la om, ci de la Mine, de la lucrarea mea cea din voi că sunt blând și smerit cu inima și cu felul de a fi și veți avea odihnă sufletelor voastre de patimile care vă hărțuiesc pe voi.

Ajungând la blândețe ne arătăm cu adevărat ucenici ai lui Hristos, căci Îl lăsăm să se sălășluiască în noi prin Duhul Sfânt. De aceea, Îl cunoaștem pe Hristos în realitate, nu din exterior, ca pe o persoană străină, pe care o întâlnim în afara noastră, ci ca pe Cel ce Îl simțim în interiorul nostru, aflându-ne în comuniune desăvârșită cu El, pentru că prin blândețe participăm, de fapt, la existența dumnezeiască. De aceea, nu putem pretinde că-L cunoaștem pe Hristos dacă n-am aflat blândețea.²²

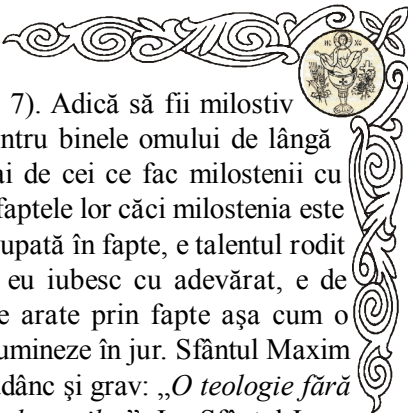
Despre răsplata făgăduită celor blânzi: moștenirea pământului, Sfântul Ioan Gură de Aur atrage luarea aminte că Mântuitorul a folosit această expresie pentru cei mai greoi la minte care înțeleg mai lesne rostul material decât cel spiritual al lucrurilor. Acest fel de a vorbi mai este folosit de Mântuitorul și în altă parte.²³ Dar Mântuitorul nu făgăduiește această răsplată celor blânzi, ci acea răsplată despre care psalmistul vorbește când spune: „O! dacă n-aș fi încredințat că voi vedea bunătatea Domnului în pământul celor vii”. (Psalmul 26,13). Fericitul Ieronim adaugă că „nimeni nu stăpânește acest pământ prin blândețe, ci prin mândrie”, afirmație care ne face să credem că el se gândea tot la o răsplată spirituală făgăduită celor blânzi.²⁴

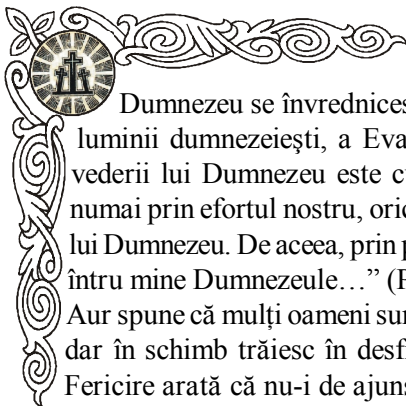
Fericirea a patra (versetul 6) se așează nu pe o dreptate în sens juridic, care înseamnă a da fiecăruia ce este al său, nici numai virtutea cu acest nume, ci este suma tuturor virtuților. În codul legilor romane a fi drept însemna a fi onest, a nu leza pe altul și a da fiecăruia ce este al său. Sfântul Ioan Hrisostom ne învață și ne încurajează în același timp, când zice: „Nu te teme doar de sărăcie când faci dreptate, nici nu tremura că ai să mori de foame! Hrăpăreții sunt mai ales cei care pierd totul, pe când cel ce iubește dreptatea își are în siguranță avutul său. Iar dacă cei ce nu doresc averile străine se bucură de atâta belșug, de mult mai mult belșug se vor bucura cei ce-și dau la săraci averile lor”.²⁵ „Dreptul” și „dreptatea” au la Matei un sens ce fusese deja bine statornicit în iudaism, iar Sfântul Grigorie de Nyssa afirmă că „prin numele de dreptate e dată de înțeles aici toată virtutea”.

În *Fericirea a cincia* a fericit Domnul Hristos pe cei milostivi și a zis „că aceia se vor milui” (versetul 7). Adică să fii milostiv înseamnă să fii deschis cu inima pentru binele omului de lângă tine. Domnul vorbește aici nu numai de cei ce fac milostenii cu bani, ci și de cei ce fac milostenii cu faptele lor căci milostenia este de multe feluri. Mila este iubirea întrupată în fapte, e talentul rodit în slujirea aproapelui meu... Dacă eu iubesc cu adevărat, e de neconceput ca iubirea mea să nu se arate prin fapte așa cum o lampă aprinsă e de necugetat să nu lumineze în jur. Sfântul Maxim Mărturisitorul rostește acest cuvânt adânc și grav: „*O teologie fără acțiune, fără lucrare, e o teologie a demonilor*”. Iar Sfântul Isaac Sirul zice: „Dar îți cer, frate, și aceasta: să biruiască în tine pururi cumpăna milosteniei până ce vei simți în tine mila lui Dumnezeu față de lume...”²⁶

Sfântul Grigorie de Nyssa spune că „cel milostiv este fericit pentru că rodul milei se face un bun al celui ce miluiește. Fiecare din acestea e un bine: atât a se milui cineva de sine, cât și a pătimi împreună cu semenii săi pentru nenorocirile lor, fiindcă dreptatea judecății dumnezeiești dăruiește simțirii omenești o întărire înaltă față de cei în suferință. Apoi, se înțelege că în felul acesta îl face pe om judecător, atunci când el ia hotărâre asupra celor mai mici”²⁷. „Dumnezeu își manifestă prin cei lipsiți trebuința de noi, ca unul ce a luat asupra Sa îndatorirea de a ne duce la realizarea completă ca făpturi ale Sale. Și cu cât devenim mai capabili de darurile lui Dumnezeu, prin milostivirea noastră, cu atât Dumnezeu se simte mai îndatorat să nu le dea, să ne ducă spre realizare”²⁸.

Cei „*curați cu inima*” (versetul 8) din *Fericirea a șasea* sunt cei care țin seama de Dumnezeu și scot din sufletul lor tot lucrul rău, tot gândul care nu se potrivește cu voia lui Dumnezeu. În Împărăția Domnului Hristos cel care este cu adevărat milostiv și îndurător față de aproapele său care l-a greșit cu ceva trebuie să o facă cu inimă curată și dezinteresată. El să nu se aștepte la nici un serviciu din partea acestuia, ci numai dragostea de aproapele și dorința de a afla milă și îndurare la Dumnezeu să-l determine să fie milostiv și îndurător față de aproapele său, care i-a greșit cu ceva.²⁹ Făgăduința acestei Fericiri este vederea lui Dumnezeu, adică viața veșnică. Și filosofii precreștini, ca Platon, Aristotel, presimțind acest adevăr

ființei este realizat prin vederea lui Dumnezeu: „Sfinții prin harul lui Dumnezeu se învrednicesc încă de pe pământ de contemplarea luminii dumnezeiești, a Evangheliilor Sale necreate, iar condiția vederii lui Dumnezeu este curăția inimii”.³⁰ Aceasta nu se poate numai prin efortul nostru, oricât de stăruitor ar fi el, ci este un dar al lui Dumnezeu. De aceea, prin psalmistul cerem: „Inimă curată zidește întru mine Dumnezeule...” (Psalmul 50, 11). Sfântul Ioan Gură de Aur spune că mulți oameni sunt milostivi, nu răpesc, nu sunt lacomi, dar în schimb trăiesc în desfrânări. De aceea, Domnul în această Fericire arată că nu-i de ajuns numai milostenia, ci mai e nevoie și de curătenie sufletească și trupească.

„Ajungând să-și vadă inima așa cum a primit-o de la Dumnezeu, omul se vede deodată pe sine ca indefinit și ca definit. Indefinit pentru că, fiind creat ca oglindire a Dumnezeului Celui nemărginit, are la rândul său un potențial ce nu-i poate fi hotărnicit de nimic, cu condiția de a se deschide spre iubirea lui Dumnezeu. Definit, pentru că omul se vede pe sine chemat să se unească desăvârșit cu Dumnezeu (...) dar această unire se produce printr-o continuă și nesfârșită pătrundere a persoanei umane de harul îndumnezeitor”.³¹

Fericirea a șaptea (versetul 9) vorbește despre „făcătorii de pace”. A face pace înseamnă a lupta împotriva răului, a dezbinării, a vrajbei și împotriva oricărei manifestări de ură și de neînțelegere între oameni. Făcătorii de pace sunt aceia care, după modelul Domnului Hristos, aduc pacea în sufletele altora și se preocupă de împăcarea celor învrăjbiți. Prin pacea cu sine și prin comuniunea cu semenii și cu Dumnezeu, aceștia devin fiii lui Dumnezeu. Știm că mesajul de la Nașterea Domnului este: „Mărire întru cei de Sus luzzi Dumnezeu și pe pământ pace între oameni bună învoire”. Aceste cuvinte sunt cuvinte de îndrumare pentru viața fiecăruia dintre credincioși. Sfântul Teofilact spune că cei fericiți vor fi „nu numai cei care sunt pașnici față de toți, ci și cei care îi împacă pe cei certați. Încă sunt făcători de pace și cei care pe vrăjmașii lui Dumnezeu prin învățătură îi întorc”.³² Iar Sfântul Ioan Gură de Aur spune că făcătorii de pace sunt „cei care restabilesc buna înțelegere între prieteni”.

Făcătorii de pace sunt cei care fac să domine pacea mai întâi în inimile lor, apoi printre frații împreăștiați. La ce slujește să

stăpânească pacea la alții dacă în inima ta este războiul patimilor?

„Aceasta este desăvârșirea păcii, unde nimic nu provoacă opoziție, iar copiii lui Dumnezeu sunt făcători de pace, fiindcă nimic nu se împotrivesc lui Dumnezeu și – fără doar și poate – copilului i se cuvine să aibă asemănarea Tatălui său. Acum, ei sunt făcători de pace în ei înșiși, căci au făcut pace în toate mișcările sufletului lor și le-au supus pe ele rațiunii adică minții și duhului – și prin faptul că au poftit trupești cu totul supuse, devin o Împărăție a lui Dumnezeu în care toate lucrurile sunt, deci, în pace”.³³

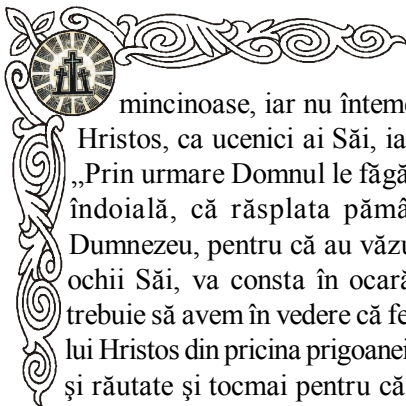
În *Fericirea a opta* (versetul 10) se vorbește despre *cei prizonieri pentru virtute*, pentru apărarea altora, pentru credință. Fericitul Ieronim arată în comentariul său la *Fericirea a opta* că *cei prizonieri pentru dreptate* sunt cei ce și-au jertfit viața pentru dreptatea Evangheliei lui Hristos, adică martirii. Trebuie, însă, să lărgim sfera de cuprindere a acestei Fericiri și la cei ce ajută pe cei nedreptățiți, în general.³⁴ Prizonieri pentru dreptate sunt aceia care sunt statornici în bine, care nu renunță la cele bune, la cele cu care sunt datori și de aceea vor fi cuprinși în Împărăția lui Dumnezeu, în Împărăția cerurilor, spune Părintele Teofil de la Mănăstirea Sâmbăta de Sus.

Și Sfântul Grigorie de Nyssa arată că suferința dreptății poate deschide porțile cerurilor: „Dreptatea cuprinde în sine tot binele, iar suferința pentru dreptate (Facere 39, 20) deschide porțile cerului; și Iosif în Egipt a stat în închisoare pentru dreptate, tot pentru dreptate au suferit moarte martirică Sfântul Apostol Petru, Pavel, Iacob, Sfântul Ștefan și alții”.³⁵

Dacă în primele opt Fericiri Mântuitorul vorbește la persoana a treia, adresându-se în mod indirect creștinilor din toate timpurile și locurile, în *Fericirea a noua* El vorbește direct apostolilor, la persoana a doua, pentru că cele ce urmează nu-i privesc decât pe ei. Orice calomnie o aduc oamenii asupra celor credincioși să se dovedească ca neadevărată, iar cei credincioși să, primească ocările și batjocurile fără să se tulbure, deci cu liniște sufletească.

Trebuie să ținem cont și de situația în care Sfântul Evanghelist Matei își scrie lucrarea căci în acea vreme persecuția făcea parte din condiția existenței creștine. Mântuitorul îi fericește pe ucenici pentru că au suferit ocări și prigoane pentru „tot

Pune, însă, două condiții: cauzele pe care adversarii lor le aduc să fie mincinoase, iar nu întemeiate, și ca ei să sufere aceasta pentru Hristos, ca ucenici ai Săi, iar nu pentru alte cauze”³⁶

„Prin urmare Domnul le făgăduiește (ucenicilor Săi), fără urmă de îndoială, că răsplata pământească pentru ascultarea vocii lui Dumnezeu, pentru că au văzut lumea și legăturile lor cu ceilalți cu ochii Săi, va consta în ocară, ură și persecuție. Cu toate acestea, trebuie să avem în vedere că fericirea este dobândită de către ucenicii lui Hristos din pricina prigoanei dezlănțuite împotriva lor prin minciună și răutate și tocmai pentru că ei I-au urmat Lui”³⁷

Răspunsul la întrebarea: cu ce vor fi răsplătiți cei ce împlinesc condițiile Fericirilor, ni-l dă Sfântul Ioan Gură de Aur: „Chiar dacă răsplățile sunt diferite totuși toate duc la Împărăția cerurilor. Când Domnul spune se vor mângâia, cei ce plâng, se vor milui cei milostivi, vor fi numiți fii ai lui Dumnezeu făcătorii de pace, prin toate acestea nu arată altceva decât Împărăția cerurilor. Cei care se bucură de aceste răsplăți vor dobândi negreșit Împărăția cerurilor”. Cuvintele: „Bucurați-vă că plata voastră multă este în ceruri” ne arată răsplata făgăduită celor ce sunt prigonii pentru Hristos. Astfel, ne făgăduiește Domnul Hristos plata cea din cer, și să ne bucurăm și să ne veselim. De aceea, un creștin este cu adevărat creștin atunci când poartă în sufletul său bucuria credinței. În aceste 9 Fericiri Domnul stabilește condițiile în care cineva va putea deveni membru al Împărăției Sale cerești. Aceste condiții trebuie să formeze partea cea mai internă a sufletului omenesc. Ele creează o altă concepție despre lume și despre menirea omului, iar această concepție se manifestă apoi și în fapte externe. Așadar, Fericirile cuprind în rezumat „principiile noii Împărății mesianice” sau ele alcătuiesc o „Constituție a Împărăției Cerurilor”³⁸ Fericirile nu sunt scrise pe table reci de piatră ca cele 10 porunci ale Vechiului Testament, ci se înscriu în inimile calde ale sufletului nostru.

NOTE

¹ **Fericitul Ieronim**, *Predica de pe Munte*, trad. De Pr. Prof. Nicolae Neaga, în rev. *Altarul Banatului*, an I, nr. 1-2, Timișoara, 1990, pag. 7.

² **Sfântul Ioan Gură de Aur**, *op. cit.*, pag. 173.

³ **Fericitul Augustin**, *op. cit.*, pag. 18-19.

⁴ **Sfântul Teofilact**, *Tâlcuirea Sfintei Evanghelii de la Matei și Marcu*, Ed. Sofia, București, 1938, pag. 32.

⁵ **Sfântul Ioan Gură de Aur**, *op. cit.*, pag. 174.

⁶ **Sfântul Simeon al Tesalonicului**,

Explicare pe scurt a Fericirilor, Colecția „Din frumusețile viețuirii creștine” - Tratat asupra tuturor dogmelor credinței noastre ortodoxe, după principii puse de Domnul nostru Iisus Hristos și urmașii Săi, cap. 330, volumul II, Ediție îngrijită de Protosinghel Grichentie Natu, Ed. Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților, 2003, pag. 74-75.

⁷ **Matei 5, 3-12.**

⁸ **Pr. Prof. Dr. Vasile Mihoc**, *Predici exegetice la Duminicile de peste an*, Ed. Teofania, Sibiu, 2001, pag. 289.

⁹ **Arhid. Prof. Dr. Ioan Zăgrean**, *Decalogul și Fericirile, călăuze spre desăvârșirea creștină*, în *Îndrumător bisericesc*, 1982, anul 130, Sibiu, Tiparul Tipografiei Eparhiale, pag. 184-186.

¹⁰ **Fericitul Ieronim**, *op. cit.*, pag. 8-9.

¹¹ **Gore Charles**, *Predica de pe Munte*, traducere și prelucrare de Dumitru Preotul după „The Sermon on the Month”, London, 1938, în rev. *Glasul Bisericii*, nr. 2, 1957, București, pag. 103.

¹² **Sfântul Ioan Gură de Aur**, *op. cit.*, pag. 174.

¹³ **Fericitul Augustin**, *op. cit.*, pag. 20.

¹⁴ **Sfântul Ioan Gură de Aur**, *op. cit.*, pag. 175.

¹⁵ **Sfântul Chiril al Alexandriei**, *Comentar la Evanghelia de la Luca*, Ed. Pelerinul Român, Oradea, 1998, trad. din colecția Migne, vol. 72, de Gh. Băbuț, pag. 75.

¹⁶ **Sfântul Grigorie de Nyssa**, *Opt omilii la Fericiri*, Ed. Anastasia, București, 1999, pag. 11

¹⁷ **Sfântul Vasile cel Mare**, *Omilie despre smerenie*, Colecția Migne, Patrologia greacă, vol. 31, trad. de Pr. Prof. D. Fecioru, în rev. *Mitropolia Banatului*, nr. 4-6, 1979, pag. 326.

¹⁸ **Dr. Vasile Gheorghiu**, *op. cit.*, pag. 200.

¹⁹ **Fericitul Ieronim**, *op. cit.*, pag. 8.

²⁰ **Sfântul Ioan Gură de Aur**, *op. cit.*, pag. 177.

²¹ **Sfântul Chiril al Alexandriei**, *op. cit.*, pag. 76.

²² **Pr. Tudor Ciocan**, *Citind Filocalia*. Gânduri pe marginea câtorva note ale părintelui Dumitru Stăniloae la Filocalia, Ed. Curtea Veche, București, 2001, pag. 47.

²³ **Matei 6, 33; Matei 18, 19-20.**

²⁴ **Pr. Sabin Verzan**, *Predica de pe Munte*, izvor de învățătură pentru viața creștină, în rev. *Glasul Bisericii*, nr. 1-2, 1958, București, pag. 82.

²⁵ **Sfântul Ioan Gură de Aur**, *op. cit.*, pag. 179.

²⁶ **Părintele Constantin Galeriu**, *Rugăciunea Tatăl nostru*, *Cartea celor 9 Fericiri*, Ed. Harisma, 2004, pag. 90-91.

²⁷ **Sfântul Grigorie de Nyssa**, *op. cit.*, 77.

²⁸ **Filocalia**, vol. V, pag. 57, nota 105.

²⁹ **Dr. Vasile Gheorghiu**, *op. cit.*, pag. 202-203.

³⁰ **Pr. Prof. Dr. Vasile Mihoc**, *op. cit.*, pag. 251.

³¹ **Pr. Tudor Ciocan**, *op. cit.*, pag. 55.

³² **Sfântul Teofilact**, *op. cit.*, pag. 33.

³³ **Fericitul Augustin**, *op. cit.*, pag. 23-24.

³⁴ **Pr. Sabin Verzan**, *op. cit.*, pag. 83.

³⁵ **Sfântul Grigorie de Nyssa**, *op. cit.*, pag. 17.

³⁶ **Pr. Prof. Dr. Vasile Mihoc**, *op. cit.*, pag. 251.

³⁷ **Arhiepiscopul Dmitri**, *Împărăția lui Dumnezeu. Tâlcuire duhovnicească la Predica de pe Munte*, EIBMBOR, București, 2003, pag. 29-30.

³⁸ **Î.P.S. Andrei Andreicuț**, *Morala Împărăției întemeiată pe Sfânta Scriptură și Sfinții Părinți*, Ed. Reîntregirea, Alba Iulia, 2003, pag. 44.

SCRISOARE A MONAHIILOR ATRONITI

despre probleme ale ortodoxiei contemporane

Nota: Scrisoarea de mai jos și textul care îi urmează au fost traduse de călugări din Sfântul Munte și ne-au fost transmise cu blagoslovenie să fie date mai departe, spre întărirea în credință a poporului drept credincios.

COMUNICAT AL SFINTEI COMUNITĂȚII SFÂNTULUI MUNTE ATHOS

Recenta vizită a Papei Benedict al XVI-lea la Patriarhia Ecumenică, cu ocazia prăznuirii Sfântului Andrei (30 noiembrie 2006), sărbătoarea tronului patriarhal, și vizita ulterioară a Arhiepiscopului Hristodul al Atenei la Vatican (14 decembrie 2006) au pricinuit impresii, aprecieri și reacții variate. Lăsând la o parte estimările pozitive sau negative pe care presa secularizată le-a făcut pe marginea acestor evenimente, vom insista asupra aspectelor care privesc mântuirea noastră, pentru care am ieșit din lume în pustia Sfântului Munte.

Ca monahi aghiorți, respectăm Patriarhia Ecumenică, sub a cărei jurisdicție canonică ne aflăm. Cinstim și respectăm pe Patriarhul nostru Ecumenic, Bartolomeu, și ne bucurăm de cele pe care în chip plăcut lui Dumnezeu și cu multe osteneli le lucrează în folosul Bisericii. Menționăm în mod deosebit apărarea cu dârzenie și tenacitate, în mijlocul unor condiții potrivnice, a drepturilor incontestabile ale Patriarhiei Ecumenice, susținerea Bisericilor Ortodoxe Locale aflate în situații dificile și grija pentru transmiterea mesajului Bisericii Ortodoxe în lume. De asemenea,

noi, monahii aghioriți, respectăm Biserica Greciei din care provin cei mai mulți dintre noi, precum și pe Prea Fericitul ei Întâistătător.

Cu toate acestea, cele petrecute în timpul recentelor vizite, a Papei la Fanar și a Prea Fericitului Hristodul la Vatican, au pricinuit o profundă mâhnire în inimile noastre.

Dorim și ne vom lupta toată viața să păstrăm comoara încredințată de Sfinții Părinți, pe care ne-au lăsat-o ca moștenire Sfinții Ctitori ai Sfintelor noastre Mănăstiri și pururi pomeniții părinți dinainte de noi. Trăim pe cât putem Taina Bisericii și Credința Ortodoxă neîntinată potrivit celor pe care zilnic le învățăm din Sfintele Slujbe, din citirile sfinte și din întreaga învățătură a Sfinților Părinți, care este formulată în scrierile lor și în hotărârile Sinoadelor Ecumenice. Păzim ca pe lumina ochilor conștiința noastră dogmatică, pe care o edifică cercetarea cu plăcere a luptelor pline de râvnă și a izbânzilor împotriva feluritelor erezii, a luptelor Sfinților Părinți Mărturisitori, și mai ales ale celui între Sfinți Părintelui nostru Grigorie Palama, ale Cuvioșilor Mucenici Athoniți și ale Cuviosului Mucenic Cozma, Protosul Sfântului Munte, ale cărui Sfinte Moaște cu multă evlavie le sărutăm și a cărui sfântă pomenire o prăznuim. Ne temem să tăcem ori de câte ori se pun probleme care privesc moștenirea lăsată de Părinți. Simțim greaua răspundere față de cuvioșii părinți și frați ai întregii Comunități athonite și față de poporul credincios al Bisericii, care privește la monahismul athonit ca la păzitorul neînduplecat al Sfintelor Tradiții.

Vizita Papei la Fanar, pe de o parte, și a Arhiepiscopului Atenei la Vatican, pe de alta, au adus, poate, unele foloase de importanță lumească, însă în timpul lor au avut loc unele manifestări care sunt în dezacord cu normele eclesiologiei ortodoxe și s-au încheiat angajamente care nu vor fi de folos nici Bisericii Ortodoxe și nici creștinilor eterodocși.

Mai întâi, primirea Papei s-a făcut ca și cum era vorba de un episcop canonic al Romei. În cadrul ceremoniei de primire, Papa purta omofor, a fost întâmpinat de către Patriarh cu cuvintele: □,, *Bine este cuvântat*

cel ce vine întru numele Domnului”,
ca și cum ar fi fost vorba despre un
Domnului, a binecuvântat pe cei aflați în biserică și i s-a cântat
polihroniu ca unui Prea Sfințit și Prea Fericit episcop al Romei. De
asemenea, asistarea Papei purtând omofor la Dumnezeiasca Liturghie
ortodoxă, rostirea lui „Tatăl nostru”, îmbrățișarea liturgică acordată
Patriarhului sunt manifestări care depășesc simplele rugăciuni comune.
Și toate acestea au loc în timp ce instituția papală nu a făcut nici un pas
înapoi în privința învățăturilor ei eretice și în politica ei, ci, dimpotrivă,
în practică promovează și încearcă în mod evident să întărească Uniația
și dogmele despre primat și infailibilitate, înaintând mai mult în
promovarea rugăciunilor comune interreligioase și a hegemoniei papei de
la Roma, întrezărită prin ele.

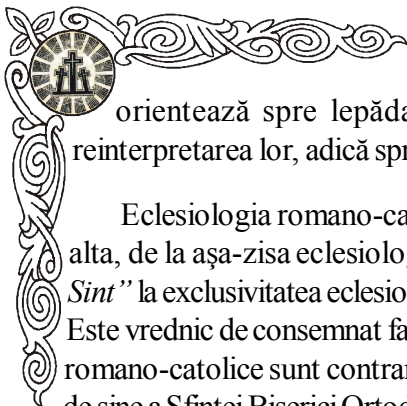
În legătură cu întâmpinarea Papei la Fanar, ne-a mâhnit în mod
deosebit și faptul că mijloacele de informare în masă au repetat informația
falsă – fapt inadmisibil – cum că troparele cântate atunci au fost alcătuite
de un monah sau de niște monahi athoniți. Profităm de ocazie ca să
înștiințăm cu responsabilitate pe evlavioșii creștini că alcătuitorul lor nu
este și nu putea fi un monah athonit.

Apoi, străduința Prea Fericitului Arhiepiscop al Atenei de a stabili
relații cu Vaticanul în chestiuni sociale, culturale și de bioetică, precum
și orientarea spre apărarea în comun a rădăcinilor creștine ale Europei
(poziții care se regăsesc și în Declarația Comună de la Fanar a Papei și
a Patriarhului) pot fi considerate inofensive, în principiu, deoarece ținesc
la cultivarea legăturilor pașnice dintre oameni. Cu toate acestea, este
important ca aceste acțiuni să nu dea impresia că Ortodoxia și
Occidentul se sprijină și astăzi pe aceleași baze și să nu conducă la
uitarea distanței care desparte Tradiția Ortodoxă de ceea ce în mod
obișnuit este cunoscut drept „spirit european”. Europei (Apusene) i se
datorează apariția unui șir de instituții și acțiuni anticreștine, cum ar fi:
Cruciadele, Inchiziția, comerțul cu sclavi, colonialismul. Asupra acesteia
apasă tragică ei divizare prin ruptura Protestantismului, prin

catastrofalele războaie mondiale, prin umanismul antropocentric și ateismul ei. Toate acestea sunt consecințele deviațiilor teologice ale Romei de la Ortodoxie. Erezile papale și cele protestante, inventate una după alta, au îndepărtat din lumea occidentală pe Hristos cel smerit al Ortodoxiei și în locul Lui l-au instalat pe omul modern. Sfântul Episcop Nicolae [Velimirovici] al Ahridei și Zitei scria din Dachau: „*Așadar, ce este Europa? Papa și Luther... Aceasta este Europa în nucleul ei, din punct de vedere ontologic și istoric*”. Iar sfințitul Stareț Iustin Popovici completează: „*Conciliul II Vatican constituie renașterea tuturor umanismelor europene..., deoarece Conciliul a insistat cu încăpățănare să fie păstrată dogma infailibilității papale*”, și conchide: „Fără îndoială, principiile și forțele culturii și civilizației vest-europene luptă împotriva lui Hristos”. De aceea este important să fie promovat duhul smerit al Ortodoxiei și să fie susținute rădăcinile cu adevărat creștine ale Europei unite, acelea pe care Europa le-a avut în primele veacuri creștine, în vremea catacombelor și a celor Șapte Sfinte Sinoade Ecumenice. Se impune ca Ortodoxiei să nu i se pună în cârcă păcate străine ei și, mai mult decât atât, să nu se dea impresia europenilor, descreștinați ca reacție la abaterile Creștinismului Occidental, că Ortodoxia se identifică cu acela, căci altfel nu va putea fi mărturisită drept singura Credință adevărată în Hristos și singura nădejde a popoarelor Europei.

Este foarte evidentă neputința romano-catolicilor de a lepăda hotărârile sinoadelor ulterioare, numite de ei ecumenice, care au decretat ca dogmă pe Filioque, primatul papal, infailibilitatea papei, stăpânirea lumească a pontifului roman, harul creat, imaculata concepție a Născătoarei de Dumnezeu, Uniația. Cu toate acestea, noi continuăm așa-numitele vizite protocolare, atribuind Papei cinstirile cuvenite unui episcop ortodox și încălcând o serie de Sfinte Canoane care interzic rugăciunile în comun, în timp ce dialogul teologic naufragiază în mod repetat, și când este scos la suprafață din adânc, iarăși se afundă.

Toate indiciile conduc la concluzia că Vaticanul nu se orientează spre lepădarea învățăturilor eretice, ci spre reinterpretarea lor, adică spre cocoloșirea lor.

Eclesiologia romano-catolică se schimbă de la o enciclopică la alta, de la așa-zisa eclesiologie deschisă a Enciclicei „*Ut Unum Sint*” la exclusivitatea eclesiologică a Enciclicei „*Dominus Iesus*”. Este vrednic de consemnat faptul că aceste două puncte de vedere romano-catolice sunt contrare eclesiologiei ortodoxe. Conștiința de sine a Sfintei Biserici Ortodoxe, ca singura Biserică Una, Sfântă, Sobornicească și Apostolească, nu recunoaște „bisericiile” și confesiunile eterodoxe drept „biserici surori”. Biserici surori sunt numai Bisericile Ortodoxe Locale. Nici o altă referire similară la biserici surori nu este permisă din punct de vedere teologic.

Dogma despre Filioque este prezentată de către partea romano-catolică drept o altă expresie legitimă a învățaturii despre purcederea Duhului Sfânt, echivalentă din punct de vedere teologic cu învățătura ortodoxă despre purcederea „numai de la Tatăl”. Punct de vedere pe care, din păcate, îl susțin și unii teologi de-ai noștri.

De altfel, Pontiful ține la primatul papal ca la un privilegiu de neclintit, așa cum se vede și din recenta ștergere a titlului de Patriarh al Occidentului de către actualul Papă, Benedict al XVI-lea, din referirea la slujirea universală a Apostolului Petru și a urmașilor lui, menționată în cuvântarea sa rostită în biserica Patriarhiei, precum și dintr-un cuvânt recent de-al său care cuprinde și următoarele:

„În comuniunea cu urmașii Apostolilor, a căror unitate văzută o garantează urmașul Apostolului Petru, Comunitatea Catolică Ucraineană (n.a. Unită) a izbutit să păstreze vie Sfânta Tradiție în integritatea ei” [1].

Uniația este întărită și confirmată în multe și variate feluri, în ciuda declarațiilor contrare rostite din când în când de papă. Această poziție

nesinceră o mărturisește, pe lângă alte situații, și intervenția provocatoare a anteriorului Papă, Ioan Paul al II-lea, care a condus la naufragiu dialogul ortodoxo-romanocatholic de la Baltimore, precum și de scrisoarea actualului Papă trimisă cardinalului Liubomir Huzar, Arhiepiscopul uniat al Ucrainei. În epistola în cauză (22/2/2006) se menționează cu emfază:

„Se impune să asigurăm prezența celor doi mari purtători ai unicei Tradiții (cel latin și cel răsăritean)... Misiunea încredințată Bisericii Greco-Catolice, care se află în deplină comuniune cu urmașul Apostolului Petru, este îndoită: pe de o parte, să păstreze în chip văzut, în cadrul Bisericii Catolice, Tradiția răsăriteană, iar pe de alta să favorizeze convergența celor două tradiții, mărturisind nu numai faptul că ele se îmbină între ele, ci constituie chiar o profundă unitate în diversitatea lor” [2].

În acest sens, manifestările de curtoazie precum vizitele Papei la Fanar și a Arhiepiscopului Atenei la Vatican, fără a exista premiza unității de Credință, reușesc pe de o parte să creeze impresii false de unitate și să îndepărteze lumea eterodoxă de a privi Ortodoxia ca pe adevărata Biserică, iar pe de altă parte să tocească simțul dogmatic al multor ortodocși. Și, mai mult decât atât, îi împing pe unii dintre creștinii ortodocși evlavioși, care se neliniștesc pentru cele ce se săvârșesc în mod nepotrivit și împotriva Sfintelor Canoane, la ruperea de trupul Bisericii și la crearea de noi schisme.

De aceea, din dragoste pentru Ortodoxia noastră, cu durere pentru unitatea Bisericii și urmărind păstrarea fără inovații a Credinței Bisericii, **proclamăm** în toate direcțiile cele hotărâte în Sinaxa Extraordinară Dublă a Sfintei Comunități a Sfântului Munte din 9/22 aprilie 1980:

„Credem că Sfânta noastră Biserică Ortodoxă este Biserica cea Una, Sfântă, Sobornicească și Apostolească a lui Hristos,

care are plinătatea harului și a Adevărului și pentru aceasta are succesiunea apostolică neîntreruptă.ân:

Dimpotrivă, «bisericele» și «confesiunile» Apusului au denaturat în multe locuri credința Evangheliei, a Apostolilor și a Părinților, sunt lipsite de harul sfințitor, de Tainele adevărate și de succesiunea apostolică...

Dialogul cu eterodocșii nu este condamnat în măsura în care are ca obiectiv să-i informeze pe aceștia asupra Credinței Ortodoxe, astfel încât să se reîntoarcă la Credința Ortodoxă, atunci când aceștia vor accepta iluminarea dumnezeiască și li se vor deschide ochii.

Dialogul teologic în nici un caz nu trebuie să fie însoțit de rugăciuni în comun, de participări la adunările liturgice și cultice, precum și de alte acțiuni care pot da impresia că Biserica noastră Ortodoxă îi acceptă pe romano-catolici ca pe o Biserică deplină și pe Papă ca pe episcopul canonic al Romei. Astfel de acțiuni îi înșeală și pe creștinii ortodocși și pe cei romano-catolici, creându-le impresia greșită că aceasta este părerea pe care o are Ortodoxia în ceea ce-i privește...

Cu harul lui Dumnezeu, Sfântul Munte, ca și poporul ortodox al Domnului, rămâne statornic în Credința Sfinților Apostoli și a Sfinților Părinți și din iubire față de eterodocși, care sunt ajutați în mod substanțial atunci când ortodocșii, prin poziția lor ortodoxă consecventă, le descoperă gravitatea bolii lor spirituale și modul vindecării lor.

Încercările nereușite de unire ale trecutului ne învață faptul că o unire permanentă și după voia lui Dumnezeu, în Adevărul Bisericii, presupune o pregătire și o cale diferite de cele urmate în trecut și, după cum se vede, sunt urmate și astăzi.”

Biserica papistașă, deoarece Biserica noastră Ortodoxă nu-i face nici un fel de impresie, fiindcă este foarte cuviincioasă.

Această dragoste, care s-a făcut auzită din Cetate [Constantinopol], a găsit ecou în rândul multora dintre fiii lui spirituali, care și ei o trăiesc în cetăți (orașe) [2]. De altfel, acesta este duhul vremii noastre: familia să-și piardă menirea ei sfântă din pricina unor astfel de iubiri, ce au drept scop dezbinarea, iar nu unirea...

Mănat cam de o astfel de dragoste luminească, și Patriarhul nostru ajunge până la Roma. În vreme ce s-ar cuveni ca mai întâi să arate dragoste față de noi, copiii lui, și față de Mama noastră Biserica, el, din păcate, și-a trimis dragostea foarte departe. Rezultatul a fost că a odihnit pe fiii săi cei lumești, care iubesc lumea și au această dragoste luminească, dar ne-a scandalizat profund pe noi, pe fiii Ortodoxiei, mari și mici, care au frică de Dumnezeu.

Cu durere în suflet mărturisesc că, dintre toți filounioniștii pe care i-am cunoscut, nu am văzut pe nici unul să aibă nu miez, dar nici măcar coajă duhovnicească. Cu toate acestea, știu să vorbească despre dragoste și unire, deși ei înșiși nu sunt uniți cu Dumnezeu, fiindcă nu L-au iubit.

Aș vrea să-i rog cu căldură pe toți frații noștri filounioniști: deoarece tema unirii Bisericilor este un lucru duhovnicesc, și pentru asta avem trebuință de dragoste duhovnicească, să o lăsăm în seama celor care L-au iubit mult pe Dumnezeu și sunt teologi precum **Părinții Bisericii, iar nu funcționari**, în seama celor care s-au dăruit și se dăruiesc în întregime pe ei înșiși slujirii Bisericii (în locul lumânării mari) [3], pe care i-a aprins focul dragostei lui Dumnezeu și nu bricheta paraclisierului.

Să nu uităm că nu există doar legi fizice, ci și duhovnicești. Prin urmare, viitoarea urgie a lui Dumnezeu nu poate fi înfruntată de o asociație de păcătoși – căci atunci îndoită pedeapsă vom primi – ci de pocăință și de împlinirea poruncilor lui Dumnezeu.

De asemenea, să nu uităm că Biserica Ortodoxă nu are nici o lipsă. Singurul ei neajuns este lipsa ierarhilor și păstorilor serioși cu principii patristice. Cei aleși sunt puțini, dar aceasta nu trebuie să ne neliniștească, căci Biserica este a lui Hristos și El o conduce. Nu este biserică care se zidește din piatră, nisip și var de către credincioși și se distruge de focul barbarilor, ci este Însuși Hristos. Și „*cine va cădea pe piatra aceasta se va sfârâma, iar pe cine va cădea îl va strivi*” (Matei 21, 44). Atunci când va trebui, Domnul va ridica sfinți, precum Marcu Eugenicul și Grigorie Palama, ca să adune pe toți frații noștri care au fost scandalizați, să mărturisească Credința Ortodoxă, să întărească Tradiția și astfel să pricinuiască bucurie mare Maicii noastre.

În vremurile noastre vedem că mulți fii credincioși ai Bisericii noastre, monahi și mireni, din păcate, s-au desprins de Ea, din pricina filounioniștilor. Cred că **nu este deloc bine să ne despărțim de Biserică de fiecare dată când Patriarhul greșeste**, ci fiecare are datoria și obligația de a protesta și de a lupta după puterile sale în sânul Bisericii. A întrerupe pomenirea Patriarhului, a te desprinde și a crea propria Biserică, și a continua să vorbești de rău pe patriarh cred că este un lucru irațional.

Dacă pentru o abatere sau alta a patriarhilor ne despărțim și facem propriile noastre biserici – să ne ferească Dumnezeu! – îi vom întrece chiar și pe protestanți. Ușor se desparte cineva, însă greu se întoarce. Din nefericire, avem multe „biserici” în vremea noastră. Ele au fost create fie de grupuri mari, fie chiar și de către o persoană. Deoarece s-a întâmplat ca în chilia lor să existe biserică (mă refer la cele ce se petrec în Sfântul Munte), unii au crezut că pot să facă și propria lor Biserică independentă [4]. Dacă filounioniștii dau prima lovitură Bisericii, aceștia menționați mai sus dau a doua lovitură.

Să ne rugăm ca Dumnezeu să ne lumineze pe toți, și pe Patriarhul nostru PF Atenegora, pentru ca mai întâi să se facă unirea

acestor „biserici”, să se restabilească liniștea în rândul tuturor ortodocșilor scandalizați, pacea și dragostea duhovnicească între Bisericile Ortodoxe Răsăritene, și după aceea să se ia în atenție și unirea cu celelalte confesiuni, dacă și întrucât doresc cu sinceritate să îmbrățișeze învățătura ortodoxă.

Aș vrea să mai spun că există și o a treia grupare în Biserica noastră. Sunt acei frați care rămân fii credincioși ai Ei, dar care nu au o înțelegere duhovnicească între ei. Sunt preocupați cu a face critică a unuia altuia, iar nu pentru binele luptei în general. Se urmăresc unul pe altul (mai mult decât pe propriul sine) spre a vedea ce va spune sau ce va scrie celălalt, ca pe urmă să-l lovească fără milă. În timp ce, dacă el însuși ar fi spus sau ar fi scris același lucru, l-ar fi susținut cu multe mărturii din Sfânta Scriptură sau de la Sfinții Părinți. Răul care se face este mare, deoarece, pe de o parte îl nedreptățește pe aproapele său, iar pe de alta îl și doboară înaintea ochilor celorlalți credincioși. De multe ori împrăștie și necredința în sufletele celor slabi, fiindcă îi smintește. Din nefericire, mulți dintre noi avem pretenții nesăbuite de la ceilalți. Vrem ca toți să aibă același caracter duhovnicesc ca și noi. Când cineva nu se potrivește cu caracterul nostru, adică fie este puțin mai indulgent, fie puțin mai tăios, îndată tragem concluzia că nu este om duhovnicesc. Toți sunt de trebuință Bisericii. Toți Părinții, atât cei cu un caracter blând, cât și cei severi, i-au oferit slujirile lor. Așa cum pentru trupul omului sunt absolut necesare și cele dulci și cele acre, chiar și pădădia cea amară (fiecare are propriile sale substanțe hrănitoare și vitamine), tot astfel este și pentru Trupul Bisericii. Toți sunt absolut necesari. Unul completează caracterul celuilalt și toți suntem datori să suportăm nu numai caracterul celuilalt, ci și slăbiciunile pe care le are ca om.

Din nou cer iertare la toți că am îndrăznit să scriu. Eu sunt un monah simplu și lucrarea mea este să încerc, pe cât este cu putință, să mă dezbrac de omul cele vechi și să ajut pe ceilalți și Biserica prin

rugăciune. Dar fiindcă au ajuns până la sihăstria mea vești triste despre Sfânta noastră Ortodoxie, m-a durut mult și am considerat că este bine să scriu cele pe care le-am simțit.

Să ne rugăm cu toții ca Dumnezeu să pogoare harul Său și fiecare să ajute în felul său spre slava Bisericii noastre.

*Cu mult respect față de toți,
Monahul Paisie*

NOTE:

[1]. Această epistolă a fost trimisă în 1969 de fericitul Stareț Paisie directorului ziarului bisericesc *Orthodoxos Typos* (Presa ortodoxă) și a fost republicată în *Orthodoxos Typos*, nr. 1680/09.03.2007 și la Nicolae Zurnazoglu, *Cuviosul Paisie Aghioritul. Mărturii ale închinătorilor*, ediția a III-a, Tesalonic 2007. [n.tr.]

[2]. Un frumos joc de cuvinte al Starețului. Cuvântul „polis” scris cu literă mică înseamnă în greacă „cetate, oraș”, iar scris cu majusculă desemnează capitala cetăților, Constantinopolul. [n.tr.]

[3]. E una să te aduci pe tine însuși jertfă lui Dumnezeu, așa cum au făcut Sfinții, și e cu totul altceva să-i aduci ofrandă, fariseic, tot felul de lucruri arătoase, artificiale în fond. Cu delicatețe, Părintele atrage atenția asupra unui fenomen ce poate fi întâlnit în preajma unor biserici din Grecia, și nu numai acolo, unde sunt puse spre vânzare lumânări de parafină de peste 1,5m lungime. Cei care le aprind ajung să aibă impresia că rugăciunea e „mai primită” și cererea lor va fi ascultată dacă lumânarea este cât mai mare. În același timp, locul sficiunii cu care bătrânii aprindeau micile lumânări de ceară și candelile este uneori luat de nepăsarea vreunui paraclisier care aprinde cu aceeași brichetă imensele lumânări, dar și câte o țigară la fel de la modă. [n.tr.]

[4]. Cuviosul are în vedere pe călugării de la unele chilii zelotiste care au întrerupt comuniunea cu Biserica Ortodoxă și s-au autointitulat singurii moștenitori adevărați ai Ortodoxiei. (Vezi mai pe larg la Arhim. Epifanie Teodoropulos, *Cele două extreme. Ecumenismul și stilismul*, București 2006). [n.tr.]

Sfântul Benedict de Nursia (+547) și Cuviosul Dionisie Străromânul (Exiguul, +555)

*Unitatea creștină dintre Răsărit și Apus
prin idealul înalt al cunoașterii lui Dumnezeu*

Pr. prof. univ. dr. **GHEORGHE I. DRĂGULIN**

Istoria bisericească universală caracterizează cu dreptate activitatea și realizările abatelui de la Monte-Cassino, drept prima treaptă însemnată a dezvoltării monahismului *apusean*. Afirmatia aceasta implică o comparație și ea are în vedere instituțiile asemănătoare care le-au precedat în diferite țări. Este vorba de aceea de la Ligugé, întemeiată pe la anul 360 de Sfântul Martin, de aceea fondată la Lerins de Sfântul Honorat în jurul anului 400 și de mănăstirea de la Marsilia pe care daco-romanul Ioan Casian a înființat-o prin anul 415 ¹⁾.

Într-adevăr, mai mult decât îi putea oferi *Regula* augustiniană sau cea de mai înainte a lui Honorat, puternica personalitate romană care ne preocupă a beneficiat și de o fericită influență *răsăriteană*. Simplificând puțin lucrurile, putem spune că acest imbold oriental pentru precizarea aspirațiilor duhovnicești ale Sfântului Benedict poate fi caracterizat cu dreptate de *egiptean*. Mai mult decât înrăurirea orientală venită în Apus prin pelerinajele *siriene*, o contribuție de seamă a adus-o fenomenului autoritatea Sfântului Ioan Casian prin mănăstirile înființate de el la Marsilia. Convorbirile duhovnicești pe care acesta le-a avut cu părinții din Pustia schetică făceau deliciul unor îndelungate lecturi patristice în veacul al V-lea.

Cuviosul Benedict a suferit apoi influența legislației monahale a Marelui Vasile, ea însăși sinteză a căutărilor *alexandrine* ale autorului.

Figura Sfântului Pahomie cel Mare (+ 346) a stat adesea în fața noului legislator apusean al monahismului datorită traducerii lui Ieronim în 404. Această preponderență a monahismului *egiptean* la Roma

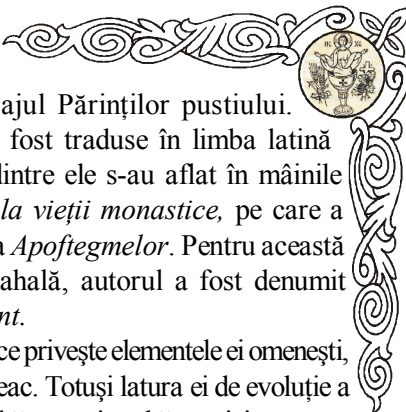
datorează enorm experienței daco-romanului Ioan Casian, amintit mai sus.

Ei i s-a alăturat după un veac mesajul Părinților pustiului.

Apoftegmele (sentințele) acestora au fost traduse în limba latină între 526 și 556. Cel puțin o parte dintre ele s-au aflat în mâinile abatelui roman aici în discuție. *Regula vieții monastice*, pe care a întocmit-o el, citează versiunea latină a *Apoftegmelor*. Pentru această operă de canonist cu destinație monahală, autorul a fost denumit *Patriarh al călugărilor din Occident*.

Biografia Sfântului Benedict, în ceea ce privește elementele ei omenești, a intrat în legendă după o jumătate de veac. Totuși latura ei de evoluție a organizării monahale poate fi reconstituită cu mai multă precizie.

Ridicat dintr-o familie de nobili de provincie, Benedict vine la Roma la studii. Spectrul istoric cotidian al Italiei de atunci, cu invaziile repetate ale barbarilor, cu violențele și cu păgânismul ei rezistent încă, oferea aspirantului la cele înalte slabe imbolduri de iubire a lumii. De aceea el s-a hotărât să o părăsească și să practice înfrânarea după tradiția patristică. Plecând din Roma, a trăit ca ascet în comunitatea creștină din Enfida, apoi în singurătatea de la Subiaco. În această regiune, ucenicii săi se adunară curând în număr mare, fiind repartizați în 12 schituri, se pare după exemplul pahomian. Căutat și prețuit tot mai mult de pelerini și de monahi, el este izgonit de un paroh din apropiere, tare chinuit de ghimpele invidiei. Este nevoit astfel să se refugieze la Monte-Cassino prin anul 529. Aici a întemeiat o mare abateie. A organizat astfel o viață riguroasă, după prescripțiile pe care le-a fixat în *Regula pentru monahi* alcătuită de el atunci. Păstrând o nedeazămințită admirație pentru sihaștri ²⁾, el nu mai era totuși satisfăcut acum de concepția *egipteană*. Avea o experiență monahală proprie. De aceea, la literatura de specialitate, el adaugă cunoașterea sufletului uman „din cercare”, dar și a slăbiciunilor și a limitelor capacității călugărului. A rezultat astfel un cod al viețuirii în Dumnezeu care a devenit normă în Occident, pentru cel puțin șase veacuri. Îndreptarul propus oferea o unitate a strădaniilor de *rugăciune*, de *lectură* sfântă și de *muncă* fizică. Echilibrul oferit de acest trinom este în general supraestimat de istoricii romano-catolici. Ei găsesc chiar un merit genial al teoriei benedictine care ar fi știut să evite maximalismul mistic oriental ³⁾. Pe de altă parte, se crede astăzi că prezenta operă legislativă ar fi fost cerută de Papa Hormisdas ⁴⁾. Din moment

ce s-a supus dorinței conducerii romane centrale, ea a putut reduce entuziasmul formelor monahale anterioare ⁵⁾.

Pe bună dreptate se conchide în vremea noastră că „mănăstirea a sfârșit prin a realiza mai mult un model urban decât un model eremitic” ⁶⁾.

Supranumele de *Părinte al monahismului din Apus*, de care se bucură Sfântul Benedict, se justifică îndeosebi prin calitatea lui de legislator în domeniu. Deoarece mănăstirea Monte-Cassino a fost înălțată între 520-529 ⁷⁾, *Regula* trebuie că a apărut cam între 523 și 526 ⁸⁾. Alți învățați o socotesc cu un deceniu ⁹⁾ mai târzie. Ne sunt necesare datele de mai sus pentru a discuta influența răsăriteană

a Cuviosului Dionisie Smeritul (Exiguul) asupra teologiei și a legislației canonice pe care a elaborat-o marele abate roman. În căutarea mijloacelor prin care cele două personalități au putut veni în raporturi reale și repetate, atragem atenția, mai întâi, asupra prezenței grecești din Capitală. În această privință, un învățat catolic constata: „Există chiar, după cât se pare, un adevărat cartier grec la Roma: la picioarele Aventinului, unde se înalță mănăstirea greacă Sfântul Sava, și întinderea acesteia, *via Ostiensis*, pe care erau situate mănăstirea greacă Sfânta Anastasia *ad aquas Salvias* și biserica greacă Sfântul Mamas” ¹⁰⁾.

Un prim personaj, care ar fi putut mijloci legătura lui Dionisie Smeritul cu Sfântul Benedict, pare a fi viitorul papă, diaconul Ioan. Acesta a tradus în latină o bună parte din *Adhortationes Sanctorum Patrum*, îndeosebi apoftegme egiptene. Lucrarea s-ar fi efectuat, după ultimele cercetări, prin anii 543-545. Contactul trimisului pontifical în Orient cu secretarul centrului roman s-a putut realiza, mai târziu, din dorința lecturii acestor vieți de sfinți. Alt motiv ar fi interesul cunoașterii luptelor ortodocșilor cu origeniștii de prin părțile Țării Sfinte. În lipsa apocrisiarului diplomat, prezența la mănăstirea benedictină a realizat-o episcopul Sabin de Canossa, la întoarcerea lor de la Constantinopol, în 535, sau numai de la Roma ¹¹⁾, de mai târziu. O situație asemănătoare o relevă episcopul Gherman de Capua, trimis de Papa Hormisdas în delegația de împăcare de la 518 din Constantinopol. Moartea lui a afectat și pe Sfântul Benedict, de unde presupunerea că au avut legături sufletești cu mult înainte.

Abatele de Monte-Cassino a fost influențat, poate, și prin Eugippiu (pe la 460-535). Stareț la mănăstirea Lucullanum, de lângă Neapole, el a adăugat la admirația sa față de monahismul augustinian interesul

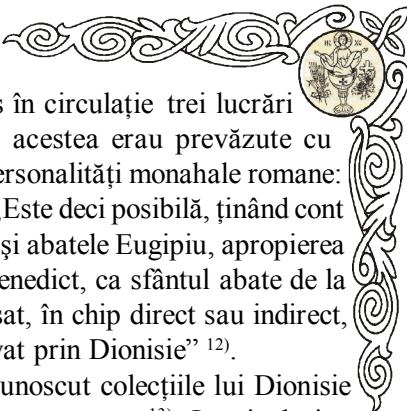
pentru tradiția răsăriteană a organizării bisericești. Învățul scit, Dionisie, care activa la Roma, a pus în circulație trei lucrări aghiografice. Traduse din grecește, acestea erau prevăzute cu prefețe proprii, adresate unor mari personalități monahale romane: abații Gaudențiu, Pastor și Eugipiu. „Este deci posibilă, ținând cont de legăturile dintre Dionisie Smeritul și abatele Eugipiu, apropierea spirituală a celui din urmă față de Benedict, ca sfântul abate de la Monte-Cassino să nu se fi dezinteresat, în chip direct sau indirect, de aportul *oriental* monahal, promovat prin Dionisie”¹²⁾.

„În schimb, Sfântul Benedict a cunoscut colecțiile lui Dionisie Smeritul”, conchide un cercetător contemporan¹³⁾. Istoricul citat acordă totuși un credit exagerat concluziilor lui J. Chapman, după care chiar legislația împăratului Justinian s-ar fi inspirat din *Pravila* benedictină pentru dispozițiile sale în materie de subordonare monastică.

Afirmațiile că fondatorul abăției Monte-Cassino a cunoscut opera canonică a învățatului scit din Roma sunt susținute astăzi și pe alte căi. Christine Mohrmann, o mare specialistă în filologia medievală apuseană, crede că spiritul juridic este mai pronunțat în limbajul lui Benedict decât în acela al *Regulelor* Sfântului Cezar de Arlès. Concluzia se exemplifică prin utilizarea verbului „praesumere”, pe care nu-l aflăm în vocabularul monahal al marelui Pahomie, ci numai la Ioan Casian și la Cezar de Arlès. Ne bucurăm să constatăm că edițiile canoanelor pe care amintitul consilier sub zece papi, Dionisie, le publicase la Roma¹⁴⁾ îi conferiseră o notorietate europeană.

El a putut fi cunoscut legislatorului monah benedictin și datorită faimei sale de erudită personalitate duhovnicească. Pe lângă necesitatea consultării sale de către orice fondator de așezăminte monahale, Cuviosul Dionisie a constituit în Roma o prezență vie a tradiției creștine ecumenice. În această calitate a fost cunoscut atâtor abați romani, atâtor monahi și monahii, unele provenite din aristocrația romană, atâtor reprezentanți ai intelectualității zilei. Amintim doar pe filosoful Boetiu, care a scris mai multe tratate teologice sub îndrumarea genialului nostru străromân¹⁵⁾, și pe Casiodor, fostul prim-ministru al regelui Theodoric, prieteni în știință și rugăciune cu el până la moarte.

Considerațiile de ordin mistic și dogmatic, asupra cărora vom insista în continuare, se adaugă la temeiurile istorice, filologice și

... aghiografice schițate mai sus. Ele constituie argumentul cel mai puternic al întâlnirii celor două personalități de proveniență etnică diferită, dar însetate deopotrivă de cunoașterea lui Dumnezeu. Astfel încă din prima pagină a ei, pravila monahală benedictină cheamă la deșteptarea din somnul sufletesc „et apertis oculis nostris ad deificum lumen...audiamus” ¹⁶⁾. Textul are evident un caracter oriental. Spre deosebire de cel păgân și de cel eretic, sensul ortodox exprimă îndumnezeirea credinciosului prin toată activitatea mântuitoare a lui Hristos. Părinții latini nu leagă niciodată adjectivul *deificus* de substantivele *lux* sau *lumen*. Situația lui este la fel în peisajul teologic grec de până la Sfântul Benedict. Aici fac excepție doar Origen și Dionisie Pseudo-Areopagitul. Precizăm că adjectivul emblematic de mai sus se găsește și în *Regula Magistri*. După opiniile multor învățați de astăzi, aceasta ar fi tot opera ctitorului benedictinilor ¹⁷⁾. Ea a fost alcătuită în prima jumătate a veacului al VI-lea, când opera pseudoareopagitică era cunoscută și la Roma ¹⁸⁾. „Chiar dacă ipoteza unui împrumut al expresiei *ad deificum lumen* de către Sfântul Benedict de la Pseudo-Dionisie este fragilă, nu se poate nega că formula – cel puțin de a o traduce prozaic prin *lumină divină*, și nu prin *lumină îndumnezeitoare*, – permite să descoperi un aspect fugitiv, dar prețios, al misticii Sfântului Benedict” ¹⁹⁾.

Ipoteza pe care o dezvoltăm nu este atât de „fragilă”, dacă aducem o a doua mărturie în problematica pe care o urmărim. Aceasta este sintagma *sub uno solis radio* întâlnită în biografia pe care Papa Grigore Dialogul a întocmit-o sfântului apusean. Aici ar trebui să relatăm o vedenie de noapte a lui. Diaconul Servandus, aflat în vizită la Monte-Cassino, a înțeles că abatele ei a fost cuprins de o lumină strălucitoare care îi pune sub ochi lumea întreagă, deoarece perseverase în rugăciune și în înalta contemplație. A văzut atunci și sufletul episcopului Gherman de Capua mutat la cele veșnice. Adunarea sub o singură rază a soarelui a fost înțeleasă de către teologii catolici în sens cosmic. Thoma de Aquino însuși nu îndrăznește să afirme că Sfântul Benedict a văzut esența dumnezeirii, ci vorbește numai de lumea „miniaturizată”. Și alți interpreți occidentali merg pe aceeași cale a ambiguității. O astfel de viziune cosmică poate fi întâlnită la Cicero, în *Visul lui Scipio*, într-un text al lui Seneca, într-un comentariu al lui Macrobiu ²⁰⁾, în *Mângâierile Filosofiei* de Boetiu ²¹⁾.

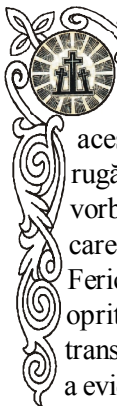

Totuși cele două expresii referitoare la ctitorul mănăstirii

Monte-Cassino merg împreună. Ele exprimă importanța Luminii dumnezeiești în spiritualitatea lui și nu numai o contemplație senină a contingenței Cosmosului. De aceea vedenia monahului roman, schițată mai sus, a meritat să fie citată și de teologul isihaiștilor atoniți, Sfântul Grigore Palama (1296-1359) ²²⁾. Ea vorbește de acea tradiție duhovnicească tainică, odinioară comună Răsăritului și Apusului, de credinciosul înălțat la o treaptă extatică eminentă prin harul Sfântului Duh. Este nivelul de sus al unei vrednicii lăuntrice prin care, datorită curăției inimii și păcii gândurilor, râvnitorii sunt răsplătiți cu vederea Luminii celei necreate. „...Omul care este în Hristos Dumnezeu «se îndumnezeiește» devenind «asemenea» LUI, prin virtuți, apoi se unește cu El, prin *energia* Sfântului Duh” ²³⁾. „Suirile acestea, în limbajul Părinților, sunt următoarele: *Rugăciunea curată, căldura inimii, energia sfântă, lacrimile inimii, pacea gândurilor, purificarea minții, contemplarea tainelor, strălucirea minunată, luminarea inimii, desăvârșirea*. Aici se realizează porunca Domnului: «Fiți desăvârșiți precum și Tatăl vostru cel ceresc desăvârșit este». Sufletul ajunge acum la starea aceea de înțelepciune pe care dumnezeiescul Apostol Pavel o numește «înțelepciunea ascunsă în taină» “ ²⁴⁾.

Este destul de dificil să descriem această stare de contemplație supremă, când credinciosul poate fi dăruit cu vederea Luminii dumnezeiești. „Aparițiile în care Iisus S-a lăsat văzut de ai Săi, în slava Sa ridicată din moarte, au fost fără îndoială momente ale sfârșitului istoriei în mijlocul ei, vedere eshatologică ce depășea « vederea și cunoașterea credinței » “ ²⁵⁾.

Cele două elemente, a stării trupului transfigurat cu toate simțurile sale și copleșit de lumină și de bucurie, ca și chilia și lumea întreagă golite de forme apăsătoare, indică fenomene de trăire îndumnezeitoare, atât cât este îngăduit pe pământ, care au cercetat pe nevoitorul Benedict de Nursia. „Această învățătură despre îndumnezeirea omului prin Întruparea Fiului lui Dumnezeu ne lămurește pe deplin de ce în creștinism trupul nu mai e mormânt ca în elenism ($\sigma\tau\omega\mu\alpha = \sigma\eta\sim\mu\alpha$), ci templu al Duhului Sfânt; în ce chip ea, adunare a atâtor păcătoși născuți din nou în valurile Duhului, formează trupul lui Hristos, neavând întinăciune, nici zbârcituri, nici altceva de acest fel “ ²⁶⁾. Trăiri deosebite ca acestea au avut Preacuvioșii Antonie cel Mare ²⁷⁾ și Pahomie ²⁸⁾, Sfântul

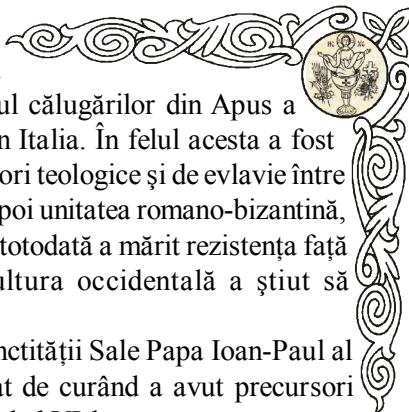
Simion Noul Teolog²⁹⁾ și alții. Starea dobândită exprimă nu numai rolul Sfântului Duh în viața de credință ci și caracterul personal al acestei întâlniri cu Hristos. O lungă încordare de purificare și de rugăciune anticipează această realizare duhovnicească supremă. Este vorba, așadar, de participarea omului întreg, trup și suflet, realitate care nu constituie un obstacol în evoluția sa spirituală, ca în teologia Fericitului Augustin³⁰⁾. Chiar și Papa Leon cel Mare, pontiful care a oprit pe Atila la porțile Romei, nu vorbea în Occident decât de transfigurare³¹⁾. Mai însemnăm că, în Răsărit, Sfântul Grigore Palama a evidențiat adevărul scripturistic și patristic: Dumnezeu este pururea în Cosmos prin energiile Sale necreate și divine. În schimb, Thoma de Aquino și alți teologi apuseni au fost preocupați de vederea esenței Creatorului³²⁾, rămas totuși departe de credincios.

Despre această teologie energetică, printre altele, va fi conversat ilustrul Dionisie Smeritul cu prietenii săi din Roma și din alte centre ale Italiei. În rândul acestora trebuie să numărăm mai întâi pe Patriarhul călugărilor latini. Prin poziția sa înaltă de consilier, după mulți ani de activitate la centrul eparhial, cu o autoritate teologică recunoscută în mediile romane, ca și la Constantinopol, Dionisie Străromânul a putut răspunde tuturor interpelărilor contemporane. Ne referim atât la cei interesați de stingerea rățăcirilor anticalcedoniene cât și la doritorii de modele autentice de viață dreptmăritoare și de posibilitatea organizării monahale după tradiție patristică.

Un argument în plus față de cele schițate până aici: Propunem să se compare viziunea lui Hristos la Sfântul Benedict, la Preacuviosul Pahomie cel Mare³³⁾ și la Ieromonahul Dionisie Areopagitul și Smeritul³⁴⁾. După părerea noastră, demonstrată în mai multe volume, cel din urmă este numele istoric și adevărat al autorului tratatelor pseudoareopagite³⁵⁾. În aproximativ toate trei, Mântuitorul apare șezând pe tron, iar slava Sa este mărită de lumea scăldată în raze de lumină suprafirească și de îngeri Care îi contemplă chipul sau îi proslăvesc prezența. „...Această Figură trebuie înțeleasă ca fiind a Doua Persoană a Treimii”³⁶⁾.

Mai adăugăm că Sfântul Benedict acorda harului rolul său în realizările credinței, în conformitate cu hotărârile Sinodului de la Orange (529). Contribuția Călugărilor sciți la această controversată adunare este recunoscută astăzi.

*

Colaborarea evidentă a mesagerului Tomisului cu Patriarhul călugărilor din Apus a stabilizat forma monahală de viață în Italia. În felul acesta a fost posibil un schimb curent de înalte valori teologice și de evlavie între Răsărit și Apus. Faptul a consolidat apoi unitatea romano-bizantină, în preajma eliberării Italiei de goți, și totodată a mărit rezistența față de năvălirile barbare repetate. Cultura occidentală a știut să beneficieze de aceste realități.

Vedem bine astăzi, vizita Sanctității Sale Papa Ioan-Paul al II-lea în România mileniului încheiat de curând a avut precursori iluștri și dreptslăvitori, încă din veacul al VI-lea.

NOTE

1. H. – Ch. Puech (red.) , *Histoire des religions*, vol. 2, Paris, 1972, p. 792; F. Cayré, A. A., *Patrologie*, vol. II, Paris, 1955, p. 81; Lector dr. Cezar Vasiliu, *Benedict de Nursia. La 1500 de ani de la naștere*, în „Glasul Bisericii”, XL (1980), nr. 10 - 12, p. 798.

2. Tommaso Leccisotti, *Benedetto, santo, fondatore dei Benedittini*, în *Enciclopedia cattolica*, vol. II, Firenze, 1949, col. 1252. Despre această evoluție, un cercetător de mai înainte scrie: „Deja în veacul al V-lea, - spre 420 dacă trebuie să credem pe Trithemius, - *Regula orientalis* atribuită diaconului Vigiliu reia, aproape literal, pasajii întregi din *Regula* lui Pahomie. Aproximativ un sfert din textul latin este repetat aici cu o astfel de fidelitate, că noi am putut să-l utilizăm ca martor indirect al operei lui Ieronim. După câțva timp, - nu se poate determina cu exactitate în ce epocă, - varianta scurtă ne arată că *Regula* lui Pahomie a fost respectată în Occident, probabil în Italia...” (Dom Amand Boon, *Pachomiana latina*. Règle et Epîtres de S. Pachôme. Edités par L. Th. Lefort, Louvain, 1932, p. VI).

3. „Monahismul lui Benedict a salvat Italia și Europa de orientalizarea mai profundă a conștiinței (...), a eremitismului oriental” (Gabriele Pepe, *Il Medio Evo barbarico d'Italia*, Torino, 1945, p. 94).

4. Dom Fernand Cabrol, *Saint Benoît*, Paris 1933, p. 74.

5. Adolf Harnack, *Monahismul*, Idealurile și istoria lui. Trad. de Dr. Gh. Comșa, Sibiu, 1916, p. 69.

6. H. – Ch. Puech, *ibid.*, p. 792.

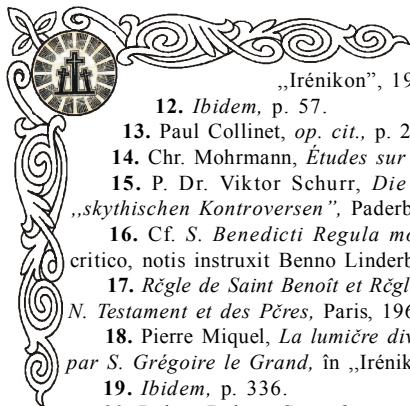
7. Gabriele Pepe, *ibid.*, p. 80.

8. Paul Collinet, *La règle de S. Benoît et la législation de Justinian*, în „Revue d'hist. des rel. “, t. CIII (1931), nr. 1-3, p. 273; Pr. P. – H. Schmitz, *Saint Benoît*, în *Dict. de spiritualité* (Marcel Viller si colab.), vol. I, Paris, 1937, col. 1372.

9. Jean Delorme, *Chronologie des civilisations*, Paris, 1949, p. 132.

10. Charles Diehl, *Études sur l'administration byz. dans l'exarchat de Ravenne* (568-751), Paris, 1888, p. 278. Agostino Pertusi, *Bisanzio e l'irradiazione della sua civiltà in Occ. nell'alto medioevo*, în „Sett. di studio del Centro ital. di studi sull'Alto Medioevo”, Spoleto, XI (1964), p. 118, amintește și pe diaconul Pascasiu din Roma. Alți intermediari, la Pr. prof. dr. Gheorghe I. Drăgulin, *Areopagitica*. Dionisie Smeritul (Exiguul) și alți teologi străromâni în context european, sec. V-VI, București, 1998, p. 223.

11. Michel Van Parys, *L'Accès à l'Orient monastique chez Saint Benoît*, în „Irénikon”, 1974, nr. 1, p. 53.
12. *Ibidem*, p. 57.
13. Paul Collinet, *op. cit.*, p. 273.
14. Chr. Mohrmann, *Études sur le latin chrétien*, vol. II, Paris, 1965, p. 334.
15. P. Dr. Viktor Schurr, *Die Trinitätslehre des Boethius im Lichte der „skythischen Kontroversen”*, Paderborn, 1935, *passim*.
16. Cf. *S. Benedicti Regula monasteriorum*. Edidit, prolegominis, apparatu critico, notis instruxit Benno Linderbauer, O. S. B., Bonn, 1928, p. 13.
17. *Règle de Saint Benoît et Règle du Maître*, la Louis Bouyer, *La spiritualité du N. Testament et des Pères*, Paris, 1966, p. 614.
18. Pierre Miquel, *La lumière divine dans la Règle de S. Benoît et dans sa Vie par S. Grégoire le Grand*, în „Irénikon”, t. LIII (1980), nr. 3, p. 335.
19. *Ibidem*, p. 336.
20. Robert Bultot, *Cosmologie et „Contemptus mundi”*, în *Sapientiae doctrina. Mélanges de théologie et de litt. méd. offerts à Dom H. Bascour*, O. S. B., Leuven, 1980, p. 7, notă.
21. Pierre Miquel, *ibid.*, p. 339; C. J. de Vogel, *Quelques probl. concernant Boèce*, în *Actes de la XIIe Conférence Intern. d'études classiques*, Cluj-Napoca, 1972, p. 576.
22. Michel Van Paris, *op. cit.*, p. 50, nota 2.
23. Monahul Teoclit Dionisiu, *Între cer și pământ*. Monahismul aghioritic. Trad. din grecește de Pr. dr. Olimp Căciulă, Oradea, 1991, p. 213.
24. *Ibidem*, p. 217.
25. Pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae, *Teologia dogmatică ortodoxă*, vol. 3, București, 1978, p. 364.
26. Dr. Nicolae Chițescu, *Despre îndumnezeirea omului*. De ce nu primesc romano-catolicii această învățătură, în *Închinare Î. P. S. Patriarh Miron*, București, 1938, p. 251.
27. Lucian Regnault, O. S. B., *Viața cotidiană a Părinților deșertului în Egiptul secolului al IV-lea*. În rom. de Diac. Ioan I. Ică, Sibiu, 1997, p. 215.
28. Ierom. Alexander Golitzin, *Mistagogia*. Experiența lui Dumnezeu în Ortodoxie. Trad. și prez. de Diac. Ioan I. Ică, Sibiu, 1998, p. 202.
29. Vezi Dr. Nicolae Chițescu, *ibid.*, p. 250; Păre Marc-Antoine Costa de Beauregard, *La vision [de S. Benoît] et son interprétation*, în „Présence orth.”, 1980, nr. 45, p. 28.
30. Păre M. – A. Costa de Beauregard, *ibid.*, p. 29.
31. J. Pintard, *Remarques sur la transfiguration dans l'œuvre de Saint Augustin*. Une influence de l'Orient, în *Studia Patristica*, XI < 2 (1972), p. 335; Pr. drd. Cristian Popescu, *Îndumnezeirea omului în teologia catolică și în cea ortodoxă*, în „Ortodoxia”, LI (2000), nr. 1-2, p. 44 și urm.
32. Asupra altor cauze apusene care au determinat îndepărtarea de tradiția Părinților, în general, vezi Dr. Nicolae Chițescu, *ibid.*, p. 253-260.
33. Comp. Ierom. Alexander Golitzin, *ibid.*, p. 202.
34. Comp. *Epistola a VIII-a*, în vol. Sf. Dionisie Areopagitul, *Epistolele*. Studiu intr., trad. (în col.) și ref. critico-bibl. de Pr. conf. dr. Gheorghe I. Drăgulin, București, 1994, p. 76.
35. Vezi Pr. dr. Gh. I. Drăgulin, *Identitatea lui Dionisie Ps. – Areopagitul cu Ierom. Dionisie Smeritul (Exiguul)*. Cercetare ortodoxă a unei controversate probleme de istorie a culturii bizantine și a celei străromâne, Craiova, 1991, 342 p.; idem, *Areopagitica*, 413 p.
36. Ierom. Alexander Golitzin, *ibid.*, p. 203.

DESPRE ONOARE

pentru unii curaj, pentru alții nebunie

Dr. Iosif Niculescu

Se spune despre cel care se laudă cu faptele lui că este ca un vânător. Într-adevăr, vânătorul (aici este vorba de vânătorii cei de demult, care se confruntau cu balauri și fiarele sălbatice) de la sine tinde să demonstreze vitejia lui, descriind jivinele cu care s-a luptat a fi fost de dimensiuni cât mai mari și ferocitate care cu greu se poate reprezenta prin cuvinte.

Cu cât fiara a fost mai mare și mai cumplită cu atât victoria asupra ei demonstrează existența, în cel care s-a confruntat cu ea și a biruit-o, a unor calități, virtuți ieșite din comun. Căci în afara iscusinței în mânuirea armelor și a puterii fizice este necesară, în primul rând, existența acelei calități sufletești, numită curaj sau vitejie, manifestată, în primul rând, prin îndrăzneala de a ieși la luptă în condiții defavorabile cu astfel de exemplare existente în natură, care parcă le-a creat spre a-i oferi omului prilejul de a-și arăta superioritatea sa nativă. Căci doar așa a învățat la școală sau știe din spusele bătrânilor că omul, creația cea mai aleasă a lui Dumnezeu este rege al creației căci a fost zidit după chipul și asemănarea lui Dumnezeu.

La acest drept de a se lăuda, câștigat de breasla vânătoarească în felul unei răsplătiri cuvenite curajului său, pot fi părtași și bătrânii, care dacă au avut parte de o viață care S-a desfășurat cum zicea Berito Masolimi: „Vivere pericolosamente”, au ce povesti - ajunși la vârsta senectuții - fie nepoților naturali fie celor căpătați prin oferirea în scris a pășaniilor lor de viață. Ele pot face parte dintr-o înșiruire cursivă de fapte - memoriile - fie expuse fragmentar, în măsura în care memoria fiecăruia a reușit să păstreze unele episoade care luate la cunoștință oral sau scris, pot reprezenta documente alcătuitoare de istorie sau elemente ale unei tradiții care încearcă a păstra pe calea cea mai

comună de transmisie, a amintirilor, pomenirea unor stări și fapte care au caracterizat o epocă mai lungă sau mai scurtă din viața omenească, luată individual, dar și în ansamblul ei social.

Era prin 1960, în declinul domniei „românului” Gheroghe Gheorghiu-Dej (care nu știa prea bine românește), epocă în care prigoana anticreștină era la vârf, în care în școli se propovăduia inexistența lui Dumnezeu, în care mersul la Biserică era socotit fie un delict, fie o dovadă de obscuratism, epocă în care se organizau tot felul de activități quasi-oficiale, menite să-i oblige pe creștini să fie prezenți la diverse manifestări tovarășești, sociale, culturale, muncă voluntară (de fapt forțată) și alte invenții drăcești ca să-i oprească pe români de a merge la biserică, duminica și chiar eventual prin stratageme organizatorice să-i arate culpabili și chiar într-un fel sabotori ai acțiunilor de partid (mai târziu botezate de bălbăitul din Scornicești drept „spirituale”).

Era în epoca în care în mod viclean preoții se autodenunțau prin rapoartele la ședințele de „Orientare profesională” în care începutul raportului obligator conținea numărul participanților la Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie, cifră pe care Securitatea o controla pe calea „informațiilor” venite de la cântăreții de strănă care în proporții extrem de ridicate erau informatori ai Securității. Era epoca în care profesorii și învățătorii făceau spune la gură cuvântând „tineretului” (care este „al partidului”) că nu este Dumnezeu, epoca micilor tragedii familiare, copilul auzind de la părinți și mai ales de la bunici că este Dumnezeu, iar la școală cu autoritatea de care încă se mai bucurau „cadrele didactice” se afirma inexistența Creatorului trecându-se la măsuri represive, mai întâi morale asupra copiilor (o raritate) care îndrăzneau a-i contrazice.

Așa s-a surpat tradiționala și multimilenara autoritate matern-paternă - păstrată la români chiar din vremea „păgânismului” Zamolxian și transferată în atmosfera blândului Fiu Iisus din Nazaret, care din frageda vârstă își ajuta tatăl adoptiv, pe teslarul Iosif la truda zilnică de câștigare prin muncă acerbă a pâinii cea de toate zilele. Așa spuneau bătrânii, așa scria prin cărțile de „religie” acum scoase din inventarul școlilor.

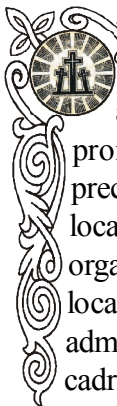

Era în epoca în care preoții, supunându-se „modificării” rânduiei Sfintei Predanii a Sf. Liturghii, numai pomeneau la Sf. Proscomidie Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil, căci așa modificase Patriarhia tipicul.

Era în epoca în care Partidul prezicea și aștepta cu nerăbdare acea clipa în care Biserica creștină se va desființa de la sine prin lipsuri de preoți, căci cei în funcție erau zoriți spre moarte, fie prin băgare pe temeinice motive în pușcărie, lagăr sau canal (proporția 1 din 5) fie li se făceau zilele amare în parohie prin felurite șicane, fie prin ruperea armoniei familiare, preoteasa în calitate de profesoară sau învățătoare trebuia să facă față „obligațiilor” de serviciu în activități ce nu aveau nimic de a face cu creștinismul, Fie, în sfârșit, în epoca în care mulți preoți erau convinși că ei sunt „ultimii mohicani” și că după moartea lor Biserica se va închide.

Era în epoca în care dată fiind „libertatea cultului” tinerii care urmau învățământul teologic erau ispitiți în fel și chip să-și facă „rost” de o plasare într-o slujbă laică, deoarece „viitorul ca preoți nu era asigurat”.

În acea epocă păstrându-mi pârinteasca obișnuință de a merge duminica la biserică, nefăcând din aceasta un secret, fusesem nevoit să plec „de bună voie” din București, deoarece gradul medical de medic primar obținut prin concurs nu era compatibil cu ocuparea unui post de serviciu spitalicesc (în acea vreme nu erau în toată țara decât cca 150 de medici primari) fiindcă ocuparea unui post de șef de serviciu presupunea existența poziției de „membru de partid”. Fără aceasta nu era posibil a fi „șef” pe undeva. Așa era „dispoziția” de sus, fără ca aceia care o aplicau să poată arăta un temei scris al comportării lor. Căci „partidul” nu se obosea să dea în toate cazurile și ordine scrise. Mă rog, *cuvântul* tov. prim secretar de la Regiune putea fi contestat de cineva? De aceea fusesem silit a pleca din București din clinica a III-a chirurgicală a Spitalului Brâncovesc condus de regretatul Prof. Dr. I. Iacobovici, „liber cugetător” și să mă aciuez la un spital rural din Jud. Muscel (azi Argeș) așezat într-o comună rurală Racovița, vecină cu viitorul oraș (actual) Mioveni (pe atunci sat fără primărie) pe

teritoriul căruia s-a construit începând cu 1962 actuala fabrică de automobile „Dacia” (azi Dacia--Renault). Având în vedere proiectata viitoare fabrică, autoritățile de stat și partid, lucrau cu precădere la comunizarea locuitorilor așa că activitatea religioasă locală se afla sub ochiul vigilent al partidului. Secretarul de bază al organizației de partid comunale făcea parte dintr-o familie de țărani localnici ocupată mai ales cu grădinăria, și ocupau diferite funcții administrativ politice (primar, șef al C.A.P.-ului, diverse funcții în cadrul administrației, etc.).

Deși locuiam în comună, prin reforma serv. medical din 1956, fusesem mutat de la zisul spital rural și detașat la un alt spital de același tip, Călinești, fiind obligat a face o navetă pe care nu îndrăznesc a o descrie fiindcă nu aș fi crezut vreodată că-i voi putea supraviețui. Navetă în care transportul era asigurat de mersul pe jos, cca 10 km zilnic, tren și autostop cu rarele mașini care circulau pe acea vreme, fiind obligat să „semnez” condica la ora 8 dimineța (în cazul întârzierii chiar cu 15 minute mi se reținea ziua din salariu) (cinste democratică) așa că plecând la ora 15 de la spital, ajungeam acasă frânt de oboseală cel mai curând la ora 18!

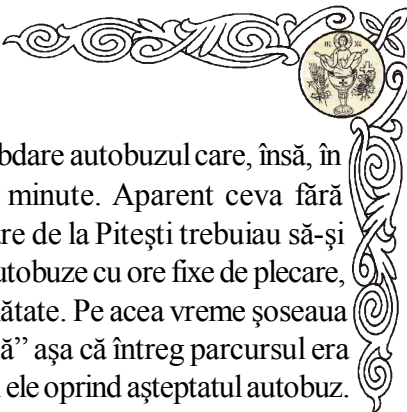
În aceste condiții am făcut naveta aceasta 8 ani și nu mi-am dat sufletul. La spital făceam operații de tot felul, uneori depășindu-l pe acel 15, iar la 4 zile făceam și de gardă. În acea perioadă s-a întâmplat sau mai bine zis a avut loc episodul pe care vreau să-l relatez și în care ca orice vânător sau bătrân (am 92 de ani) am dreptul să mă laud cu o faptă pe care în contextul acelor vremuri pe care am vrut să le înfățișez prin cele de la început, a constituit, după părerea mea, un act de mare curaj, după a altora (inclusiv familiar) un act de nebunie.

Era toamna târziu - ploua, bătea vântul și era frig. La aproximativ ora 6.30 așteptam alături de aproape 20 de alți călători, muncitori, elevi, etc. autobuzul care făcea, începând de la acea oră, cursa la Pitești (cale de cca 17 km).

Era, de fapt, prima parte a aventurii de a ajunge la

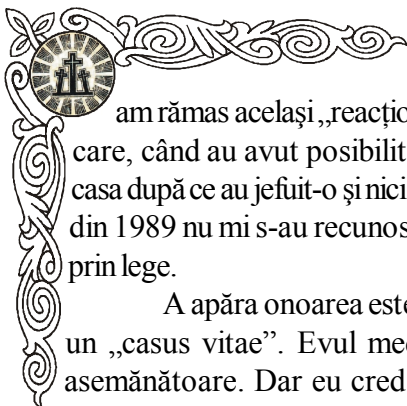
Călinești căci de la Pitești „speram”
ca prin autostop să parcurg partea a
doua a călătoriei (alți cca 20 km).

Toată lumea aștepta cu nerăbdare autobuzul care, însă, în
acea dimineață a întârziat cca 15 minute. Aparent ceva fără
importanță, dar pentru navetiștii care de la Pitești trebuiau să-și
continue drumul cu alte trenuri sau autobuze cu ore fixe de plecare,
acest 15 minute avea o mare însemnătate. Pe acea vreme șoseaua
pe care se circula, era doar „pietruită” așa că întreg parcursul era
plin de gropi și bălți de apă, în una din ele oprind așteptatul autobuz.
În vacarmul ce s-a iscat la oprirea rablei aceleia s-a auzit, la un
moment, vocea dominantă a unui bărbat, care înjurând pe șofer a invocat
în mod nerușinat și iresponsabil numele Domnului Iisus Hristos și al
Prea Curatei Sale Maici. Nu cred că este cazul să repet injuria, ea este
prea bine cunoscută. Eram la câțiva pași distanță de acel personaj.
Când am auzit înjurătura, în starea mizerabilă sufletească în care mă
aflam, am fost ca ars auzind nerușinatele cuvinte. M-a cuprins o revoltă
atât de cumplită încât i-am strigat: „Nu ti-e rușine, domnule, să-L înjuri
pe Dumnezeu? Ce fel de pildă dai dumneata tineretului aici prezent?
Ești om în toată firea! Să-ți fie rușine!” Cel ce s-a uitat „de sus” la mine
(avea și dreptul fiindcă mă depășea cu mult ca talie) și mi-a răspuns pe
un ton impertinent: „Cine ești tu, bă!”, deși mă cunoștea cine sunt! Nu
m-am putut abține și i-am răspuns nu cu vorbe, ci croindu-i două palme
zdravene pe obraji. A rămas încremenit și nu a mai scos nici o vorbă.
Cine era cel pălmuit? Era tocmai primul secretar de partid al organizației
P.C.R. Mioveni, omul care lega și dezlega toate cele în viața comunei.

Bineînțeles că m-a dat în judecată la instanța judiciară
comunală, așa cum exista în acea vreme.

Nu m-am prezentat la acel zis „proces”, dar i-am trimis vorbă
că de se va mai întâmpla să-l mai aud și altădată pronunțând acele
injurii, va păți la fel. Judecătorilor, aleși din membrii de partid locali, cu
care am stat de vorbă le-am spus: așa educați voi poporul? Voi
pretindeți că prin doctrina voastră cea nouă, vreți să modelați un tip
nou uman. Ce fel de om nou? Cu înjurături lui Dumnezeu?

Vai de voi! Au înțeles și au clasat „cazul”, dar în memoria locală am rămas același „reacționar” care nu poate fi reeducat. Drept care, când au avut posibilitatea, s-au răzbunat: mi-au dăruit casa după ce au jefuit-o și nici azi cu toată „revoluția anticomunistă” din 1989 nu mi s-au recunoscut drepturile de demolat, conferite prin lege.

A apăra onoarea este o datorie. Japonezii fac din aceasta un „casus vitae”. Evul mediu a căzut în o extremă aproape asemănătoare. Dar eu cred că nu atât propria noastră onoare trebuie să ne-o apărăm, ci mai ales a acelor care nu pot să și-o apere în mod personal. Este vorba de lumea cea de dincolo, care fie că este reprezentată prin persoane divine, îngeri sau sfinți, nu se pot apăra prin mijloacele comune omenești de injuriile aduse de cei muritori. Asta nu însemnează că nu pot, ci așa cum spune poporul: „Dumnezeu nu bate cu ceasul!” Dar așa ceva El a rânduit, tot ce gândim, spunem sau înfăptuim se scrie în Cartea Vieții din cer, unde nu poate umbla nici o forță pământească. Și la vremea în care acea lume, fiecare în parte cum va socoti, vor plăti cu vârf și îndesat fiecare așa cum o merită!

De aceea, primul citat în istorie ca apărător al onoarei divine a fost acel tânăr cioban - David - fiul lui Iesei, care auzind hulele pe care handicapatul Goliat le profera la adresa Dumnezeului israelit, nu a ținut seama de disproporția dintre el și hulitor și a îndrăznit a-l înfrunta zicând: „Până când acest netăiat împrejur (echivalent acum cu nebotezat) va lua în deșert numele lui Iahweh? Fapta lui vitejească a străbătut cu faima ei milenii și i s-a scris în cartea vieții de unde nu se va șterge niciodată.

Ostașii care pun mâna pe arme și apără țara, mor cum se spune: „Pe câmpul de onoare”!

Între cele două războaie mondiale, când mârșava armă a lui antihrist, politicianismul s-a abătut cu furie asupra poporului român, singurul român care a ridicat brațul spre apărarea poporului și țării românești, în numele apărării onoarei unui popor și țări batjocorite și trădate de goliații vremurilor moderne a fost Corneliu Zelea Codreanu.

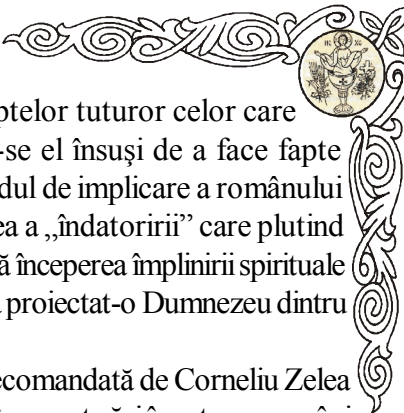
În „Cärticica Șefului de cuib” legea onoarei figurează la

loc de cinste. Afirmând că legionarul este un om de onoare, aduce în conștiința românilor pomenirea faptelor tuturor celor care apărând onoarea altora și ferindu-se el însuși de a face fapte dezonorante, a încercat a ridica modul de implicare a românului de jos din sfera „interesului” în aceea a „îndatoririi” care plutind deasupra lucrurilor pământești asigură începerea împlinirii spirituale a omului - Îndumnezeirea - așa cum a proiectat-o Dumnezeu dintru începutul zidirii omului.

Practicarea acestei virtuți, recomandată de Corneliu Zelea Codreanu, a fost arma cu care el a încercat să-i învețe pe români să combată mișelnicul materialism, care acum la apogeul său este gata a arunca omenirea într-un dezastru ireparabil. Dar după cum atunci la arderea Sodomei și Gomorii, soarta acelor păcătoși a fost pecetluită de fuga singurului drept dintre ei, iar în vremea lui Ilie, Dumnezeu renunțând de a repeta pedeapsa focului, s-au dovedit salvatori cei 7000 din Israel, cunoscuți numai de Dumnezeu care nu-și plecaseră genunchii în fața lui Baal, sperăm că și astăzi, în „vinovata” de toate relele Românie, vor fi fiind alți 7000 sau câți or fi fiind, care nu și-au plecat genunchii în fața lui Baalului modern - banul - și pentru care Dumnezeu nu va arde și România. Speranța noastră în existența celor 7000 se află în supraviețuirea (încă) a celor trecuți prin Jilava, Aiud, Gherla și Pitești, care și-au păstrat mărturisirea tinereții neîntinată.

De dincolo de mormânt încă mai răsună cuvintele ultime ale prof. dr. George Manu: „Nu am făcut nici un compromis”. În acele ultime clipe el nu s-a gândit să lase vreun cuvânt oarecare familiei sau prietenilor, ci a ținut să-și mărturisească ținuta legionară de om de onoare. Ultima lui suflare a fost închinată împlinirii acelei porunci trasate de Corneliu Zelea Codreanu: „legionarul este un om de onoare”.

Butoniada

Cristian Șerban

Există un cuvânt biblic foarte încurajator pentru tot omul care bate la porțile mântuirii. Se spune: „Bate și ți se va deschide!”, „Cere și ți se va da” „Caută și vei găsi”. Exercițiul acesta terapeutic, biblic și deloc versatil (Matei 7,7) îl îmbie pe om la o sublimă alergare. Scriptura este așadar, cea care îndeamnă omul spre o alergare, aproape la fel de utilă ca respirarea unui aer sănătos. Dar există și alte tipuri de alergare, și asupra alergărilor nesănătoase s-ar cuveni să ne aplecăm măcar sufletul, dacă mintea și instinctele noastre cer altceva.

La început a fost televizorul! Alb-negru! „Cutia cu maimuțe”, mai apoi, a evoluat, astfel încât, televizorul cumpărat dintr-un salariu de „ceaușel” și care oricum avea vreo două lămpi care filau, a ajuns la un unchi de la țară, undeva în pod. Apoi a fost „goana” după televizoarele color. După 1990, în România, din metru în metru, la fel de prezente și insistente ca și cârciumile, au apărut magazinele cu televizoare second-hand. Curată afacere, monșer!

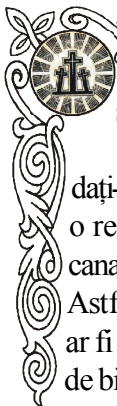
Plăcerile, păcatul și mania pentru mulți nu au gradatie - simțul selectiv a murit fără să aibă șansa de a se naște! — și cu stoicismul ușor sadic, specific bețivului care deschide cârciuma la șase dimineața, scriind condica unei noi „sute de vodca”, omul scoate bani pe televizor și-și îndeplinește rebarbativul ritual. Alergarea second-hand a avut și ea prohodul ei, atunci când s-a intrat în epoca „glorioasă” a creditelor. Cu un credit frumusețel - „doar cu buletinul” (plus alte acte, care din lipsa spațiului n-au mai încăput în reclamă) - românul și-a luat televizor. Nou!

Și să te ții alergare! Telecomanda este fără doar și poate cel mai atins obiect din casă. De aceea când am văzut un reportaj cu iz de zeflema la adresa microbilor ce stau înghesuți pe telecomandă ca la o nuntă funestă, nu prea mi-a venit a râde. Să nu fim habotnici! Pe chiar Prea Fericitul Părinte Teoctist l-am văzut cu „obiectul alergării” la îndemână. Prea Fericitul a laudat un anumit canal de televiziune și a apreciat justetea știrilor prezentate de acel post TV. Înțeleg din asta că noi cei păstoriți, trebuie să imităm acțiunile și faptele păstorului și să nu fim „încuiați” la minte. De fapt, habotnicii sfârșesc prin a-și refula pornirile și instinctele în alte direcții poate nesănătoase, ori se lasă striviți de propria solicitudine. Aș spune, după biata-mi pricepere, că e mai bine a diminua încetul cu încetul decât a eradica. O boală trece dacă o tratezi agale, ci nu iei pastila și peste noapte te vindeci.

Dar să revenim la alergare. Televizorul, cel de marcă – nu spun firma, parol! – deja tronează în sufragerie: „Ai auzit, soro? S-au ieftinit televizoarele!”. „Oh, ce bine! Mai pun unul în dormitor și dacă mi-ajung banii, mai pun unul și-n bucătărie!...”. „Butoniada” care a împlinit, de curând în România, șaisprezece ani este mai atractivă, când „lupți” la trei aparate, că și Carl Lewis a participat demult la patru probe olimpice și a luat medalii de aur la toate patru.

„Frumuseța” butoniadei însă de abia de acum încolo începe. Vine omul de la serviciul său și „țuști” în fotoliu cu telecomanda în mână și cu cafeluța, așa un pic mai slabă, undeva pe măsută: „Așaaaaa! Păi să vedem ce ne mai dau ăștia azi! Păi pe canalul ăsta nimic, pe canalul cutare nimic, pe cutare nimic...”. Peste treizeci de minute firul răbdării deja se rupe, iar renumiții „pitici ai creierului” își fac apariția. Pune mâna pe telefon: „Măi vecine, de ce m-oi fi băgat eu la firma asta de cablu că nu e bună de nimic?”. „Ei, măi vecine, eu ce să-ți fac!? Ți-am spus de la început că mai bine ar fi fost să te abonezi la firma cutare, care are 42 de canale și oferă și reduceri la instalare...”.

Zis și făcut! Alergarea continuă cu o decablare, o recablare și ritualul se reia cu obstinație: „Îmm... Patruzeci și două de canale. Mamă, ce mai răsfăț! Ia să văd. Pe canalul ăsta nimic, pe ăsta publicitate, pe ăsta nimic, pe ăsta nimic...!!!?e:”. Și urmează concluzia: „Măi să fie!

Tot fac eu rost de bani și-mi pun satelit din acela. Să vedem! Nici pe două sute de canale nu găsesc ce-mi place?”.

La finalul butoniadei, ca un umil serv al acestui „sport” dați-mi voie să observ că omul caută în imaginile înghesuite în televizor o reflecție a vieții sale. De aceea, îi este greu să hotărască pe ce canal TV zăbovește, fiindcă degeaba omul își caută viața într-o cutie. Astfel dintre toate alergările, – dintre care multe sunt de folos, cum ar fi alergarea pe la mănăstiri în pelerinaje, alergarea pe la hramuri de biserici, pe la sfințiri sau târnosiri sau alergarea după cuvântul de mântuire și înțelepciune, după o carte sfântă - „butoniada” se încheie cel mai rău fiindcă ne consumă viața ireversibil și are aparența unei alergări care, fiind lipsită de viață, aduce mai mult a moarte spirituală.

De aș fi mai în vârstă, aș lăsa aceste ultime rânduri pe seama priceperii sau nepriceperii mele, dar fiindcă sunt încă la anii în care învăț, cât de important este în viață mersul biped, o să-l las în locul meu, să grăiască, pe Noica :

« Acestor simpli spectatori la spectacolul fără sfârșit al lumii, cititorilor de ziare și privitorilor la televizor, lor le trebuie acordată veșnicia, ca despăgubire pentru că n au putut să desăvârșească nimic și, deci, să se săvârșească » (Constantin Noica).

Copilul în lumea televiziunii, între a devora și a fi devorat

Cristian Șerban

Deunăzi, o voce tunătoare izbucnind din interiorul cutiei pe care îndeobște o numim televizor, anunța: „*Urmăriți programul nostru! Noi facem irealul să pară cât se poate de real!*”.

Este evident vorba de un slogan publicitar, un promo agresiv pentru un film de acțiune. De când televiziunea se manifestă în procente îngrijorătoare, mai mult ca un instrument de manipulare, ca

instrument al satanei, ci nu ca un paliativ, astfel de manifestări agresive, menite să scuture ființa să o descentralizeze și să o înrobească, se fac simțite zilnic la orice oră, pe orice program, fie el chiar un program ce se adresează copiilor.

Cine poate oare să transforme prin intermediul lumilor imaginare, irealul în real, întunericul în lumină, minciuna într-un adevăr relativ? Doar acel cineva sau ceva care se opune actului fundamental al creației, ca operă a lui Dumnezeu, doar acela care nu recunoaște că Dumnezeu a creat lumea văzută și lumea nevăzută și că alte lumi sunt plăsmuiri.

Pe firul imaginației păcătoase, a „lumilor” virtuale și fantasmelor, oamenii din fața televizorului, în special copiii, de câteva decenii încoace, se închină unui nou idol: televiziunea. Unii petrec ziua întreagă în fața ecranului, dintr-o foame de imaginar greu de explicat, dintr-o foame de păcat care nu are rațiuni decât pur umane și distructive. Astfel copilul, chiar și prin intermediul unui „inofensiv” desen animat, se plimbă pe planete inventate, combină specii, participă la distrugere și crimă, consimte la existența zeilor, semizeilor și eroilor fabuloși. În fața televizorului copilul tresaltă, explodează, chiuie, exultă, râde sau plânge, exact în momentul în care pașii săi ar trebui să fie îndreptați spre cunoașterea naturii, spre plimbări în parc sau locuri de joacă, spre cărți formative sau lecturi ușoare, spre cunoștințe care au duhul lumii neizvorât din satanisme, ci ancorat în firescul naturalului sădit de Dumnezeu în om.

Copilul nu mai admiră florile; el vrea să fie Harry Potter și din flori să facă șerpi. Copilul nu mai admiră alți copii care îl îndeamnă să participe la jocuri nevinovate; el admiră hoardele, armatele de „orci”, ca cele din „Stăpânul inelelor”, gata oricând să ucidă și să distrugă pentru a câștiga de partea lor, puterea unui inel magic și mincinos. Copilul nu mai surâde când mama sa îl ia în brațe și îl provoacă să învețe un cântecel sau o poezie; el este destul de „bărbat”, sau destul de „coaptă”, dacă este fetiță, încât să vorbească deja o engleză stălcită și să înjure. Engleza „buclucașă” a învățat-o, de exemplu, în serialul *The Tofus*, care îi îndeamnă pe

de natură să fie excentrici, să mediteze în poziții yoga și să caute starea de nirvana. De înjurat, a învățat să înjure după ce părinții i-au îngăduit să urmărească seriale „de comedie”, periculos de obscene, cum ar fi „La bloc”, „Gogomanii” sau „Meseriașii”.

Tot ce ne îndepărtează de natural de creația lui Dumnezeu, de frumusețea zidirilor este crimă împotriva bietului suflet. Frumusețea mării, semeția munților, seninul cerului, diversitatea animalelor, farmecul deosebirii plantelor, strălucirea pietrelor, îmbinarea armonioasă a mirosurilor, ospățul îmbelșugat în de toate pe care ni-l oferă natura, stări și lucruri cântate și aplaudate de Sfântul Grigorie de Nazianz în *Cuvântările despre Dumnezeu*, sunt lăsate la urmă. Spiritul de turmă, modernismul, mondenul, cochetăria și snobismul cheamă lumi ireale, virtuale, imagine, care cel mai adesea sunt satanice.

Când, ore în șir, stăm la televizor și ne cantonăm în virtual, în același timp, nu recunoaștem actul de creație al lui Dumnezeu și ne asumăm respingerea de bunăvoie a naturii, a zidirilor și a frumuseții desăvârșite a lucrărilor treimice. Noi și copiii pe care îi îndemnăm să devină devoratori de televiziune devenim asemenea lui satan, care, nemulțumit de cele create cu perfecțiune de Dumnezeu, a vrut să devină el însuși ca un dumnezeu și s-a răzvrătit, îndemnând și alte duhuri la răzvrătire. Ca părinte, când îi las copilului ore în șir telecomanda dându-i suprema libertate să aleagă ce vrea dintr-un program TV, sunt ca acest satan, care, în răbufnirea sa violentă de a fi împotriva lui Dumnezeu, a devenit capabil să dărâme o parte semnificativă din stelele cerului: „*Iar coada lui târa a treia parte din stelele cerului și le-a aruncat pe pământ*” (Apocalipsa 12,4). Îi dăruim copilului conștiința, îi dăruim bucuria de a fi, îi dăruim ceea ce cu mîgală s-a străduit Dumnezeu a sădi aproape de perfecțiune în om.

Între real și ireal, așa cum ne poartă televiziunea, mai rămâne o singură concluzie de tras. Părintele care îi permite copilului său să fie stăpân peste telecomandă, să fie mai „televizoman” decât o arată bunul simț și dreapta măsură, consimte de bunăvoie la un act diabolic, care înseamnă transformarea odraslei sale din copilul devorator de TV într-un copil devorat.

Este internetul periculos pentru copii?

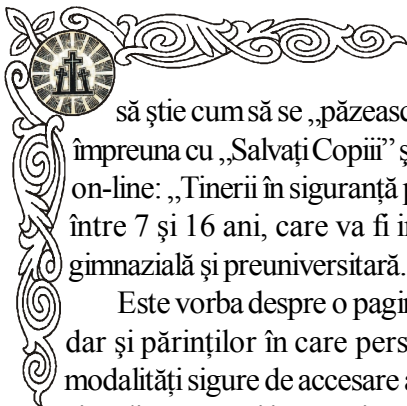
Cum poți să știi dacă copilul tău este în siguranță atunci când navighează pe internet, dacă vorbește cu prietenii lui sau cu diverși necunoscuți, care nu au cele mai bune intenții? La fel ne-am putea întreba dacă suntem în siguranță atunci când mergem pe bicicletă sau când facem primii pași.

Răspunsul: „Orice lucru poate fi folosit pentru a face bine sau pentru a face rău”.

„Siguranța online a copilului” a fost tema dezbătută la masa rotundă organizată de [Microsoft Romania](#), unde reprezentanți ai societății civile, mediului de afaceri și autorităților au încercat să găsească soluții pentru prevenirea amenințărilor online, cărora le cad victimă, în special, copiii, dar și pentru stoparea activităților ilegale și dăunătoare de pe internet, adresate minorilor.

Internetul - pozitiv sau negativ?

Deși fraudele cu carduri bancare pe internet sunt la ordinea zilei și aproximativ 75% dintre articolele de presă sunt negative la adresa internetului, „internetul este ceva bun și așa și trebuie promovat”, a spus Virgil Spiridon, șeful Serviciului de Combatere a Criminalității Informatică.

Important este ca tinerii, tutorii și părinții lor să fie bine informați și să știe cum să se „păzească”. În acest sens, Microsoft România împreună cu „Salvați Copiii” și MECT lucrează la realizarea cursului on-line: „Tinerii în siguranță pe internet” adresat copiilor cu vârste între 7 și 16 ani, care va fi introdus din septembrie în curricula gimnazială și preuniversitară.

Este vorba despre o pagină web adresată elevilor, profesorilor, dar și părinților în care personaje de benzi desenate descoperă modalități sigure de accesare a spațiului virtual. Ei vor putea, astfel, vizualiza povești interactive prin care li se explică, treptat, cum se folosește corect internetul, cum își pot parola informațiile, ce înseamnă un virus sau un spam, dar și că nu pot avea încredere totală în persoanele cunoscute pe internet.

Deși în România cazurile de pornografie infantilă pe internet nu sunt foarte răspândite, anul trecut înregistrându-se doar 10 cazuri de acest gen, „tot mai mulți tineri teribiliști se filmează la petreceri în situații indecente și pun ulterior imaginile pe internet, fără să știe dacă este legal sau nu”, a arătat Virgil Spiridon. Totodată, românii dornici de imagini pornografice cu minori le pot accesa cu ușurință de pe serverele străine. Fenomenul este mult mai amplu în țările vestice unde pornografia infantilă a ajuns să fie a doua mare afacere cu bani murdari, după traficul de droguri, a adăugat șeful Serviciului de Combatere a Criminalității Informatică.

Deținerea, producerea sau transmiterea de imagini pornografice cu minori pe internet sunt considerate infracțiuni, a atenționat Spiridon, și pot fi pedepsite cu închisoare de la 3 la 12 ani. Cele mai multe victime ale pornografiei infantile sunt minorii proveniți din familii cu probleme sau dați dispăruți.

Caracteristici ale minorilor dispăruți

Printre motivele invocate de minorii care pleacă de acasă și refuză să se mai întoarcă, au fost amintite: neglijența sau abuzurile părinților,

conflictele în familie, consumul de alcool și situația economică a familiei.

Odată plecați de acasă, ei aleg:

- vagabondajul – mai des întâlnit la băieții din mediul rural, indiferent de vârstă;
- muncile sezoniere – mai des întâlnită la băieții din mediul rural de vârste mici;
- plecarea la rude – mai des întâlnită la băieții de vârste mici, independent de mediul de proveniență;
- comiterea de infracțiuni – mai des întâlnită la băieții de vârste mai mari din mediul urban;
- cerșetoria și prostituția – mai des întâlnite la fetele de vârste mai mari din mediul urban.

În aproximativ 40% din cazuri, minorii mai fugiseră de acasă sau din centrele de ocrotire cel puțin o dată, iar dintre aceștia, mai mult de jumătate fugiseră de peste două ori.

Inițiativa Microsoft este susținută și de Poliția Română care a inclus acest program în agenda primei conferințe regionale dedicate combaterii criminalității informatice. Drepturile de copyright ale cursului online aparțin proiectului „Ziua Finlandeză pentru Securitatea Informației” și WSOYpro. [www.EurActiv.ro - 28 Iunie 2007]

COMUNICAT

Necesitatea efortului comun al societății civile, mediului de afaceri și autorităților pentru un mediu virtual mai sigur

București, 27 iunie 2007: Microsoft a găzduit cea de a treia masă rotundă privind siguranța online a copiilor, abordând problema amplificării în lume a pericolului reprezentat de infracțiunile pe Internet, care îi implică pe copii. Participanții - peste 50 de reprezentanți ai autorităților, ai societății civile, profesori, experți din industrie și lideri

de opinie din România - au încercat să identifice modalitățile de oprire a activităților ilegale și dăunătoare derulate prin Internet, care îi vizează pe minori. Evenimentul a fost parte a agendei primei conferințe regionale dedicată combaterii criminalității informatice, organizată de Poliția Română și Centrul SECI din București. Microsoft și partenerii săi au prezentat acțiunile desfășurate pe parcursul anului 2007 și planurile lor viitoare.

Masa rotundă a fost organizată în colaborare cu *EurActiv România, International Centre for Missing and Exploited Children, Salvați Copiii*, și moderată de către dna Manuela Preoteasa.

„Întâlnirea de astăzi este un prilej de a prezenta activitatea desfășurată de Microsoft România în cadrul programului început acum trei ani, al cărui obiectiv este creșterea siguranței copiilor care petrec tot mai mult timp online. Am anunțat azi stadiul programului pilot Child Exploitation Tracking System și agenda implementării lui în România. De asemenea, am prezentat modulele multimedia, interactive, instructive destinate tinerilor între 7-13 ani, al căror conținut este accesibil, localizat și atractiv pentru a transmite mesaje referitoare la siguranța online” – a declarat Paula Apreutesei, Business Strategy Manager, Microsoft România.

Printre participanții la masa rotundă s-au numărat reprezentanți ai organizațiilor non-guvernamentale care lucrează cu copii și tineri, ai mediului academic, sectorului privat, precum și jurnaliști. . .

Sanda Foamete, manager pentru programe educaționale la Microsoft România, a prezentat modulele cursului online „Tineri în Siguranță pe Internet”, care vor fi publicate pe un site dedicat siguranței online. Cursul online conține un meniu care permite accesarea mai multor pagini dedicate elevilor, profesorilor, precum și teste și materiale adresate părinților sau tutorilor legali ai copiilor.

Pagina pentru elevi conține benzi desenate interactive construite ca povești-pildă pentru două categorii de vârste: 7-12 ani și

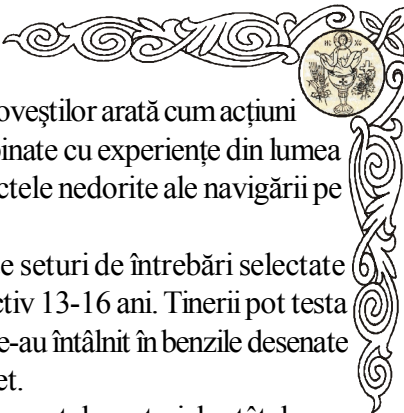
13-16 ani. Personajele benzilor desenate au preocupări specifice copilăriei și adolescenței. Conflictul poveștilor arată cum acțiuni din lumea reală ale eroilor sunt combinate cu experiențe din lumea virtuală și astfel, cum pot apărea efectele nedorite ale navigării pe Internet.

În pagina de teste pot fi accesate seturi de întrebări selectate după criteriile de vârstă: 7-12, respectiv 13-16 ani. Tinerii pot testa singuri înțelegerea noțiunilor pe care le-au întâlnit în benzile desenate sau în experiențele proprii pe Internet.

Pagina pentru profesori conține un set de materiale atât despre ce înseamnă protejarea computerului împotriva virusilor și a atacurilor cât și informații despre cum pot fi planificate lecții despre navigarea în siguranță pe Internet. Pagina profesorilor conține și un glosar de termeni.

Pagina pentru părinți și tutori conține informații despre cum poate fi făcut Internetul un loc mai sigur pentru copii. Sunt explicate noțiuni ca: discuții online, chat, e-mail, mesaje instant, IRC. Părinții pot afla cum pot escalada probleme referitoare la Internet pentru care nu cunosc sau nu găsesc soluții. Pagina conține și un ghid de utilizare sigură a Internetului în funcție de vârsta copilului.

Cursul „Tineri în Siguranță pe Internet” a fost tradus și adaptat prin programul Microsoft Parteneri pentru Educație împreună cu organizația Salvați Copiii și va fi promovat în școlile din România împreună cu Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului și Inspectoratul General al Poliției, odată cu începerea noului an școlar. Drepturile de copyright ale cursului online aparțin proiectului „Ziua Finlandeză pentru Securitatea Informației” și WSOYpro.

Rebeca – mireasa lui Isaac

Corneliu C.

„Rebeca...: Vrei să te duci cu omul acesta?”
 „Da, vreau”, a răspuns ea. (Gen. 24, 58)

Biografia tinerei Rebeca este un model de viață pentru tinerele din toate vremurile.

Rebeca a fost fata lui Betuel. Tatăl ei a fost unul din cei opt copii ai lui Nahor, fretele trupesc al lui Avraam. Locul de naștere al Rebecăi a fost Haran, un mare centru al vremii lui Avraam, vestit prin cultura sa, faima personalităților militare și filozofice care au poposit în el. Rebeca era, deci, o arabă, fiică de bogătaș, o fată cu calități excepționale, cultă și foarte frumoasă la chip și caracter.

Isaac a fost fiul lui Avraam și Sarra la vremea bătrâneților lor, un dar al promisiunii lui Dumnezeu. Ca tânăr, el a fost un băiat cu calități rare, de curăție, credincioșie față de Dumnezeu, în care credea tatăl său, Avraam, un om de caracter care devine o verigă în lanțul genealogic al lui Iisus Hristos. El este un patriarh și strămoș al poporului evreu, ales de Dumnezeu pentru răspândirea credinței monoteiste și a revelației adevărate printre popoarele lumii de-a lungul istoriei.

Căsătoria ei cu Isaac a fost rânduită de Dumnezeu datorită rolului pe care avea să-l joace Isaac în planul divin. Căsătoria acestor doi tineri se realizează prin câteva minuni, cum și venirea pe lume a lui Isaac a fost o minune. Avraam încredințează la bătrânețe sarcina de a-i aduce o soție lui Isaac din țara părinților săi, robului său cel mai înțelept și de încredere. Eliezer reușește acest lucru datorită răspunsului divin la rugăciunea sa de a-i face cunoscut care este fata potrivită de soție pentru fiul stăpânului său.

Căsătoria lui Isaac cu Rebeca se remarcă prin câteva trăsături:

1. Este o căsătorie liber consimțită.

Nu se face împotriva voinței unuia, ci fiecare a acceptat de bunăvoie. Rebeca este întrebată: „*Vrei să te duci cu omul acesta?*” Și răspunsul ei fără nici o reținere este: „*Da, vreau!*” (Gen. 24, 58).

2. Este o căsătorie consimțită de părinții ambilor tineri.

Eliezer este robul înțelept și sincer trimis de stăpânul său pentru a împlini o slujbă importantă. Descrierea lui Isaac către Betuel, Laban și Rebeca o face în cuvinte convingătoare. El a vorbit fără exagerare, spunând tot adevărul despre bogățiile lui Avraam, despre viața sfântă a lui Isaac „fiul său preaiubit” căruia „i-a dat el tot ce are” (Gen. 24, 36). Isaac ducea o viață curată, fiind un gânditor și un meditativ, un om al păcii și al înțelegerii. Este omul rugăciunilor îndelungate și insistente. El este moștenitorul lui Avraam și al bogățiilor sale. Ce fată nu ar fi dorit să intre în familia lui Avraam, lucru posibil, dar numai prin căsătorie cu fiul său, Isaac. După ce Eliezer le vorbește despre Avraam și despre Isaac, ei sunt lăsați să cumpănească. Și decid: „*Iată, Rebeca este înaintea ta; ia-o și du-te, ca să fie nevasta fiului stăpânului tău, cum a spus Domnul*” (Gen. 24, 51). El le-a câștigat inima pentru tânărul său stăpân, fiul lui Avraam.

3. Este o căsătorie după voia lui Dumnezeu.

Căsătoria lui Isaac cu Rebeca era în planul lui Dumnezeu. De aceea, nici Rebeca, nici familia ei nu se opun, căci „de la Domnul vine” această căsătorie (Gen. 24, 50).

Avraam n-a vrut ca fiul său, Isaac, să se căsătorească cu o politeistă. Credița pe care o primise Isaac prin familia sa l-a format pentru un destin mare în lume. Viitorul său era mareț. El a cunoscut un Dumnezeu glorios și a fost salvat de la moarte prin îngeri. Experiența lui Isaac l-a legat de Dumnezeu pentru orice eveniment mare sau mic al vieții sale. El a făcut din Dumnezeu prietenul și protectorul său. Cum să nu fi chemat ajutorul divin în această problemă crucială a

vieții sale, care era căsătoria? Cine trebuia să fie aleasa inimii sale? Numai o tânără curată care respecta credința sa și a părinților săi. Și aceasta a fost Rebeca.

Rebeca era:

a. credincioasă lui Dumnezeu

Credința ei reiese din bucuria de a merge cu un om plin de credință în Dumnezeu, la un soț credincios, la o familie credincioasă. Divinitatea în care credea Eliezer, Dumnezeul lui Avraam, Dumnezeul lui Isaac, era și Dumnezeul Rebecăi.

b. smerită, ascultătoare

Deși era o fată săracă, era respectuoasă, nu era mândră, arogantă, disprețuitoare. Ea respecta omul în sine, indiferent de starea lui socială sau materială. Vorba frumoasă vine numai dintr-o minte și o inimă curată. Rebeca era o fată ascultătoare de părinți, ceea ce o făcea să fie iubită de ei și stimată de bătrânii cetății. Ascultarea este semnul unei bune creșteri. Ea este o bucurie pentru părinți. Ascultarea aduce răsplată.

c. slujitoare

Ea nu așteaptă să fie slujită de familie, ci ea slujea familia. Slujirea ei se vede în asigurarea apei pentru familie, în dragostea de cămile la adăparea lor și la orice fel de muncă din gospodărie. O tânără harnică, slujitoare înseamnă și o soție harnică. Hărnicia, slujirea cu dragoste face familia să prospere. O tânără leneșă nu zidește casa ei, ci o dărâamnă.

Actualitatea religioasă comentată

Comuniune frățească în Biserică și misiune spirituală în societate

Cuvântul Prea Fericitului Părinte

Daniel la întronizarea sa ca
Patriarh al Bisericii Ortodoxe
Române (**extrase**)

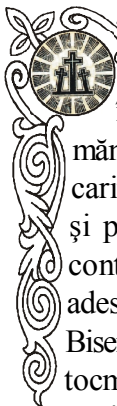
– 30 septembrie 2007–

**„Păstorul cel bun își pune viața
pentru oile sale”
(Ioan 10, 11)**

[...] Cea dintâi dorință și cea dintâi datorie a noastră ca nou Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române constă în *păstrarea, prețuirea și cultivarea moștenirii spirituale luminoase pe care ne-a lăsat-o fericitul întru pomenire Părintele nostru Patriarh Teoctist*, pildă de înțelepciune și răbdare, de iubire frățească față de toți creștinii ortodocși, pildă de bunătate față de toți creștinii, față de toți oamenii credincioși și față de toți oamenii făcători de pace și de bine.

În al doilea rând, datoria noastră constantă este *promovarea comuniunii frățești, a coresponsabilității și a conlucrării cu toți ierarhii din Sfântul Sinod*, pentru a păstra și apăra credința ortodoxă și unitatea Bisericii noastre, precum și de a găsi împreună cu Înalt Preasfinții și Preasfinții lor, împreună cu clerul și credincioșii mireni

ortodocși, căi și mijloace corespunzătoare pentru adâncirea și îmbogățirea vieții spirituale și a lucrării misionare în parohiile, mănăstirile, școlile teologie, instituțiile culturale și instituțiile social-caritative ale Biserici noastre, pe baza experienței de până acum și potrivit noilor provocări care vin din partea societății contemporane din ce în ce mai secularizate. Această societate - adesea, mai mult indiferentă decât necredincioasă - are nevoie de Biserică, întrucât are nevoie de vindecare și de comuniune spirituală, tocmai pentru că identifică libertatea persoanei cu individualismul egoist și cu posesia lucrurilor limitate și trecătoare; ori, viața omenească nu se poate construi temeinic și constant pe vidul spiritual al uitării de Dumnezeu și de vocația cerească sau transcendentă a persoanei umane.

Foarte repede se constată că deficitul de transcendență din viața individului produce deficit de umanitate (omenie) în viața socială. Fără perspectivă spirituală sau metafizică, viața umană se reduce repede la „matematică”: număr de indivizi robotizați și cantități de produse finite, pentru scopuri bine definite, dar într-o lume închisă în sine, autosuficientă.

O altă dorință a noastră, care devine o datorie, este *intensificarea misiunii spirituale a Bisericii în societate, dincolo de zidurile locașurilor de cult*, prin intermediul a două rețele bisericești ortodoxe la nivel național și anume: *radio și televiziune, precum și un cotidian al Bisericii*. Experiența acumulată în acest sens de Mitropolia Moldovei și Bucovinei, precum și de alte mitropolii sau eparhii din Biserica noastră, ne dă speranță că ceea ce este necesar poate deveni posibil prin *coresponsabilitate și conlucrare frățească*, precum și prin bunăvoința persoanelor și instituțiilor care vor să ajute Biserica, pentru ca ea să contribuie la rândul său și mai mult la viața spirituală și socială a țării noastre.

[...] Sperăm că *dialogul, cooperarea și respectul reciproc în raport cu alte Biserici și cu alte culte religioase vor continua*□, acordând însă o atenție deosebită *păstrării dreptei*

credințe și tuturor valorilor tradiționale ale Ortodoxiei. În acest sens, le mulțumim și tuturor celor ce veghează cu multă râvnă ca Biserica Ortodoxă să nu-și piardă identitatea de credință și viața spirituală, când dialoghează sau cooperează cu alte Biserici creștine.

Noi avem dorința și datoria să rămânem statornici în unitatea dreptei credințe. În același timp, considerăm că dragostea față de Ortodoxie nu trebuie exprimată doar în atitudini defensive și în temeri excesive, ci mai ales în faptele lucrării pastorale și misionare concrete, după modelul Sfinților Apostoli, pe care Hristos-Domnul Cel răstignit și înviat nu i-a lăsat încuiați de teamă într-o casă din Ierusalim, ci i-a trimis la propovăduire sau misiune în toată lumea păgână din vremea lor.

În orice caz, mulțumim și celor ce ne încurajează și celor ce ne critică, dacă totul este spre folosul mântuirii credincioșilor și spre binele Bisericii. Când greșim, trebuie să ne pocăim, să cerem iertare și să ne îndreptăm, iar când facem binele, rugăm să fim ajutați și mai mult, cu fapta, tot spre binele vieții și lucrării Bisericii.

Rugăm pe Tatăl nostru din ceruri, pe „Părintele luminilor de la Care vine toată darea cea bună și tot darul” (Iacob 1, 17) să ne binecuvânteze și să ne ajute pe toți, cu al Său har și cu a Sa iubire de oameni, ca să săvârșim binele în orice timp și în orice loc, spre slava Preasfintei Treimi și spre a noastră mântuire.

† DANIEL

Arhiepiscop al Bucureștilor,

Mitropolitul Munteniei și Dobrogei

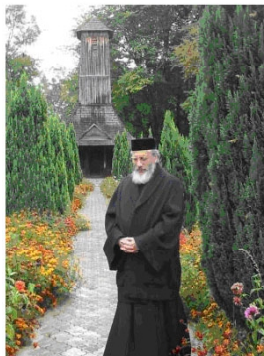
Locțiitor al Tronului Cezareei Capadociei

Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

Episcopul Calinic contrazice CNSAS

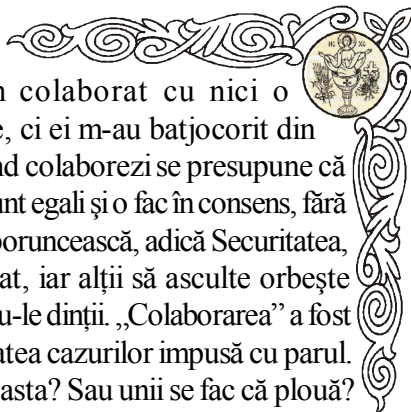
[...] Aveți motive de teamă în ceea ce privește cercetările și audierile CNSAS-ului asupra trecutului d-voastră sau a celorlalți care au fost și vor fi audiați de CNSAS ? Vă veți prezenta totuși la audieri?

Teamă am avut din 1964 până în 1989. Iată un sfert de veac de nelinești, amenințări, suspiciuni, intrigi și spaime, nu de ceea ce ai fost ci, mai ales, de ceea ce ți se putea pune în cârcă. Era o adevărată mașină diabolică de croit minciuni pe seama bieților oameni.

Adesea am fost amenințat de oamenii Securității că-mi vor face un dosar ca să mă bage la pușcărie 25 de ani. Voi scrie o carte cu toate cele întâmplate, absolut pe nedrept, decât doar că mă manifestam liber în lucrarea bisericească, construind biserici, și cu ceva amenințări că voi face o răscoală ca la Bobâlna, vecina parohiei Tioltiur în care lucram. Înainte eram umiliți, prin chemări la „ordine socialistă”, acum suntem chemați la „audieri democratice cu iz european”. Oricum, înainte, orice ai fi spus sau scris, tot cum voiau ei ieșea. Acum, dacă te duci la audieri, se spune că ai mers să te “spovedești” la CNSAS. Belea atunci, belea acum. Ceea ce știu sigur este faptul că n-am scris, de nimeni nici un cuvânt rău și n-a avut de suferit nimeni din pricina mea.

Care a fost relația dumneavoastră cu securitatea înainte de 1989? Se tot vorbește de nume conspirative pe care le-ați fi avut, cum ar fi Zamfir sau Călin. De asemenea, foști ofițeri de securitate din Argeș afirmă, în diverse cercuri, că v-ar fi cunoscut foarte bine în ipostaza de apropiat al Securității. Spre exemplu generalul Pleșiță sau colonelul Petrescu...

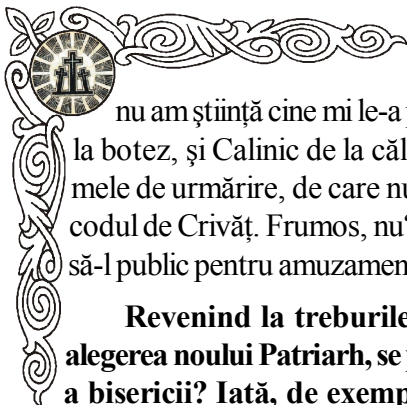
N-am colaborat cu nici o Securitate, ci ei m-au batjocorit din 1964. Când colaborezi se presupune că subiecții sunt egali și o fac în consens, fără ca unii să poruncească, adică Securitatea, în cazul dat, iar alții să asculte orbește clănțănindu-le dinții. „Colaborarea” a fost în majoritatea cazurilor impusă cu parul. Nu se știe asta? Sau unii se fac că plouă?

Tu cu mâinile goale iar oamenii Securității cu mijloacele de constrângere. Aceasta o numiți „colaborare”? Ar fi sănătos să vă dispară din limbaj această poveste macabră.

Chiar dacă cineva n-a avut tăria să reziste, nu i se poate imputa nimic, niciodată. Regimul ateo-comunist își făcea lucrarea și acum dumneavoastră trebuie să puneți astfel de întrebări exact cui trebuie, adică lucrătorilor din Securitate, care au chinuit o țară pe nedrept. **Întrebați vinovații, nu victimele.** Și asta o spun de milioane de ori, în numele victimizaților care au suferit, pe nedrept, holocaustul asupra conștiințelor și vieților. Dacă din nefericire asupra României ar veni o dictatură absolută, toți cei care se întreabă și se miră acum, necunoscând dezastrul dinainte 1989, o, Doamne, ce-ar mai da cu subsemnatul! Și ce fermecătoare angajamente ar mai face pentru a-și scăpa capul să nu fie zburat de sabia călăului!

De numele generalului Pleșiță am auzit mai demult, când și-a trimis ofițerii la Cernica (așa au spus ei, n-am avut confirmare!) să mă aresteze că aș fi avut legătură cu Vocea Americii. Cât despre colonelul Petrescu, care trăiește încă, este bine să-l poftiți să facem o masă pătrată și să-l întrebați: ce căuta în curtea Mănăstirii Argeșului? Și ce treabă avea și de cine era trimis? [...]

Nu puteai avea încredere în nimeni și trebuia să spui drept, pentru că mai raportau o droaie de informatori. Nu știai cine este omul Securității, așa de bine și-au împănat, peste tot, informatori de toată mâna. Acum suntem europeni. Altele-s datele!

Cât despre numirile de Călin, Zamfir, Chilipir și alte zoaie din astea, nu am știință cine mi le-a pus. Eu am numele de Constantin, de la botez, și Calinic de la călugărie. [...] Am înțeles că dosarele mele de urmărire, de care nu suflă nimeni nici un cuvânt, poartă codul de Crivăț. Frumos, nu? Ei, acolo să-l vedeți pe Calinic! Am să-l public pentru amuzament.

Revenind la treburile mai importante ale BOR, după alegerea noului Patriarh, se poate vorbi de o reformare radicală a bisericii? Iată, de exemplu, în ultimele zile se vorbește ca despre o certitudine despre transformarea Episcopiei Argeșului și Muscelului în Mitropolie. Este oare acesta o răsplată pentru ca l-ați sprijinit pe IPS Daniel să acceadă în fruntea BOR?

Argeșul este mitropolie din 1359, chiar dacă administrația s-a plimbat pe la Târgoviște și a ajuns la București. Argeșul și Muscelul vor fi, din nou ceea ce au fost, de drept, istoric și spiritual. Știe prea bine ce trebuie să facă, Prea Fericitul Daniel, acest nou patriarh, luminat la minte și iscusit în reînnoire în sânul Bisericii Ortodoxe Române. Reformă a făcut Zwingli, Luther, Calvin, Hus și alții. Acestea n-au legătură cu înnoirea Bisericii care se face în Duhul Sfânt și de minți luminate.

Prin prisma schimbărilor recente și a reasezării unor relații (cel puțin relative) între biserică și clasa politică sunt create premisele ca Episcopia Argeșului să-și redobândească proprietățile ce i-au aparținut cândva, și mă refer aici în special la Parcul Fântana lui Manole sau imobilele în care ființează acum 2 licee din Curtea de Argeș? Tot în acest context, doleanțele Regelui Mihai ar putea fi rediscutate ?

Spun limpede: avem o Mărie cu altă pălărie. Episcopia n-a primit nimic din ceea ce a avut. Astfel stând lucrurile, noi ne aflăm în dictatura neo-comunistă atee. Școlile noastre au fost cotropite de alte facultăți și noi nu avem nici măcar o clasă demnă de o școală civilizată. Mai recent,

îmi comunică Directorul Seminarului Teologic „Neagoe Vodă Basarab”

din Curtea de Argeș, preotul Nicolae Arsene, că ne-au fost luate din prăpăditele clase de seminar, două săli. Rușine să le fie tuturor celor care n-au răspuns nici măcar minim-minimorum la solicitările noastre [...]. (Interviu realizat de Iulian UȚĂ - Luni, 24 Septembrie 2007 - 10:30 AM; *Sursa*: “**AMOS News**”)

MĂNĂSTIREA FĂGET - BOHOLT

Ioan Cișmileanu

Pe drumul ce leagă Făgărașul de Sighișoara, la aproximativ 4 km de orașul Făgăraș, se înalță mănăstirea Făget. Situată pe Dealul Galaților, în vârful „Dealului Crucii” (sau „Mătăhuiul”), mănăstirea Făget inspiră încă de la intrare, liniște și simplitate. Tronând și veghind deasupra Țării Făgărașului, ea poate fi văzută din depărtare (din Perșani, din Victoria, din Cetatea Rupei și din Cincu).

Este construită pe locul unei vechi mănăstiri, care a fost ridicată pe acest deal, într-o pădure de fagi, de unde provine și numele mănăstirii și al localității: **Făget** (sașii care populat această zonă au denumit-o în limba lor: Bucholt, de unde și a doua denumire, românizată: **Boholt**).

Mănăstirea Făget a fost reședință a lui Mihai Viteazul la 1600. Aici poposea acesta, venind în Cetatea Făgărașului. Datina era ca un conducător de țară să fie primit la intrarea în cetate de către episcopul locului. A fost o vreme în care episcopul locului (de exemplu episcopul Macarie, 1469) își avea reședința în Galați, la această mănăstire (pe deal, unde mai erau și 40 de fumuri/case), mănăstirea datând, se pare, dinainte de Cetatea Făgărașului. Legenda spune că

printr-un tunel (asemenea celui dintre biserica din Hălmeag și Olt), mănăstirea comunica cu cetatea. Ultimul drum pe aici al lui Mihai Viteazul a fost de la Mănăstirea Făget în cetate, apoi din cetate la Șelimbăr, după care a fost asasinat.

Mănăstirea Făget avea un rol important în Țara Făgărașului, legând românii din cele două părți ale Oltului. Satele apropiate se adunau aici la o ceremonie religioasă și apoi la o adunare festivă, având un plug de aur (spune tradiția) pe care era arborat steagul românesc.

La început a fost mănăstire de maici, mai târziu a devenit mănăstire de călugări. Mănăstirea avea 188 de viețuitori (din care 38 erau preoți) și deținea 400 ha de pământ.

Existența unei mănăstiri ortodoxe de călugări pe teritoriul satului Boholț este atestată documentar și de înscrisurile ce consemnează dis-trugerea a peste 60 de mănăstiri ortodoxe din Transilvania de către generalul austriac Bukov, în anul 1761, din ordinul împărătesei Austriei, Maria Tereza. S-au distrus atunci multe mănăstiri în Țara Făgărașului, ca cele de la Bucium, Berivoi, Dejani, Sâmbăta de Sus, Făget - Boholț ș.a. Mănăstirea a fost incendiată într-o duminică, în timpul Sfintei Liturghii, când se ieșea cu Sfintele Daruri. Călugării care au supraviețuit (8 persoane) s-au retras în satul Boholț. Mănăstirea posedă întinse terenuri de păduri și pășuni, ce se numesc azi: Făget, Ciungi, Gauri, La Crepe ș.a. Materialul de lemn rămas din mănăstire a fost folosit la construirea unei "biserițe" în cimitirul satului. În tinda bisericii din Boholț se află și azi o cruce de lemn masiv de stejar adusă de la mănăstirea din "Făget". În locul unde era mănăstirea se află o troiță, îngrijită de săteni.

Reconstruirea mănăstirii a fost o proble-mă care i-a frământat pe localnici, ca buni credincioși. Prin grija P.S. Episcop - Vicar **Serafim Făgărașeanul** (Joantă - fiu al satului Boholț) – acum Mitropolit al Germaniei, Europei Centrale și de Nord, care a dat curs cererii credincioșilor, s-a obținut aprobarea reconstruirii. Terenul actual al

mănăstirii, în suprafața de 6,49 ha, a fost donat de către 6 familii din Boholț. După aproximativ 300 de ani de la arderea acestei mănăstiri, se începe reconstrucția ei. În **1993** se construiește un **altar de vară** (altărașul – cum îl numesc maicile și care acum e folosit de părintele duhovnic **Dositei** pentru săvârșirea Tainei Spovedaniei, ca aghiazmatar și pentru pregătirea Sfintelor Paști), sfințit de PS Serafim Făgărășeanul. În anul 2000 s-a ridicat o **biserică de lemn** (cu hramul „*Sfinții Împărați Constantin și Elena*”), care s-a sfințit de către P.S. Episcop Vicar **Visarion Rășinăreanu**, însoțit de un sobor de preoți, în ziua de 21 mai 2000, de Sfinții Împărați Constantin și Elena. În anul 2004 s-a început construcția unei **biserici de piatră**, mai mare, cu hramul „*Nașterea Maicii Domnului*” și a cărei piatră de temelie a fost pusă încă din 1993 de către PS Serafim Făgărășanu □.

Un merit deosebit îl au Maica Stareță **Teodora Hulpan** și Maica Economă **Pantelimona Bica**, care au muncit la tot ce se află azi la mănăstire, cu multă pricepere și dăruire.

Hramul mănăstirii respectă hramul vechii mănăstiri: Nașterea Maicii Domnului, **8 septembrie** și Sfinții Împărați Constantin și Elena, **21 mai**. În aceste zile, credincioșii vin în număr mare la mănăstire.

În prezent este mănăstire de maici, aici trăind 7 viețuitoare, care duc viață de obște, cu rugăciune, muncă, ascultare, agricultură, construcție. Încă de la intrare, creștinul este întâmpinat cu multă căldură și dragoste, măicuțele însoțind, explicând și ascultând cu răbdare, creând o atmosferă de apropiere și deschidere față de pelerini. La plecare, orice credincios se îndreaptă spre casă mai apropiat de Dumnezeu și, sigur, mai smerit, mai bun.

Adresa: *Mănăstirea Făget-Boholț, sat Boholț, com. Beclean, cod 507011, jud. Brașov*

Persoanele juridice pot achita și în contul în lei a Asociației Pentru Isihasm nr. RO45RNCB0055006918440001 deschis la BCR - Suc. Făgăraș;

Persoanele din străinătate pot plăti în următoarele moduri:

- Cu mandat postal ***Eurogiro***, sau ***Money Gram***, sau cu ***mandat postal international***, pe adresa: ***Cismileanu Elena, str. Campului, bl.4, sc.A, ap.18, cod 505200 Fagaras, Romania***
- Prin rețeaua **Western Union**, pe numele Cismileanu Elena, Fagaras, Romania

Dacă doriți să ne transmiteți numele, țara și suma trimisă, folosiți telefoanele +40.0268.211290 ; +40.0729.559236; sau e-mail: [**edituraagaton@hotmail.com**](mailto:edituraagaton@hotmail.com)

Completați acest talon (pe verso) și expediați-l într-un plic, la adresa noastră:
Asociația Pentru Isihasm, OP 1 CP 10 cod 505200 Făgăraș, jud. Brașov, Romania

EDITURA AGATON

Cărți disponibile

• **Ridicarea căsătoriei la înălțimea de Taină.** Îndrumător duhovnicesc - *Părintele Arsenie Boca.*

• **Pravila albă** - *Părintele Arsenie Boca.*

• **Mărturii din Țara Făgărașului despre Părintele Arsenie Boca**

• **Noi mărturii despre Părintele Arsenie Boca**

• **Rugăciunea - piatra de încercare a tuturor lucrurilor** - *Arhim. Teofil Părăian*

• **Sărbători fericite. Predici la sărbători** - *Arhim. Teofil Părăian*

• **Credința lucrătoare prin iubire. Predici la duminici** - *Arhim. Teofil Părăian*

• **Meșteșugul bucuriei. Cum dobândim bucuria deplină, ce nimeni n-o va lua de la noi?** - *Monahia Siluana Vlad*

• **Rugăciunea lui Iisus.** Unirea minții cu inima și a omului cu Dumnezeu. Îndrumător duhovnicesc - *Ierod. Paraschiv Cleopa, Arhim. Mina Dobzeu.*

• **Calea spre fericire** - *Valeriu Gafencu*

• **Hristos sau idolii secolului XXI? Tinerii la răscruce** - *Pr. Nicolae Tănase*

• **Ortodoxie și erezie. Religie și magie. Preoție și masonerie** - *Pr. Dan Bădulescu*

• **Creștinismul - sufletul neamului românesc**

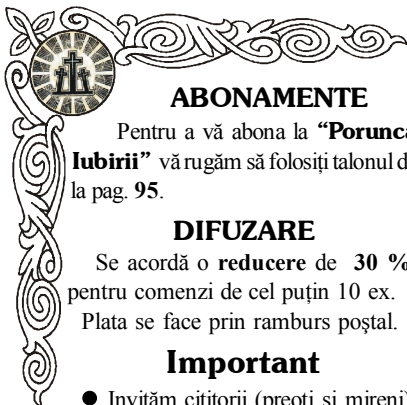
• **Cuvioasele animale (poezii)** - *Maria Gabor*

• **Revista Porunca Iubirii:** Anii 2001-2006 (6 nr. / an): **3,50 lei/ex.**

Nou! • Cum putem deveni mai buni. Mijloace de îmbunătățire sufletească. Îndrumător ortodox - *Arhim. Teofil Părăian*

În curs de apariție: Muntele Athos - ghid ilustrat - *Pr. Ioan Șova (Schitul Colciu)*

Pentru comenzi: Asociația Pentru Isihasm, O.P. 1, C.P. 10, cod 505200 Făgăraș, jud. Brașov; tel. **0268.211290**; **0740.798366**; e-mail: cartea.ortodoxa@gmail.com

ABONAMENTE

Pentru a vă abona la "**Porunca Iubirii**" vă rugăm să folosiți talonul de la pag. 95.

DIFUZARE

Se acordă o **reducere de 30 %**, pentru comenzi de cel puțin 10 ex.

Plata se face prin ramburs poștal.

Important

● Invităm cititorii (preoți și mireni) să ne trimită materiale pentru publicare (articole, predici, conferințe, evenimente), prin poștă sau prin e-mail: edituraagaton@gmail.com

Materialele nu se restituie.

Redacția verifică materialele, dar responsabilitatea revine integral autorilor.

● **Materialele publicate nu pot fi reproduse în alte publicații, decât cu acordul redacției și cu specificarea sursei.** În caz contrar reproducerea reprezintă infracțiune și se pedepsește conform legii.

Adresa

redacției și asociației

OP1 CP10, 505200 Făgăraș, Jud. Brașov

Telefon: **0268. 218885**

email: edituraagaton@gmail.com

http: // www.rugulaprinis.go.ro

● **Codul IBAN** al Asociației Pentru Isihasm, deschis la **Banca Comerciala Romana - Sucursala Făgăraș**, str. Mihai Eminescu 14, cod 505200 Făgăraș, Romania:

RO45RNCB0055006918440001 (lei RON)

Codul BIC al bancii: RNCB-ROBU

Cod Fiscal: 9682963

Autoriz. (Hot.Jud.) 3342/153/19.06.97

Porunca Iubirii

Editor

Asociația Pentru Isihasm

Consilier editorial: Pr. drd. C. Necula

Revista apare cu binecuvântarea

Arhiepiscopiei Ortodoxe Sibiu

Director: Ing. Ioan Cișmăleanu
0766.371570;

e-mail: cismileanu_ioan@yahoo.com

Redactori: prof. George Căbaș,

Corector: prof. Pătru Veronica

Grafician: ing. Alexandru Stăneșe

Tehnoredactare: Ioan Cișmăleanu

Difuzare (comenzi, abonamente):

ing. Elena Cișmăleanu: **0740.798366**

Ioan Săcăreanu: **0268.211290**

*

Gruparea revistei

- Pr.prof.univ.dr. **Ghe. I. Drăgulin**

- Pr. **Dan Bădulescu**

- Dr. **Iosif Niculescu**

- Ing. **Ioan Cișmăleanu**

- Prof. **George Căbaș**

- **Fabian Seiche**

- **Cristian Șerban**

*

ISSN 1453 - 7567

Periodicitate: 6 nr. / an

Anul 10 - Nr. 59 (5/2007)

*N-am venit să stric Legea,
ci să o plînesc (Mt. 5: 17).*

Iubirea aproapelui este plînirea Legii (Rom. 13:

“Cartea Ortodoxă prin Poștă”

Prin acest serviciu puteți comanda cărți de la toate editurile ortodoxe din țară (500 de titluri), precum și icoane, casete, CD-uri, tămâie, mir, cruciulițe, veșminte, epitaf, prapori, calendare, agende, felicitări etc.

Lista detaliată a acestora se găsește pe site-ul www.rugulaprins.go.ro sau, la cerere, se poate trimite prin poștă (gratuit). Cărțile Editurii Agaton se oferă cu reducere de 30%.

Tel. 0268.211290; 0740.798366

e-mail: cartea.ortodoxa@gmail.com

Adresa: Asociația Pentru Isihasm, OP 1, CP 10 cod 505200
Făgăraș, jud. Brașov.

Faceți cunoscută

“PORUNCA IUBIRII”

tuturor oamenilor!

